

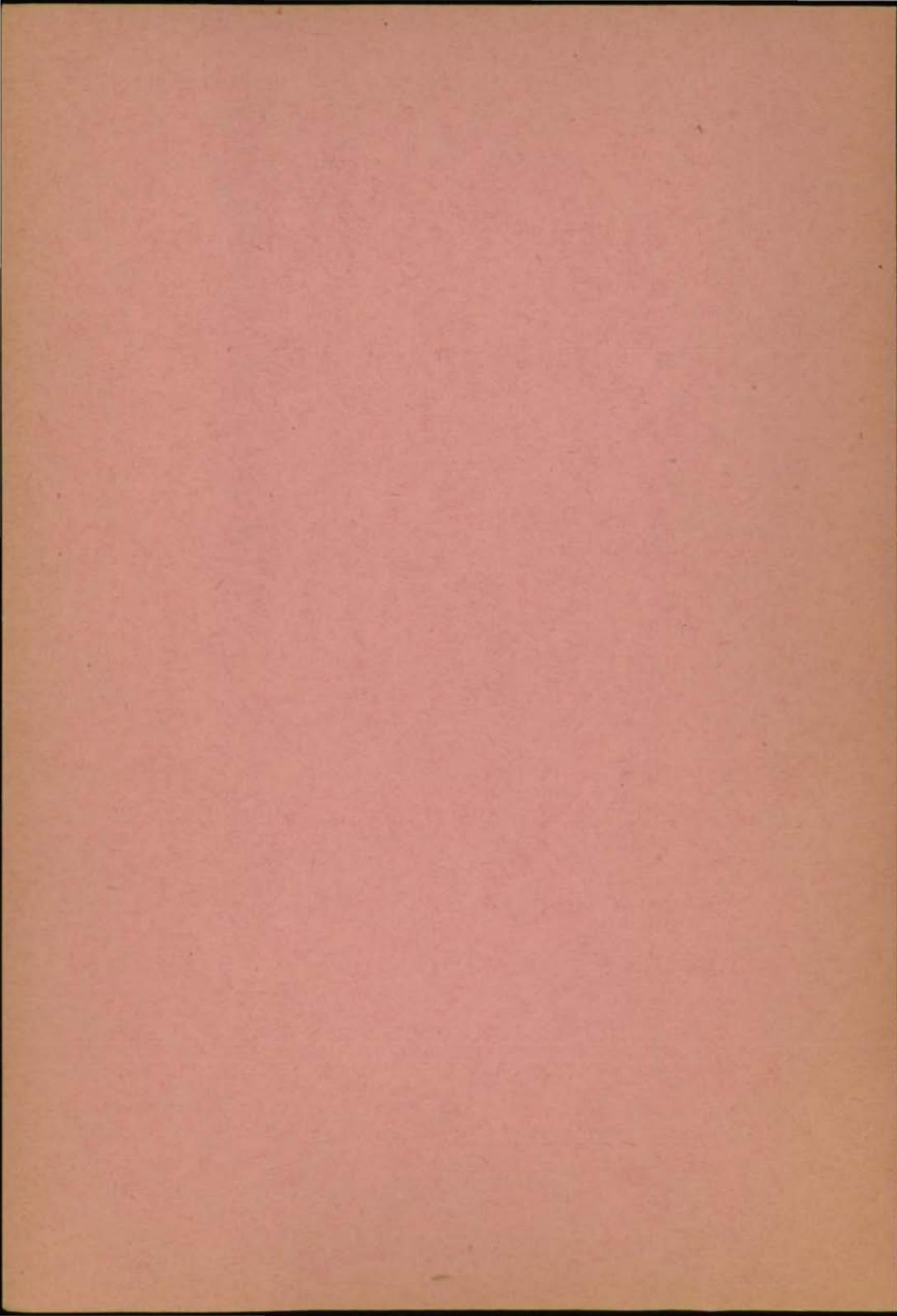
ARBEIDERNES FAGLIGE

LANDSORGANISASJON

BERETNING

1945

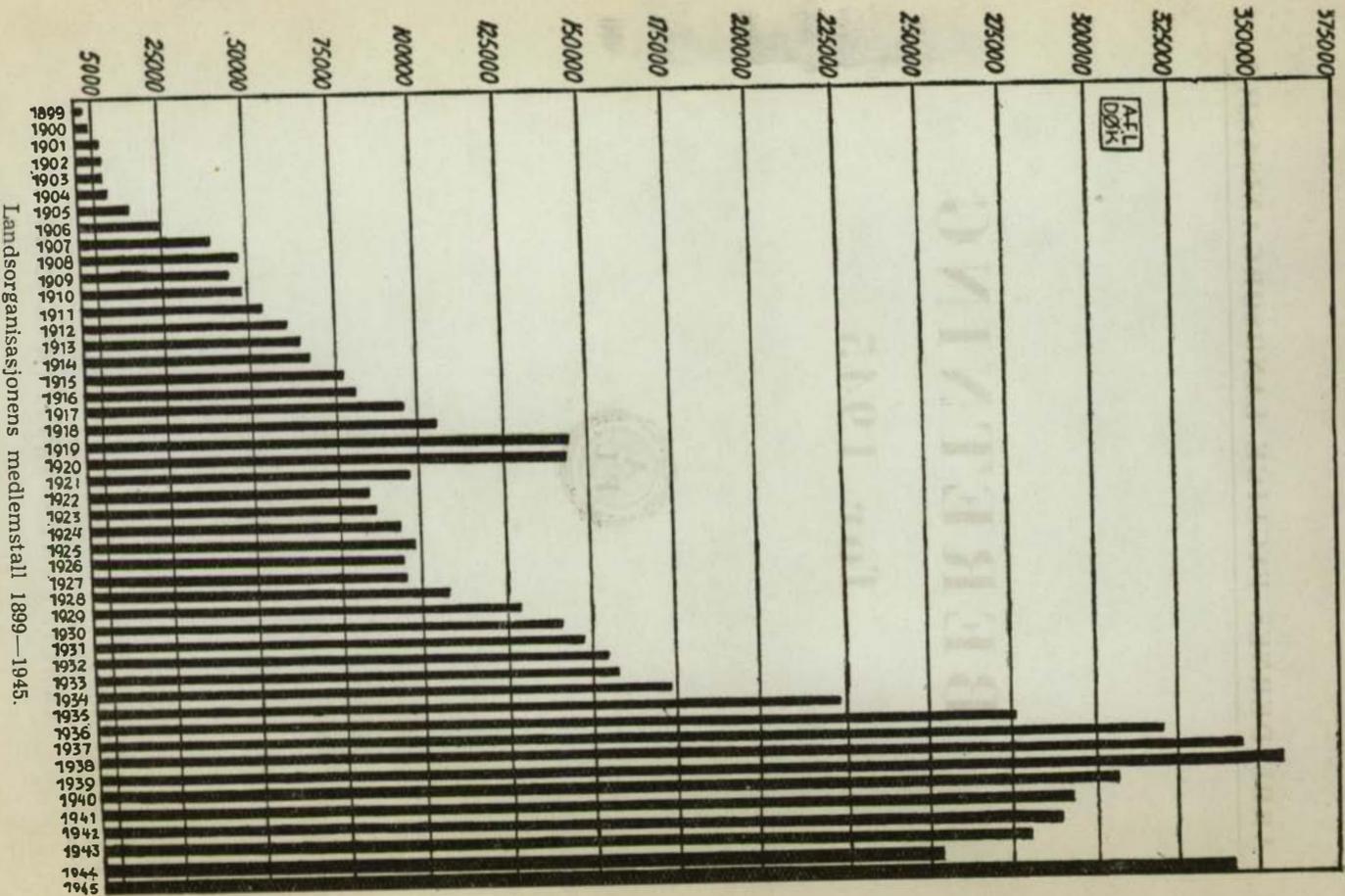
ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

BERETNING
for 1945

OSLO 1946

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

REGISTER

	Side
Innledning	5
Sekretariatet	12
Representantskapet	12
Fellesmøter av forbundsstyrene og sekretariatet	14
Representasjon	15
Samarbeidsnemnda mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Det norske Arbeiderparti	15
Tvisteneemnda	16
Den kooperative tvisteneemnda	17
Beretning for Landsorganisasjonens økonomiske kontor 1945	17
Landsorganisasjonens juridiske kontor	18
Kontoret for presse og internasjonale forbindelser	19
Beretning fra Landsorganisasjonens revisjonskontor	19
Folkets Hus Fond	21
Pensjonskassa	21
Arbeiderbevegelsens arkiv mai—desember 1945	22
Beretning for Arbeidernes Justisfond	23
Nordisk samarbeid	24
Internasjonale forbindelser	24
Agitasjon	25
Organisasjonsspørsmål	25
Opplysningsarbeidet	26
Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Leieboersamband ..	27
Arbeiderhjelp til Finnmark	28
Beretning fra Landsorganisasjonens Ferieutvalg fra 1945	28
L.O.-skolen, Sørmarka	31
Granskingsnemnda	31
Ankenemnda	31
Offentlige komiteer	32
Arbeidsretten	33
Lønnsreguleringen	33
Produksjonsutvalg	91
Utdrag av beretning fra de faglige samorganisasjoner for 1945	98
Nord-Norges-kontoret	114
Statistisk oversikt	115
Fagblad	118

REGISTER

No.	Name	Address	Profession
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

Innledning.

Allerede på et tidlig tidspunkt under okkupasjonen begynte en å drøfte spørsmålet om hvordan en skulle gå fram når det gjaldt gjenreisningen av fagorganisasjonen i Norge etter okkupasjonens opphør. Saka ble åpnet med en korrespondanse mellom Stockholm- og London-sekretariatet. En ble enig om at det i Stockholm skulle lages et utkast til retningslinjer, som så ble å forelegge for London-sekretariatet og Det faglige utvalg i Oslo.

Etter at retningslinjene var utarbeidet og der var ført en del korrespondanse om disse, ble de godtatt på et møte av faglige tillitsmenn i Stockholm den 5. mars 1943, og av London-sekretariatet den 15. juli 1943. Retningslinjene ble også godtatt av Det faglige utvalg i Oslo. Nedenfor gjengis de viktigste avsnitt i retningslinjene:

Fagorganisasjonens gjenoppbygging.

I dette begrep legges medlemmenes og de forskjellige instansers innbyrdes forhold, rettigheter og plikter. Den norske fagorganisasjonen har bygd på et utstrakt demokrati. Medlemmene er sikret retten til å behandle og fatte beslutninger i alle saker som angår organisasjonen. Dette forholdet må opprettholdes innenfor rammen av fellesskapet. Etter den praksis som er innarbeidd gjennom mange år, kan ledelsen alltid være forvisset om å ha medlemmenes tilslutning selv til meget hurtige avgjørelser når situasjonen krever det. Forutsetningen for dette er at det består et riktig tillitsforhold mellom ledelsen og medlemmene. Dette tillitsforholdet skapes ikke ved beslutninger, men ved den indre samhörighet, loyalitet og dyktige ledelse av organisasjonen.

Hvis det umiddelbare organisasjonsarbeid etter krigen ikke

skal henge i luften, må det forankres i de lover og beslutninger som var gjeldende før krigen i Norge. Herav følger at de organisasjonsinstansene en hadde må reorganiseres. En blir da nødt til å etablere en rekke interimsordninger, som avløses etter hvert som organisasjonene kan konstituere seg etter gjeldende lover. Men selv de interimsordninger som treffes må så vidt mulig treffes av medlemmene, som på den måten gis adgang til å uttale sine meninger og øve innflytelse på løsningen av alle saker.

En kan antakelig gå ut fra at nazistene på en eller annen måte tvinger arbeiderne og funksjonærene til å opprettholde et slags papirmedlemskap i fagforeningene. Når frie forhold inntreffer, må det derfor ansees å være en forholdsvis lett oppgave å få fagforeningene i orden. Vanskeligere vil det bli på kort tid å bringe de høyere instanser i lovformelig orden. Men også her må en nytte de fremgangsmåter som så vidt mulig stemmer med medlemmenes oppfatning.

Et stort antall medlemmer har under okkupasjonen unnlatt å betale kontingent, som protest mot nazifiseringen. Disse medlemmer er som regel strøket og har da tapt sine rettigheter. Det vil være høyst urimelig at disse strykninger skal opprettholdes. Alle som var medlemmer 9. april 1940 bør få beholde sine rettigheter, hvis de av organisasjonen gis høve til å ordne sitt medlemskap innen den frist som fastsettes.

At alle nazister og personer som aktivt har medvirket til nazifiseringen må fjernes fra enhver befatning med fagorganisasjonen, kan det vel ikke herske uenighet om. Men hvor tvil foreligger, må saken forelegges hovedorganisasjonene til avgjørelse. Under henvisning til foranstående bekjentgjør de medlemmer av sekretariatet som er til stede og som kan delta i gjenoppbyggingsarbeidet for alle organisasjonsinstanser følgende retningslinjer for den tekniske gjenoppbygging av organisasjonene, ledsaget av nødvendig motivering:

1. De lover og organisasjonsmessige beslutninger som var gjeldende før 9. april 1940 trer straks i kraft for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, alle forbund og deres underavdelinger og de faglige distriktsorganisasjoner.
2. Personer som har vært medlemmer av Nasjonal Samling, Den norske legion, Regiment Nordland eller andre nazistisk betonte organisasjoner eller sammenslutninger, skal straks utelukkes av organisasjonene. I tvilstilfelle avgjøres saken av sekretariatet eller høyere instanser i Landsorganisasjonen. Medlemmer som på denne måte er utelukket må ikke opptas på nytt i noen organisasjon før fagkongres-

sen har fattet vedtak om organisasjonens framtidige stilling til disse personer. Medlemmer som bevislig har søkt medlemskap i Nasjonal Samling skal behandles på samme måte som nevnt foran.

3. I de tilfelle hvor det er satt fram begrunnet anklage mot et medlem for å ha opptrådt som villig redskap for nazifiseringsarbeidet, eller om at et medlems framferd på annen måte har skadet den norske fronten, kan vedkommende ikke ha tillitsverv eller delta i fagorganisasjonen, før forholdet er undersøkt og godkjent av sekretariatet. Før sekretariatet gjør vedtak, skal vedkommende fagforeningsstyre og/eller forbundsstyre gis høve til å uttale seg.
4. Alle medlemmer opprettholder de rettigheter i organisasjonen som de hadde 9. april 1940 med tillegg av rettigheter opparbeidd etter denne dato.

Manglende kontingentbetaling under okkupasjonsperioden regnes ikke som avbrutt medlemskap. De nærmere regler for ordningen av medlemskapet fastsettes av de enkelte forbund i samråd med L.O.s sekretariat.

Disse bestemmelser gjelder ikke de personer som kommer inn under punktene 2 og 3, heller ikke de medlemmer som av sitt forbund nektes å ordne sitt medlemskap.

5. For at arbeidet med reorganiseringen av fagorganisasjonen hurtigst mulig kan komme i gang bør følgende ordning gjelde inntil vedkommende organisasjon på lovlig måte annerledes bestemmer:
 - a) De tillitsmenn, styremedlemmer med varamenn, revisorer med varamenn og andre personer som innehadde tillitsverv i fagorganisasjonen gjenopptar straks sin virksomhet.
 - b) De funksjonærer som var ansatt i fagorganisasjonen kan, om de ønsker, gjenoppta sitt arbeid, hvis de melder seg til tjeneste innen den tidsfrist som fastsettes og hvis deres opptreden under okkupasjonen ikke må ansees som forræderi mot det norske folk.
 - c) Bestemmelsene i litra a og b gjelder ikke personer som omhandles i punktene 2 og 3.
6. De styremedlemmer i fagforeninger, verkstedsklubber m. v. som er til stede plikter straks å sammenkalle til ekstraordinær generalforsamling, hvor nødvendige suppleringer til, eller nytt valg av styre foretas. Rapport om valgene sendes de respektive forbund. Alle valg gjelder inntil ordinære generalforsamlinger kan holdes i henhold til organisasjonens lover.

7. Så snart fagforeningene i Oslo er rekonstruert etter bestemmelsene i punkt 6, sammenkaller de tilstedeværende medlemmer av forbundsstyret eller forretningsutvalget fellesmøte av styrene i fagforeningene. Hvis det er nødvendig å foreta suppleringsvalg til forbundsstyret (forretningsutvalget), foretas dette på fellesmøtet.

Valgene gjelder til førstkommende møte i landsstyret eller landsmøtet.

I forbund som har landsstyre eller representantskap foretar dette det endelige valg av forbundets styre (forretningsutvalget — hovedstyret). Hvis det er nødvendig å foreta suppleringsvalg av forbundets landsstyre (representantskap) foretas dette av forbundets avdelinger på det sted som hadde representanten. Landsstyret bestemmer da det endelige tidspunkt for forbundets landsmøte. Dette bør ikke holdes senere enn 6 måneder etter reorganiseringens påbegynnelse.

Alle valg gjelder til første landsmøte. Så snart forbundets styre er konstituert, plikter det å bringe forbundets representasjon i Landsorganisasjonens representantskap i orden.

8. I byer hvor de faglige samorganisasjoner har sitt sete sammenkaller de tilstedeværende medlemmer av forretningsutvalget fagforeningsstyrene til fellesmøter hvor nødvendige suppleringsvalg foretas. Forretningsutvalget avgjør i samråd med sekretariatet når årsmøtet skal innkalles.
9. Så snart forbundsstyrene er rekonstruert sammenkaller de tilstedeværende medlemmer av sekretariatet til fellesmøte av alle forbundsstyrene (forretningsutvalg), hvor eventuelle suppleringsvalg foretas. Valgene gjelder til førstkommende representantskapsmøte, som holdes så snart forbundene og samorganisasjonene har ordnet sin representasjon.

Representantskapet foretar da nødvendig valg av sekretariat m. v. inntil førstkommende kongress. Tidspunktet for denne bestemmes av representantskapet. Med omsyn til det faglige utvalg vises til bilag.

10. På grunnlag av fagkongressens vedtak om organisasjonsoppbyggingen må sekretariatet straks sammenkalle de interesserte forbund for planlegging og gjennomføring av beslutningene. Det må også straks ta opp til behandling organisasjonsforholdene på landsbygden for å få en mobil organisasjon der til løsning av de økonomiske og sosiale spørsmål som foreligger for landsbygdens arbeidende befolkning.
11. Det vil være bestemmende for fagorganisasjonens framtid

at en snarest mulig får en så effektivt arbeidende organisasjon som de endrede forhold og arbeidsoppgaver krever.

Alle organisasjonsinstanser må derfor lojalt medvirke til at fagorganisasjonen blir satt i stand til å gjennomføre det store gjenoppbyggingsarbeid som foreligger — organisasjons- og samfunnsmessig. En delvis omlegging, konsentrasjon og effektivisering av organisasjonsapparatet er en forutsetning for at de politiske, sosiale og økonomiske problemer som foreligger kan løses til varig gagn for hele det norske folk.

Arbeidsutvalgenes oppgaver under reorganiseringsarbeidet.

Den kampen den norske fagorganisasjonen har ført mot okkupasjonsmakten og quislingene, har gjort det nødvendig å bygge ut et illegalt apparat. Særlig ble spørsmålet aktuelt etter overgrepene den 10. septbr. 1941, da det ble oppnevnt kommissar i L.O., forbundene og samorganisasjonene. Den illegale ledelsen fortsatte arbeidet etter de linjene som var fastsatt av L.O.s siste kongress og i tilknytning til Regjeringens kamp for å gjenvinne landets selvstendighet og frihet.

Det sentrale Faglige Utvalg ble oppnevnt etter konferanse med sekretariatets medlemmer. Ved supplering av utvalget ble det også gått fram på denne måten.

Tilsvarende utvalg har senere blitt nedsatt i forbundene og samorganisasjonene. I fagforeninger og på de større arbeidsplasser har det etter hvert som det har blitt gjort forsøk på ensretting, også blitt nødvendig å nedsette egne utvalg for den illegale virksomheten. Den nytten og betydningen disse utvalg har hatt for fagorganisasjonen og arbeiderklassen, gjør det påkrevd at deres erfaring og innsikt blir nyttiggjort under det reorganiseringsarbeid som melder seg umiddelbart etter okkupasjonens opphør. De forskjellige organisasjonsinstanser — L.O.s sekretariat, forbundsstyret, samorganisasjonsstyret osv. — bør derfor i overgangstiden innkalle de anerkjente utvalgsmedlemmer til sine møter. De har sete som rådgivende medlemmer. Denne ordningen opprettholdes inntil det kan foregå nyvalg etter den foreliggende organisasjonsplanen.

Det kan også bli nødvendig å konstituere et midlertidig sekretariat, inntil det kongressvalte kan tre i funksjon. Sekretariatets medlemmer utser for det tilfelle, om mulig i samråd med det Faglige Utvalg, et midlertidig sekretariat. De faste sekretariatsmedlemmer, hvis forhold er i orden, trer i funksjon etter hvert som de har høve til å overta sine verv.

Kontingent til og medlemskap i de n frie norske fagorganisasjonen.

Vedtatt av sekretariatene i Stockholm 10. juni, og London 9. august 1944.

Når fagorganisasjonen etter krigens slutt skal reorganiseres, vil det være av den aller største betydning at dette skjer etter felles linjer for den samlede organisasjon.

Mange har under okkupasjonstiden gått ut av organisasjonen, og andre har helt eller delvis fulgt parolen om kontingentstreik. Dette har medført store kontingentrestanser. Det kan ikke herske noen tvil om at de som på denne måten har vegret seg for å støtte den nazistisk ledede organisasjon, må få sitt medlemskap tilbake med bibehold av opparbeidede rettigheter. Kontingentrestansene kan selvsagt heller ikke kreves innbetalt i sin helhet. Spørsmålet er bare fra hvilket tidspunkt kontingentfritakelsen skal regnes. Inntil september 1941 hadde forbundene sin landsmøtevalte ledelse. Da begynte arrestasjonene av de gamle tillitsmennene, og nazikommissarene tiltrådte. Den omveltningen i organisasjonen som september 1941 markerer, gjør at dette tidspunktet synes å danne den naturlige begrensning for ordningen av kontingentfritakelse.

Imidlertid gjør et annet hensyn seg gjeldende, og det er den beskjed om kontingentstopp som ble sendt ut etter at skriv av 30. juni ble sendt. Riktignok oppsto det misforståelser ved utsendelsen av denne beskjeden, men dette hindrer ikke at mange allerede fra begynnelsen av juli kan ha kommet i restanse av denne grunn, som de selv ikke har noen skyld i. En mener derfor å kunne gå helt tilbake til 1. juli 1941 ved fritakelse av kontingent. For dem som ønsker det, bør det dog gis høve til å betale kontingent innen en viss frist. Berettigede krav på forsikringskassene som nazistene av en eller annen grunn har nektet å utbetale, må, etter at medlemskapet er brakt i orden, utbetales.

I henhold til foranstående gâes fram etter følgende retningslinjer:

1. De som har avbrutt sitt medlemskap etter 9. april 1940, kan få dette ordnet ved:
 - a) Å melde seg til den avdelingen vedkommende sist var medlem av eller direkte til forbundet innen en måned.
 - b) Hvis han er borte fra hjemstedet og har vanskelig for å få meldt seg til sin avdeling, må han melde seg til registrering enten i en annen avdeling tilhørende samme forbund, eller en faglig samorganisasjon.

2. For medlemmer som ved krigens slutt er i utlandet, gjelder samme bestemmelser som i punkt 1 a og b, når de melder seg en måned etter hjemkomsten.
3. a) For tiden fra 1. juli 1941 kreves ikke kontingent.
b) De som måtte ønske å betale kontingent for denne tiden, kan ordne dette ved avtale med vedkommende forbund innen 3 måneder.
c) Forbundene ordner med fristempelmerker på vanlig måte i henhold til sine lover.
4. Eventuelle kontingentrestanser for tiden 9. april 1940 til 1. juli 1941 må ordnes ved avtale med vedkommende forbund innen 3 måneder etter registrering. Hvis ikke, må vedkommende betraktes som nytt medlem.
5. Medlemmer som i henhold til loven har krav på utbetaling av forsikringskassen, skal få dette utbetalt selv om den lovbestemte fristen er overskredet, når krav herom gjøres innen 3 måneder.
6. Når foran nevnte frister skal begynne å løpe, bestemmes av sekretariatet.
7. Foranstående retningslinjer forelegges snarest mulig et fellesmøte av forbundsstyrene og sekretariatet til endelig behandling.

Landsorganisasjonens sekretariat London
Konrad Nordahl.

Landsorganisasjonens sekretariat Stockholm
Lars Evensen.

Da frigjøringen av Finnmark begynte senhøstes 1944, avsluttet London-sekretariatet i konferanse med Stockholm-sekretariatet å sende en representant for fagorganisasjonen til det befrikkede område. Medlem av London-sekretariatet, hovedkasserer Karl Furuskjegg, reiste fra London i slutten av januar 1945, og straks han kom fram tok han til med å gjenreise fagorganisasjonen.

Før påske 1945 ble der holdt en konferanse i Gøteborg med representanter for Det faglige utvalg i Oslo, Stockholm-sekretariatet og London-sekretariatet. Her ble en enige om å bemyndige Det faglige utvalg i Oslo, sammen med de av L.O.s sekretariat som var i Oslo, å overta ledelsen av L.O. når frigjøringen begynte, inntil de kongressvalgte tillitsmenn og sekretariatsmedlemmer som var utenfor Norge kunne komme tilbake.

Det ble handlet i overensstemmelse med denne beslutning. For øvrig vises til beretningen.

Sekretariatet.

Sekretariatet har fra 24. juni 1945 bestått av følgende:

Formann Konrad Nordahl, nestformann Lars Evensen, kasserer I. B. Aase, 1ste sekretær Gunnar Bråthen, sekretær Elias Volan.

Øvrige sekretariatsmedlemmer: Hans Fladeby, Norsk Transportarbeiderforbund. Chr. Henriksen, Norsk Arbeidsmannsforbund. Olav Bjerke, Norsk Jernbaneforbund. Josef Larsson, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Torbjørn Henriksen, Norsk Kommuneforbund. Alfred Ljøner, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund. Rasmus Rasmussen, Norsk Nærings- og Nyttelsesmiddelarbeiderforbund. Martin Tranmæl, Arbeiderbladet. Edv. Stenklev, Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Martin Strandli, Norsk Bygningsarbeiderforbund. Ingvald Haugen, Norsk Sjømannsforbund.

Varamenn: Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Joh. Moksnes, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund. Emil Torkildsen, Norsk Centralforening for Boktrykkere. Alf Andersen, Norsk Tekstilarbeiderforbund. Polmar Aasvestad, Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund. Arthur Ruud, Norsk Telegraf- og Telefonforbund. Nils Heggland, Norsk Gullsmedarbeiderforbund. John Wivegh, Norsk Høvleriarbeiderforbund. Thorleif Andresen, Norsk Murerforbund.

Det første sekretariatsmøte ble holdt allerede 8. mai 1945. Til stede var av sekretariatets medlemmer: I. B. Aase, Alfred Ljøner, E. Torkildsen, Aasvestad, Fladeby og Heggland.

Fra F.U.: Frank Hansen, Ivar Hobbelhagen og Framnes, dessuten Gunnar Ousland.

9., 10. og 11. mai ble det også holdt sekretariatsmøter. Da var tillitsmennene etter hvert kommet på plass.

11. mai overtok Konrad Nordahl ledelsen av Landsorganisasjonen. Det ble besluttet å innkalle representantskapsmøte og felles forbundsstyremøte, og at Landsorganisasjonen skulle ta initiativet til samlingsforhandlingene mellom Det norsk Arbeiderparti og Norges kommunistiske Parti. — Om denne sak henvises til særskilt bilag.

Representantskapet

har inntil kongressen 1946 bestått av:

Norsk Arbeidsmannsforbund: Johs. M. P. Ødegård, Oslo.
Peder O. Moan, Øvre Namsskogan. Olaf Sletten, Mysen.
Arbeiderpartiets Presseforbund: Kåre Haugen, Oslo.
Norsk Baker- og Konditorforbund: Johan Nygaard, Oslo.

Norsk Bekledningsarbeiderforbund: W. Andersen, Oslo.
Rudolf Eriksen, Oslo. Bergliot Mollestad, Drammen.

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund: Øistein Martinsen, Oslo.

Norsk Bygningsarbeiderforbund: Malfr. Bergseth, Oslo.
Petter Årsand, Trondheim. Malvin Knutsen, Bergen. Terje Rislå, Kristiansand S.

Norsk Centralforening for Boktrykkere: Halvdan Wigaard, Oslo. Oscar Syvertsen, Oslo.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Karl Rosenløv, Kristiansand S. Ludv. Gundersen, Oslo.

Norsk Formerforbund: Emil Nyhus, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund: Reidar Hansen, Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: A. Moksnes, Oslo. Olav Strand, Halden. A. Kongerø, Bergen. Peder Birkeland, Oslo.

Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund: Sigurd Nordstrøm, Oslo.

Norsk Høvleriarbeiderforbund: John Wivegh, Oslo. Lausnes, Namsos.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Håkon Johansen, Moss. Marcus Pedersen, Harstad. Birger Hansen, Fredrikstad. Henry Kristoffersen, Tromsø.

Norsk Jernbaneforbund: Sigv. Andresen, Oslo. John Skårvold, Trondheim. O. S. Ødegård, Oslo. E. K. Hansen, Drammen.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Kr. Jakopsen, Sauda. Nils Haara, Tyssedal. Odd Humblen, Brevik. Gottlieb Tomassen, Kristiansand S.

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund: Helmer Karlsson.

Norsk Kommuneforbund: Hans Karlsen, Grorud. Ingolf Wilson, Bergen. Sverre Eggen, Trondheim. Constanse Kristiansen, Oslo.

Norsk Kystloslag: Pettersen, Oslo. Fr. Narten, Fredrikstad.

Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund: Eivind Nilsen, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund: M. Heggstad.

Norsk Murerforbund: Thorleif Andresen, Eugen Wiik.

Norsk Musikerforbund: G. Hammerstrøm, Oslo.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: Jens Berg, Oslo. Erling Frogner, Oslo. Ansgar Johansen, Bergen. Thv. Egeland, Stavanger.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund: John Carlsen, Buskerud. Fredholm, Granfoss. Henry Jensen, Sørlandet. Sigvart Meland, Nordland.

Norsk Postforbund: Oscar Røine, Oslo.

Norsk Sjømannsforbund: Gunvald Hauge, Oslo. Bendik Øyan, Oslo. Joachim Dahl, Bergen. Idar Hamsaas, Trondheim.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Axel Eriksen, Oslo.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Olaf Skramstad, Oslo. Arne Øverlien, Hedmark. Otto Gundersen, Trøndelag. Hans Jonsmyr, Larvik.

Norsk Skotøyarbeiderforbund: Anton Andresen, Oslo. Jens Larsen, Halden.

Norsk Stenindustriarbeiderforbund: Johan Karlsen, Oslo.

Norsk Tekstilarbeiderforbund: Alf Andersen, Oslo. Hjalmar Romslo, Ytre Arna. Agnes Simensen.

Norsk Telegraf- og Telefonforbund: Arthur Ruud, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund: William Andersen, Stavanger. Olaf Burås, Trondheim. Josef Collier, Skien. John Vik, Namsos.

Norsk Treindustriarbeiderforbund: Peder Ødegård, Oslo. Waldemar Svendsen, Bergen.

Tobakkarbeiderforbundet i Norge: Otter Boberg, Oslo.

Fellesmøter av forbundsstyrene og sekretariatet

ble holdt 15., 23. og 24. mai. På det første møte ble det redegjort for Landsorganisasjonens økonomiske stilling, Folkets Hus fond, Pensjonskassen og de økonomiske forhold i de enkelte forbund. Likeledes ble det redegjort for gjenoppbyggingsplanen for fagbevegelsen. Det ble også gitt en redegjørelse for den lønnsordningen som var truffet av Sosialdepartementet og de forhandlinger som var ført hjemme i Norge, i London og i Stockholm.

På møtet 23. mai ble det redegjort for organisasjonsformene, kontingentordningen i okkupasjonstiden og spørsmålet om felles medlemsbøker for Landsorganisasjonen.

På møtet 24. mai ble bestemmelsene om lønns- og arbeidsvilkårene etter befrielsen behandlet.

På møtet 15. november ble den provisoriske anordning drøftet.

Dessuten er det holdt en del møter med tillitsmennene i forbundene.

Representasjon.

Landsorganisasjonen har vært representert ved disse forbunds landsmøter:

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Norsk Formerforbund, Norsk Skotøyarbeiderforbund, Norsk Centralforening for Boktrykkere, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Norsk Tekstilarbeiderforbund, Norges Handels- og Kontorfunksjonærrers Forbund, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, Norsk Postforbund, Norsk Transportarbeiderforbund, Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund, Norsk Stenindustriarbeiderforbund, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Norsk Telegraf- og Telefonarbeiderforbund, Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund, Norsk Høvleriarbeiderforbund, Norsk Jernbaneforbund, Norsk Baker- og Konditorforbund, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Norsk Gullsmedarbeiderforbund, Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund, Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund, Norsk Lokomotivmannsforbund, Tobakkarbeiderforbundet i Norge, Norsk Musikerforbund, Arbeidernes Presseforbund, Norsk Arbeidsmannsforbund.

Landsorganisasjonen har vært representert ved følgende samorganisasjoners årsmøter:

Østfold faglige Samorganisasjon, Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon, Hedmark faglige Samorganisasjon, Hønefoss og Omegn faglige Samorganisasjon, Buskerud faglige Samorganisasjon, Vestfold faglige Samorganisasjon, Telemark faglige Samorganisasjon, Aust-Agder faglige Samorganisasjon, Sørlandets faglige Samorganisasjon, Sunnmøre faglige Samorganisasjon, Trøndelag faglige Samorganisasjon.

Landsorganisasjonen har også vært representert ved årsmøtet i Noregs Fiskarlag.

Landorganisasjonen har vært representert ved følgende internasjonale møter:

Det gamle faglige Internasjonales møte i London februar 1945. Den nye faglige Verdensorganisasjons møte i Paris september/oktober 1945. Den 27. Internasjonale Arbeidskonferanse i Paris oktober/november 1945.

Samarbeidsnemnda mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Det norske Arbeiderparti.

Samarbeidsnemnda 1945 har bestått av Einar Gerhardsen og Martin Tranmæl fra D.N.A., Konrad Nordahl og Torbjørn Henriksen fra L.O., med Gunnar Bråthen som sekretær. Trygve Bratteli har deltatt i Samarbeidsnemndas møter som varamann for Einar Gerhardsen.

Samarbeidsnemnda har holdt 8 møter og drøftet en rekke saker, hvorav særlig nevnes:

Samlingsspørsmålet, Arbeiderpressen, Nordisk samarbeid Lov om ulykkestrygd, Barnetrygd, Syketrygden, Arbeidervernlov i jordbruket, Rettsoppgjøret med landssvikerne, Retningslinjer for det organisasjonsmessige oppgjør med parolebrytere og arbeidere som har vist unasjonalt holdning, Gjenreisingsarbeidet i Finnmark, L.O.s leveomkostningsundersøkelser, Den provisoriske anordning om lønns- og arbeidsvilkår, Lovregler om avbetalingssystemet, Den faglige situasjon, Arbeidernes Justisfond, Flyktningsspørsmålet, Franco-Spania, Landets utenriktjeneste, Arbeiderattasjeer, Situasjonen i Skogbruket, Pris- og lønnspolitikken, Skattespørsmål.

Tvistenemnda.

L.O.s representantskap vedtok i møte den 19. juni 1945 følgende beslutning:

«Til å behandle grensetvister mellom forbundene velger representantskapet en nemnd på 5 medlemmer med varamenn. Medlemmene må ikke delta i nemnda når den behandler saker som angår det forbund vedkommende er medlem av.»

Til medlemmer av nemnda valtes: Elias Volan, formann, Hans Hegg, Johs. Johannessen, Paul Engstad og Halvdan Wiigaard. Varamenn: Jens Berg, Peder Vestad, Erling Kiil, Anton Andresen, Peder Birkeland, Arthur Carlsen og Peder Ødegaard.

Nemnda har behandlet følgende tvister:

1. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund/Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, angående organisasjons- og overenskomstforholdene ved Elektrisk Byrås fabrikk, Middelthungate 17, Oslo.
2. Bygningsarbeiderforbundet/Arbeidsmannsforbundet angående retten til arbeid og tariff-forhold ved Statens jernbaner i Kristiansand S.
3. Norsk Skog- og Landarbeiderforbund/Norsk Høvleriarbeiderforbund om hvilket forbund arbeiderne ved Vallset Sag og Høvleri og Romedals Almennings Sag og Høvleri skal stå tilsluttet.
4. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund/Norsk Bygningsarbeiderforbund om hvilket forbund arbeiderne ved stenufabrikkene skal stå tilsluttet.

En rekke spørsmål som var innbrakt for L.O. er ordnet ved konferanser mellom forbundene ved formidling fra L.O.s side.

Den kooperative tvistenemnda.

I henhold til gjeldende avtale mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norges kooperative Landsforening er som Landsorganisasjonens representanter oppnevnt:

Johs. M. P. Ødegård og Ambrosius Olsen.

Beretning for Landsorganisasjonens økonomiske kontor 1945.

Etter beslutning av representantskapet i juni 1945, ble Det statistiske kontor i Landsorganisasjonen utvidet til et økonomisk kontor. Rammen for kontoret var fastsatt i det forslag som sekretariatet la fram for representantskapsmøtet, men samtidig ble det tatt det forbehold at tiltaket skulle gis godkjenning av kongressen.

I august 1945 ansatte sekretariatet cand. oecon. Stein Johnsen som kontorets leder. Dessuten ansattes cand. oecon. Hans Luihn. 3 kvinnelige funksjonærer som var ansatt ved det gamle statistiske kontor gikk automatisk over til det nye kontoret. Den fulle arbeidsstokk hadde kontoret dog først de to siste måneder av året. På dette tidspunkt var det også ansatt midlertidig 2 økonomiske studenter.

Det økonomiske kontors første oppgave ble å gjennomføre undersøkelser om de alminnelige leveforhold for arbeider- og funksjonærfamilier. Den leveomkostningsindeks som ble beregnet av Statistisk Sentralbyrå var utilfredsstillende, og ga intet sikkert bilde av forskyvningene i prisnivået under okkupasjonen. En av kontorets oppgaver, som også var utformet i de planer som er lagt om kontorets virksomhet, var å ta hele leveomkostningsindeksspørsmålet opp til behandling og også fremme arbeidet med en ny indeks, beregnet av de offentlige myndigheter.

Det var ikke muligheter for Det økonomiske kontor til selv å utregne en leveomkostningsindeks. Men en tok sikte på gjennom sosial-statistiske undersøkelser å få en oversikt over forbruket i de forskjellige familietyper, inntektsklasser og på de forskjellige steder i landet. Som utgangspunkt ble gjennomført en husholdningsundersøkelse for november måned. Gjennom forbundene og de enkelte fagforeninger, ble medlemmer av fagbevegelsen oppfordret til å føre regnskapsbøker med nøyaktige oppgaver over utgifter og inntekter i november måned. Trass i at det, både i Norge og i utlandet, hadde vist seg å være vanskelig å få folk til å føre slike husholdningsbøker, fikk Landsorganisasjonens tiltak en meget stor tilslutning. Henimot 6 000

erklærte seg villige til å føre disse bøker. Anmeldelsen av de siste 2 000 kom imidlertid så sent inn til kontoret at de ikke kunne delta i den utplukking som skjedde. I alt ble 3 400 bøker utsendt til hele landet, unntatt Finnmark.

Gjennom Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund ble det innledet et samarbeid med dette forbunds enkelte avdelinger slik at et utvalg av medlemmene skulle fungere som kontrollører, og hjelpe bokføreren hvor det var nødvendig. Ordningen viste seg å være meget tilfredsstillende, idet forbundets medlemmer viste stor interesse for saken.

Da det ville være uråd for Det økonomiske kontor å gjennomføre den statistiske bearbeidelse av husholdningsbøkene, henvendte en seg til professor Ragnar Frisch med spørsmål om Universitetets økonomiske Institutt, som han var leder for, kunne gjennomføre bearbeidelsen. Dette erklærte professoren seg også villig til og Instituttet overtok husholdningsbøkene etter hvert som de kom inn. Det var da meningen at den statistiske bearbeidelse skulle være ferdig i løpet av februar måned.

I løpet av desember 1945 kom om lag 2 400 husholdningsbøker i utfylt stand, hvilket var en høyere prosent av de utsendte bøker enn en hadde kunnet gjøre regning med. Bøkene var også tilfredsstillende ført.

Ved siden av denne husholdningsundersøkelse har Det økonomiske kontor utført alminnelig løpende arbeid. Cand. oecon. Stein Johnsen har deltatt i offentlig komité-arbeid, bl. a. som sekretær i Rederkomiteen, som medlem av Valutakomiteen og dessuten sammen med sekretær Bråthen i komiteen til utgreiing av engangsskatten.

Arbeidet med videreføringen av tariffkartoteket er gjenoptatt, likeledes arbeidet med medlemsstatistikken. Kontoret utarbeider også ukentlige og månedlige oversikter.

Det har videre kostet stort arbeid å bringe kontorets bibliotek i orden, idet bøkene fullstendig var blandet sammen under transport. Igangsettelse av det øvrige kontorapparat har også tatt megen tid. —

Landsorganisasjonens juridiske kontor.

Virksomheten på Landsorganisasjonens juridiske avdeling ble tatt opp like etter frigjøringa. O.r.sakfører Dagfinn Bech ledet det daglige arbeid til 15. august, da h.r.advokat Gustav Sjaastad ble ansatt som kontorets leder.

Etter den nå vedtatte instruks er kontorets oppgave å bistå landsorganisasjonen og forbundene med arbeidsrettslige tvister, prosedyrer, arbeidsrett- og boikottsaker og delta i forhandlinger

og konferanser i faglige og økonomiske spørsmål. Det juridiske kontor skal også drive undersøkelser og utredninger om arbeidserett i andre land og om sosiallovgivningen. De ansatte jurister kan også knyttes til forelesninger og kurser i den utstrekning det daglige arbeid tillater.

Arbeidet ved kontoret har i løpet av det siste halvår vært stadig stigende.

Kontoret har foruten de daglige konsultasjoner behandlet 18 arbeidrettssaker, 1 straffesak, 2 voldgiftssaker, 87 sivile saker og 24 registersaker. 711 skriv er utsendt fra kontoret, samt tallrike betenkninger og rundskriv.

Kontoret har forestått arbeidet med innsendingen og anmeldelse av erstatningskrav fra L.O., forbundene og de enkelte avdelinger i anledning de økonomiske tap som den nazistiske ledelses disposisjoner har påført fagbevegelsen under okkupasjonstiden og som beløper seg til ca. kr. 4 000 000.00 Kontoret har også medvirket til å framskaffe opplysninger under etterforskningen mot de kommissariske ledere.

Kontorets leder har foruten å prosedere arbeidsrettssaken vedrørende 12 øres tillegget avgitt møter i Lønnsnemnda, i Arbeidsgiverforeningen i anledning provisorisk anordning av 15. september 1944 og på forskjellige forbunds landsmøter. Han har dessuten redegjort for lønnsaken i offentlige møter i Sarpsborg, Gresvik, Strømmen, Fredrikstad og Trondheim. O.r.sakfører Bech har forelest på Sørmarka i kurser vedrørende arbeidstvistloven og deltatt i diverse utvalg.

Kontoret for presse og internasjonale forbindelser.

Kontoret er opprettet i samsvar med vedtak på representantskapsmøtet i juni. Som leder av kontoret er ansatt Jon Sanness, som tiltrådte 1. november. Magnus Bratten tiltrådte som sekretær 1. desember.

Kontoret har overtatt utgivelsen av «Fri Fagbevegelse».

Det har besørget L.O.s internasjonale korrespondanse. Kontorets leder fulgte L.O.s representanter til Verdensfagkongressen i Paris som tolk og sekretær. Han har fungert som tolk ved besøk av utenlandske gjester til L.O. og forbundene.

Beretning fra Landsorganisasjonens revisjonskontor.

Landsorganisasjonens revisjonsutvalg avholdt sitt første ordinære møte etter okkupasjonstidens opphør den 14. mai 1945, hvor samtlige medlemmer var til stede. Under punkt 1 ble følgende sak behandlet:

Revisjonssjefen meddelte at han umiddelbart etter den 10. september 1941 under unntagelsestilstanden hadde konferert med revisjonsutvalgets formann, A. E. Gundersen, som bestemt hadde tilrådet ham å fortsette i sin stilling. Graver meddelte videre at han den hele tid under okkupasjonen hadde stått i stadig kontakt med så vel representanter for revisjonsutvalget og det gamle sekretariat og likedan med de skiftende formenn i F.U. Møter var ikke avholdt og protokoller er ikke ført, men alle viktige saker i denne tid var forelagt en eller flere av de ovenfor nevnte personer. Med meget få unntakelser har det under hele okkupasjonstiden vært avholdt ukentlige konferanser mellom revisjonssjefen og revisjonsutvalgets formann, revisjonsutvalgets medlem Ambrosius Olsen og medlem av sekretariatet I. B. Aase. Videre meddelte Graver at spørsmålet om hans fortsettelse i stillingen gjennom F.U. var forelagt Det faglige Utvalg i Stockholm, som hadde vedtatt at revisjonen skulle fortsette i sitt arbeid, men sette sin stilling inn på spørsmålet av vital betydning. Graver meddelte videre at revisjonskontorets personale den hele tid hadde vært ubetinget lojale og utført et meget godt arbeid. Gravers redegjørelse ble tatt til følge uten bemerkninger fra utvalgets side.

Sekretariatet har hertil gitt følgende påtegning:

Referert i sekretariatets møte 16. mai 1945. Godkjentes og blir å forelegge representantskapet.

Konrad Nordahl.

Ved okkupasjonstidens opphør var det ved revisjonskontoret ansatt revisjonssjef, 7 faste revisorer og 2 assistenter. Etter samråd med sekretariatet ble Viktor Ad. Syvertsen overført til Arbeidernes Aktietrykkeri A/S, og revisor Tomter overført til Arbeiderbladet og Det norske Arbeiderparti, samt revisor Jac. Reisæther overført til Landsorganisasjonens administrasjon. I møte i revisjonsutvalget den 14. juni 1945 ble den ene av assistentene, Ingemund Haugen, ansatt i fast stilling. Hans ansettelse er siden godkjent av representantskapet. På møte i revisjonsutvalget den 11. november 1945 ble ansettelse av Karl Stanly Tomter som fast revisor, etter at de innkomne søknader var gjennomgått, godkjent. Samtidig ble det besluttet at assistent nummer to, Asbjørn Lien, rykket opp fra assistentstilling til fast revisorstilling. Ved beretningsårets utgang var det derfor ved revisjonskontoret ansatt: revisjonssjef, 6 forbundsrevisorer og 1 inspektør for avdelingene.

Av tilsynsrevisorer var det pr. 31. desember 1945 ansatt 6 stykker. Denne institusjon var delvis forfalt under krigen, da

ingen ny ble ansatt i denne tiden på grunn av faren for å få ansatt ikke ønskete personer.

Under okkupasjonen var den linje fulgt ved revisjonsavdelingen at hver enkelt revisor hadde beholdt samme forbund med meget få unntakelser under hele krigstiden og dermed hadde hatt anledning til å spesialisere seg på vedkommende forbunds regnskaper. Hensikten med denne linje var at hver enkelt av revisorene skulle være i stand til å gi de forbundsstyrrer og tillitsmenn som kom tilbake etter okkupasjonstidens opphør, så vidt mulig fullstendig økonomisk orientering.

Linjen viste seg også å være heldig, og revisjonen ble i de aller fleste tilfelle benyttet til å foreta økonomiske oppgjør etter atskillelsen av tidligere sammensluttede forbundsgrupper.

Dette har voldt særdeles mye arbeid for revisjonen, samtidig som arbeidet med å stille opp kravene til Erstatningsdirektoratet fra nazistytets tid også for en stor del har vært utført av revisjonskontorets personale.

Revisjonskontorets arbeidsområde omfattet ved årets utgang: Landsorganisasjonen, samtlige 35 forbund samt Arbeidernes Opplysningsforbund, som ble overtatt til revisjon fra 1. oktober 1945.

Folkets Hus Fond.

Folkets Hus komiteen har i 1945 bestått av I. B. Aase, Torbjørn Henriksen og Martin Strandli.

Fra 8. mai 1945 er der behandlet 6 andragender om lån og ettergivelse av renter til et samlet beløp av kr. 44 089.34.

Fra samme tidsrom er utbetalt følgende lån:

Folkets Hus, Namsos	kr. 10 000.00
Folkets Hus, Bodø	« 15 000.00
Folkets Hus, Bjørnevatn, lagt ut	« 35.25
	<hr/>
	Kr. 25 035.25

Renter og avdrag utgjorde kr. 14 382.23. Pr. 31. desember var fondets lånekonto kr. 52 058.57. For øvrig henvises til fondets regnskap og status.

Pensjonskassa.

I 1945 har nemnda for pensjonskassa bestått av følgende: I. B. Aase, Hans Hegg, Erling Kiil, Dagfin Bech og som representant for funksjonærene: Ragna Karlsen, med B. O. Borgå som varamann.

Det er i årets løp drøftet 28 saker.

Følgende antall pensjonister har i årets løp hevet pensjon: Ordinære pensjoner 28. Enkenpensjoner 18. Invalidepensjoner 7. Ekstraordinære pensjoner: Fru William Andersen, fru Henry Hansen, fru Christian Strøm, fru Ludvik Buland, fru Halfdan Jønsson, fru Georg Sørebo, fru Reinhardt Halvorsen, fru Per Lie, fru Kirsten Hansteen.

Medlemstallet i pensjonskassa var pr. 31. desbr. 1945 508.

Arbeiderbevegelsens arkiv mai—desember 1945.

(Beretning for krigstiden er tidligere sendt inn).

I slutten av juli sendte den daværende arkivar, Hjartøy, til sekretariatet og til partiet et detaljert forslag om reorganisering av Arbeiderbevegelsens Arkiv. Sekretariatet gikk med på forslaget i prinsippet, men overlot til det nye styre for arkivet å utarbeide forslag til de praktiske tiltak som måtte gjøres. Partiet hadde tidligere oppnevnt Arnfinn Vik og Halvard M. Lange som medlemmer av styret, og sekretariatet oppnevnte nå Hjartøy, I. B. Aase og Øistein Martinsen. Etter Hjartøys forslag skulle det tilsettes en arkivar i hel stilling; og da han ikke ønsket å overta denne stillingen, ble han etter sekretariatets forutsetning formann i styret. I styremøte 27. september ble det enstemmig vedtatt å foreslå arkivet reorganisert. Landsorganisasjonen skulle overta ansvaret for arkivets drift, og partiet skulle refundere $\frac{1}{4}$ -del av utgiftene. Bibliotekar Ø. Berntsen, som tidligere hadde arbeidet i arkivet, skulle tilbys stillingen som arkivar, og arkivet skulle flyttes til Wilsesgt. 1. En regnet med et driftsbudsjett på ca. 20 000 kroner pluss husleie. Meningen var at arkivet skulle komme noenlunde på høyde med de tilsvarende arkiver i de andre nordiske land og bli til virkelig nytte for norsk arbeiderbevegelse. Styrets forslag ble godkjent både av sekretariatet og partiet.

I november begynte man på en del nødvendige innredningsarbeider i Wilsesgt. 1, og vi hadde håpet at overflytningen kunne ha funnet sted innen utgangen av året. Meningen var at Berntsen skulle tiltre i hel stilling den 15. november. Imidlertid ble han syk på dette tidspunkt, og like før hadde formannen i styret måttet legge seg inn på Rikshospitalet til en større operasjon. Arbeidet med overflytningen m. v. ble av denne grunn forsinket, men det vil være i orden i begynnelsen av mars.

Beretning for Arbeidernes Justisfond.

Arbeidernes Justisfond var ved krigsutbruddet ledet av et styre på 7 medlemmer med 4 oppnevnt av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og 3 oppnevnt av Det norske Arbeiderparti. I stedet for den tidligere flyktningsskomité fungerte på dette tidspunkt et arbeidsutvalg med Lars Evensen som formann og Jon Fjalestad som sekretær. Fast sakfører og sekretær for fondet var Dagfinn Bech. Fondets siste statutter var godkjent pr. 6. august 1945.

Justisfondet hadde ved krigsutbruddet ansvar for 330 personer (180 voksne menn) som var anerkjent som politiske flyktninger. De fleste av disse kom seg over grensen den 9. april 1940, men det lyktes under store vansker å opprettholde understøttelsesvirksomheten for et betraktelig antall flyktninger inn til september 1940. De sudetyske flyktninger oppholdt seg imidlertid i landet med Justisfondets assistanse til 1943. Som styre i denne tid fungerte vesentlig Dagfinn Bech og Rolf Olsen.

Justisfondets formue ble beslagnag av Gestapo i slutten av 1940, men halvparten av formuen, ca. kr. 30 000.00, ble senere frigitt i begynnelsen av 1941 på meget strenge vilkår, som meget snart flittig ble overtrådt i illegalt øyemed.

11. februar 1944 ble restene av fondets midler, ca. kr. 9 000.00, tvangsoverført til Arbeidernes faglige Landsorganisasjons økonomiske kontor, og den fungerende ledelse ble avsatt.

Fondets formue pr. 8. mai 1945 besto av kr. 3 820.00 samt eiendommen «Engene», Nakkerud, Tyristrand, innkjøpt 14. oktober 1939 for kr. 24 000.00 og utleid til Trevarefabrikken Truls gjennom Truls A/S. Eiendommen er nå gjeldfri. Eiendommen består av ca. 60 mål skog, 7 mål dyrket mark, hovedbygning og 2 sidebygninger, verkstedslokale, bryggerhus og et meget dårlig uthus. Dessuten har eiendommen noen svære slagghauger, delvis anvendelig som veifyll, fra den nikkелgruvevirksomhet som ble drevet der før i tiden.

Ved sekretariatets vedtak av 9. oktober 1945 ble det oppnevnt et utvalg til å ta seg av Justisfondets saker. Utvalget konstituerte seg med Dagfinn Bech som formann og Rolf Olsen som sekretær. De andre medlemmer var: Jon Fjalestad, I. B. Aase og Jens Berg.

Utvalgets vesentlige oppgave består i å administrere og føre tilsyn med eiendommen «Engene».

På styremøte 18. oktober 1945 ble eiendommen besluttet bortleid til Trevarefabrikken Truls ved H. Hamm m. fl. etter nærmere senere fastsatte leievilkår.

Det er inngangsatt undersøkelser for å bringe på det rene

hvor mye de planlagte og høyst nødvendige reparasjons- og vedlikeholdsarbeid på eiendommen «Engene» vil beløpe seg til. Eiendommen har nemlig siden 1943 og fram til frigjøringen vært gjenstand for invasjon av S.S. og N.S. Styret arbeider med planer om å forenkle administrasjonen av eiendommen «Engene» ved å oppløse A/S Truls, og å overføre forretningsførselen til Arbeidernes faglige Landsorganisasjons bokholderiavdeling.

Sentralpasskontoret har i ganske stor utstrekning benyttet seg av Justisfondets erfaringsmateriale i konsultativt øyemed. Arbeidsutvalget har — særlig ved Jon Fjalestad, besvart forskjellige henvendelser fra tidligere flyktninger og fra myndighetene i forbindelse med prinsipielle emigrant-problemer og spesielle flyktningsforhold, innreise- og oppholdstillatelse m. v.

Det er innsendt krav til Justisdepartementets oppgjørsavdeling om dekning av de beløp som ble beslaglagt av de tyske myndigheter i 1941. Noe svar herpå er ennå ikke innløpet.

Nordisk samarbeid.

Den nordiske Samarbeidskomité holdt møte i Stockholm 13. og 14. juli.

Fra Norge deltok:

L.O. Konrad Nordahl, Thorbjørn Henriksen og Gunnar Bråthen.

D.N.A. Einar Gerhardsen, Martin Tranmæl og Trygve Lie.

Møtet drøftet bl. a. rapporter fra de respektive lands faglige og politiske organisasjoner, gjenopptakelse av det nordiske samarbeid; felles nordisk arbeidsmarked; økonomisk samarbeid; den internasjonale situasjon.

Den 15. juli ble det i Stockholm holdt en konferanse av representanter for de faglige landsorganisasjoner i Norge, Sverige, Danmark, Finland og Island.

Foruten de faglige rapporter fra de enkelte land behandlet konferansen program og statutter for Den faglige verdensorganisasjon, som skulle stiftes. Videre behandlet en det Internasjonale Arbeidsbyrås fortsatte virksomhet.

Internasjonale forbindelser.

I London var Konrad Nordahl medlem av I.F.T.U.s styre.

På den internasjonale faglige konferanse i London i februar møtte som representanter for L.O.: Konrad Nordahl, Ingvald Haugen, Alf Andersen, Arthur Ruud og Odd Helland.

Representantskapsmøtet i juni fattet dette vedtaket:

«Representantskapet tar beretningen om Landsorganisasjonens internasjonale forbindelser i okkupasjonstiden til etterretning.

Internasjonal faglig enhet på det bredeste grunnlag har alltid vært det mål som Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har arbeidet for.

Representantskapet hilser derfor med glede de bestrebelsersom har vært gjort under krigen for å samle alle verdens fagorganisasjoner i en enhetlig faglig verdensorganisasjon.

Etter det som nå foreligger er det godt håp om at et konstituerende møte kan holdes til høsten i den nye verdensorganisasjon. I så fall bemyndiger representantskapet sekretariatet til å sende representanter til dette møte og der gi tilsagn om medlemskap under forbehold av godkjenning på første kongress.»

På representantskapsmøtet i I.F.T.U. 3.—4. september i London møtte Arthur Ruud og Olav Bratteli som representanter for L.O.

På den faglige verdenskongress i Paris i september—oktober møtte Elias Volan og Ingvald Haugen som representanter, med Jon Sanness som tolk og sekretær.

På møte i Det internasjonale arbeidsbyrå i Paris i oktober—november møtte Konrad Nordahl, Alfred Ljøner og Emil Thorkildsen som arbeiderrepresentanter for Norge, med Halvard M. Lange som rådgiver.

Agitasjon.

Agitasjonen er blitt drevet vesentlig av forbundene og samorganisasjonene. M. h. t. samorganisasjonenes virksomhet vises til beretningen fra de enkelte samorganisasjoner. Av regnskapene vil det framgå hvor meget som er bevilget til denne konto.

Organisasjonsspørsmål.

Utenom de vanlige organisasjonsspørsmål som i store trekk er gjengitt annetsteds i beretningen, har det vært forhandlet med forskjellige organisasjoner og forbund som står utenfor Landsorganisasjonen om innmeldelse i L.O. Dette er således tilfelle med Norsk Politiforbund, Telegrafmennesenes Landsforbund, Norsk Fengselstjenestemannsforbund, de forskjellige losorganisasjoner, som ikke var med i Norsk Kystloslag m. v.

På grunnlag av de forhandlinger som har funnet sted er det opptatt 2 nye forbund i Landsorganisasjonen, det er Tollopp-

synsmennenes Landsforbund og Norsk Fengselstjenestemannsforbund.

For Norsk Politiforbunds vedkommende er spørsmålet om innmeldelse i L.O. under behandling.

Det er videre opprettet gjensidighetsavtale med Norsk Maskinistforbund gjeldende overføringsbestemmelser for det tilfelle Norsk Maskinistforbund ved uravstemning beslutter tilmelding til L.O.

For losorganisasjonenes vedkommende pågår forhandlinger ved årets utgang med sikte på å få samlet alle losorganisasjoner i ett forbund.

Opplysningsarbeidet.

A.F.L.s representantskapsmøte 19.—22. juni 1945 fattet vedtak om opprettelse av en faglig avdeling innen Arbeidernes Opplysningsforbund. Opplysningsforbundet ansatte en faglig sekretær som trådte i virksomhet 16. august 1945.

På grunnlag av de retningslinjer som representantskapet trakk opp når det gjaldt opplysningsvirksomheten innenfor fagorganisasjonen, har arbeidet hittil vært drevet i intimt samarbeid med de enkelte fagforbund. Det har i den anledning vært holdt jevnlig konferanser med opplysningssekretærene innen fagforbundene.

Landsorganisasjonens skole ble høsten 1945 benyttet til faglige kurser, således:

12. august—25. august. Studielederkurs fra forbundene og samorganisasjonene.

26. august—31. august. Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

2. september—8. september. Norsk Skotøyarbeiderforbund.

9. september—22. september. Norsk kjemisk Industriarbeiderforbund.

10. oktober—18. oktober. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

26. oktober—3. november. Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

Kurervirksomheten 1945 kulminerte med et 6 ukers kurs på Landsorganisasjonens Skole med deltakere fra de fleste fagforbund.

Det gjennomsnittlige tall på deltakere til hvert kurs har vært 40.

Utover dette har Arbeidernes Opplysningsforbund lagt til rette planer for kurser i distriktene for enkelte fagforbund og for kveldsskoler og studiesirkler. Når det gjelder den studie-

virksomhet som er nødvendig for medlemmer av produksjonsutvalgene er det foruten tilretteleggingen av materiell når det gjelder selve overenskomsten, truffet avtale med Norsk Korrespondanseskole om spesialkurser for gruppe- og enkeltstudier. Denne avtale omfatter også kurser av yrkesmessig art som vil komme de fagorganiserte arbeidere til gode.

Når det gjelder opplysningsvirksomheten hittil i 1946 er allerede flere forbund gått i gang med forberedelsen av sommerens kurser, og andre igjen gått i gang med distriktstise 8 dagers kurser.

Når det gjelder studieplanene er det lagt vekt på den aktuelle situasjon med hovedvekten på den økonomiske stilling og fagorganisasjonens samfunnsmessige stilling i dag.

En kan trygt si at opplysningsarbeidet innenfor de enkelte forbund er kommet godt i gang, og interessen som er vist på de enkelte forbunds landsmøter for dette arbeidet lover godt for framtida.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Leieboersamband.

Etter forutgående forhandlinger har Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Leieboersamband inngått følgende avtale:

«I erkjennelse av at arbeidet med å løse boligsaken for det arbeidende folk i Norge er en av de viktigste oppgavene som norsk sosialpolitikk vil ha i årene framover, og samtidig i klarhet over den nære sammenheng det er mellom det arbeid som Arbeidernes faglige Landsorganisasjon utfører for å sikre det arbeidende folk en forsvarlig levestandard og Norsk Leieboersambands arbeid for å heve boligstandarden, holde husleieutgiftene på et rimelig nivå og gi leieboerne og de hus-søkende effektiv bistand for å hevde sine rettigheter etter lovgivningen, vil undertegnede organisasjoner uttale:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Leieboersamband vil — innenfor rammen av sine lover — gjensidig yte hverandre organisatorisk støtte i arbeidet for å løse de oppgaver hver av organisasjonene har i boligsaka. I de tilfellene hvor det er formålstjenlig, vil de to organisasjonene rådføre seg med hverandre og eventuelt treffe felles tiltak for å løse bestemte oppgaver. I den kommende tid vil partene særlig ha oppmerksomheten henvendt på arbeidet med å få produksjonen av gode og rimelige boliger i gang. I den forbindelse vil partene

anbefale og aktivt medvirke til at det blir opprettet et fellesorgan som kan samordne de tiltak som på forskjellig hold nå er tatt for å løse det arbeidende folks boligproblem i Norge, slik at de spredte tiltakene kan munne ut i en samlet og kraftig bevegelse som kan ha utsikt til å løse de oppgavene som foreligger, innen den kortest mulige tid.»

Arbeiderhjelp til Finnmark.

Landsorganisasjonen har satt seg i spissen for en hjelpeaksjon for befolkningen i Finnmark. Landsorganisasjonen og de tilsluttede forbund har besluttet å bevilge et beløp på kr. 300 000.00, hvorav Landsorganisasjonen yter kr. 25 000.00. Resten utliknes på forbundene på grunnlag av forbundenes medlemstall og økonomiske evne. Landsorganisasjonen har gjennom rundskriv til de tilsluttede forbund og partiorganisasjoner anmodet samtlige medlemmer om å støtte saken ved å yte bidrag på en halv dags lønn pr. medlem.

Som arbeidsutvalg ble oppnevnt:

Sekretær Gunnar Bråthen.

Ordfører J. Albriksen.

Sekretær Mentzen.

Stortingsmann Jens Steffensen.

Journalist Alfred Skar.

Peder Holt.

Kontorsjef Jens Berg fungerer som utvalgets sekretær.

Beretning fra Landsorganisasjonens Ferieutvalg fra 1945.

1. Inntil frigjøringen var en avskåret fra arbeid av særlig betydning, da hotellstengningen og reiserestriksjonene stillet seg i veien. Det lyktes dog i vinterens løp å hjelpe en del mennesker ut, og vi fikk også en ordning med vintergjester ved Høgeset seter, Filefjell. Dette ble dog stoppet av Statspolitiet til påske. Vi hadde da hatt 38 gjester der i 3 uker. Til disse vinterturene ble det ikke ytet noe tilskudd fra Feriekontoret.

Utover vinteren arbeidet en for øvrig med å knytte kontakter med hoteller med sikte på sommeren 1945. En sto midt oppe i dette arbeid da frigjøringen kom.

2. Etter frigjøringen fikk Ferieutvalget følgende sammensetning: kontorsjef Jens Berg, forretningsfører Karsten Thorkildsen og sekretær Sverre Bolstad. Kontorsjef Berg er

utvalgets formann og Bjørn Longva sekretær. Det er i årets løp avholdt 7 møter i Ferieutvalget.

Arbeidet med å skaffe egnede feriesteder ble fortsatt og en nådde gode resultater. På grunn av de særegne omstendigheter etter frigjøringen med en mengde politiske fanger som kom hjem eller ble frigitt her hjemme med spesielle krav og behov for rekreasjon og hvile ble Ferieutvalget enig om at de steder Feriekontoret hadde kontakt med måtte stilles til disposisjon for dette formål. En mottok også en henvendelse fra Norsk Folkehjelp i samme anledning. De steder Feriekontoret hadde og fikk avtale med er i sommerens løp benyttet som rekreasjonssteder og belagt med fanger som fikk gratis rekreasjonsopphold gjennom Norsk Folkehjelp. Dette ligger utenfor Feriekontorets egentlige oppgaver, men under den foreliggende situasjon var det sikkert den mest hensiktsmessige og beste måte å arbeide på. Reiserestriksjonene ble nemlig helt eller delvis opprettholdt, og det ville vært forbundet med uoverstigelige vansker å belegge stedene med rene feriegjester. Ferieutvalget hverken kunne eller ville tilskynde til større risetrafikk enn nødvendig under de vanskelige forhold som rådde sommeren 1945. Følgende steder har vært benyttet i sommer:

1. Ustaoset Hotell, Ustaoset.
2. Oset Hotell, Gol i Hallingdal.
3. Hvidsten Pensjonat, Hvidsten.
4. Landåsen Turisthotell, Odnes st.
5. Heggenes Hotell, Østre Slidre.
6. Høgeset Seter, Vang i Valdres.
7. Winge Turisthotell, Tretten st.
8. Lauvåsen Seter, Hundorp st.
9. Jaren Gjestgiveri, Jaren st.

I alt har det vært plasert ca. 1 500 tidligere fanger ved disse steder i sommerens løp. Arbeidet med det tekniske arrangement er utført av Feriekontoret. Alle ekstrautgifter i forbindelse med dette arbeidet er dekket av Norsk Folkehjelp.

Videre har Feriekontoret hatt det tekniske arrangement for ca. 1 500 politiske fanger som har fått gratis rekreasjonsopphold i Sverige. Også dette arbeid er utført uten at Feriekontoret er påført ekstrautgifter.

I sommerens løp har en hatt 64 norske feriereisende til Sverige, gjennom svensk «Reso». Disse har hatt opphold ved Strandkullan Pensjonat, Bjørboholm pr. Gøteborg.

Dette arrangement har vært mulig gjennom en avtale mellom Norsk Folkeferie og «Reso».

For øvrig har Feriekontoret arrangert to store fellestransporter av fagorganisertes barn til København, samt to fellestransporter av arbeidere og funksjonærer henholdsvis til Göteborg og Stockholm.

Feriekontoret har i den tid reiserestriksjonene ennå varte, nedlagt en mengde arbeid, når det gjaldt å skaffe de forskjellige fagforbunds tillitsmenn og andre reisetilatelser og plass i togene. En har hele tiden siden okupasjonens opphør formidlet billetter og plass til alle fagforbunds-tillitsmenn som har henvendt seg til kontoret. Den samme hjelp har en for øvrig ytet alle arbeidere og funksjonærer som har henvendt seg til kontoret. Det har i det hele vært forsøkt å hjelpe så langt som mulig, men det har ofte bydd på vansker grunnet den fortvilte mangel på tilstrekkelig kommunikasjonsmateriell.

En har i årets løp vært feriehjemsstyrer behjelpelig med søknader vedrørende materialer for reparasjoner og tilbygg, samt arkitektassistanse. Dessuten er et skattespørsmål vedrørende feriehjem behandlet. For øvrig ble en rekke feriehjem gjennom Feriekontoret (etter søknad) av Svenska Norgeshjelpen tildelt en del matvarer i sommer.

Bærturer har det ikke latt seg gjøre å arrangere på grunn av det dårlige bærår på Østlandet. Feriekontoret har drevet rekognosering etter bær, men herr Jansen som i alle år har vært brukt til dette, fant det ikke mulig med fellesturer da dette lett kunne ha ført til stor misnøye hos deltakerne på grunn av dårlig utbytte. I samarbeid med Sørlandet Samorganisasjon er det arrangert et par bærturer fra Kristiansand, da det var en del bær der nede. Arbeidet som er utført i år, kan muligens sies å ligge noe på siden av det som skulle være kontorets egentlige oppgave, men situasjonen tatt i betraktning har det ikke vært hensiktsmessig å arbeide på annen måte. Og det kan fastslås at det er utført et meget stort arbeid ved kontoret med de tidligere omtalte arrangement, og deltakerne har alle vært arbeidere og funksjonærer. En tror derfor at det er grunn til å være fornøyd med det som er gjort.

3. Grimestad pensjonat ble ved årsskiftet 1944/45 rekvirert av evakueringsmyndighetene. Det var meningen å plasere folk nordfra der. Resultatet ble imidlertid at det kom bare 1 familie til stedet, og disse rømte pensjonatet ved frigjøringen. En kan si at en slapp heldig fra rekvireringen, idet intet vesentlig ble ødelagt.

En hadde før frigjøringen planlagt feriekoloni for barn ved Grimestad sommeren 1945, som tidligere. Dette forhåndsarbeid var dog lagt slik til rette, at en var klar til på kort varsel å ta imot frigitte fanger for rekreasjonsopphold. Grimestad pensjonat har sommeren 1945 blitt benyttet som rekreasjonssted for frigitte fanger med familie fra fagorganisasjonen og Norsk Folkehjelp. Det har i alt vært 123 personer som har fått opphold på stedet. Hele arrangementet har vært helt igjennom vellykket og maten første-klasses. Dette siste skyldes ikke minst den velvilje som har vært vist fra de lokale forsyningsinstitusjoners side.

Straks rekreasjonsoppholdene var avsluttet, satte en i gang omfattende reparasjonsarbeider ved pensjonatet. Dette var høyst påkrevet, idet det under krigen ikke har vært utført noen større reparasjonsarbeider der nede. En setter opp nytt kjøkken for pensjonatet, samt foretar de reparasjonsarbeider for øvrig som er nødvendig for å sette bygningene i god stand.

Landsorganisasjonen har ennå ikke hatt den fulle nytte av stedet, men nå vil det ganske snart vise seg at pensjonatet er et velegnet sted for sommeropphold. Og utenfor den egentlige sommersesong (i vår- og høstmånedene) kan stedet meget godt brukes til faglige kurser o. l.

L.O.skolen Sørmarka.

Som styret for L.O.skolen har fungert:

I. B. Aase, Martin Strandli, Halvard M. Lange, Jens Berg, bestyrer Helgesen, med Arne Johnsen som sekretær.

Skolen har i høst vært stillet til rådighet for Arbeidernes Opplysningsforbund (se dets beretning). Fra nyttår har folkehøgskolen vært i gang.

Granskingsnemnda.

Representantskapet nedsatte denne granskingsnemnda:

Hjalmar Larsen, formann, Kristian Nilsen, Hans Karlsen, Olav Skramstad og Johan Didriksen.

Ankenemnda.

Representantskapet nedsatte denne ankenemnda:

Gunnar Bråthen, formann, Emil Torkildsen, Chr. Henriksen, Alfr. Ljøner og Alf Andersen.

Offentlige komiteer.

L.O. har bl. a. vært representert i disse offentlige komiteene:

Opplysningsutvalg for Aker:

Ved Hilmar Eckblad, varam. Gulbrand Brømme.

Oslo kommunale Bygg- og Boligetaters Forening:

Ved Reidar Gudmundsen.

Handelsdepartementets Tiltaksråd:

Ved Konrad Nordahl, varam. Gunnar Bråthen.

Teknisk forskningskomité:

Ved Anders Mørk.

Lønnsnemnda:

Elias Volan, Hans Hegg, varam.: Gunnar Bråthen og H. L. Børsum.

Produksjonsutvalg i industrielle bedrifter:

Gunnar Bråthen, Paul Engstad.

Opplysningskomité for gjenreisningen:

Gunnar Ousland, Alf Andersen, varam. J. Sanness.

Statens Arbeidsledighetsråd:

Konrad Nordahl, varam. Elias Volan.

Arbeidsretten:

Alf Hansen, Alfr. M. Nilsen, Omar Gjestebø, Eugen Pettersen. Varamenn: Anders Birkeland, Johan Ødegård, Alfred Madsen, Trygve Nilsen, Gunnar Ousland, Olav Johansen.

Reformutvalget for utenriktjenesten:

Ingv. Haugen, Konrad Nordahl.

Statens Ferieråd:

Arne Johnsen, Jens Berg.

Sosialdepartementets Komité for Kredittordningen:

H. L. Børsum.

Hovedutvalget for forsvaret og industrien:

Gunnar Myhre, Hans P. Haugli, Paul Engstad, Bjarne Klafstad.

Sosialdepartementets komité for velferdsarbeidet i Finnmark:

Jon Sanness.

Oppføringsfondet for praktisk arbeid:

Ragnv. Nygård, varam. Edv. Steinklev, Chr. Aunevik, varam. Arne Forseth.

Statens Eksportkredittkommisjons rådgivende avdeling:

Konrad Nordahl, varam. Gunnar Bråthen.

Statens Samordningsråd:

Konrad Nordahl, Gunnar Bråthen, Martin Strandli.
 Varamenn for Nordahl: Johs. Ødegård. For Bråthen: Edv.
 Stenklev, C. Torkildsen. For Strandli: Alfr. Ljøner, R. Ras-
 mussen.

Statens Arbeidsråd:

Hans Hegg, varam. Peder Birkeland.

Arbeidsretten.

Regjeringen oppnevnte i slutten av august nye medlemmer av Arbeidsretten. Den eneste sak av prinsipiell betydning var arbeidernes krav om etterbetaling av det dyrtidstillegget som ble tatt bort ved Riksmeglingsmannens forslag av 1. juni 1940. Dommen gikk arbeiderne imot.

Lønnsreguleringen.

Allerede i 1942 ble det av regjeringen i London tatt opp spørsmål om utferdigelse av regulerende midlertidige lovregler, som med kort varsel kunne settes i kraft under og i den første tid etter landets befrielse.

I desember 1942 oppnevnte i den anledning departementet et utvalg bestående av formannen i Norsk Arbeidsgiverforening, direktør Finn Dahl og formannen i Landsorganisasjonen, Konrad Nordahl.

I april 1943 framla dette utvalg en begrunnet innstilling til departementet med forslag om utferdigelse av en provisorisk anordning om arbeidsvilkårene under og i den første tid etter befrielsen av Norge for derved å sikre løsningen av de nasjonale oppgaver i den kritiske overgangstid. Departementet sluttet seg i store trekk til de forslag som utvalget framla, og disse er samlet i den provisoriske anordning som gjengis nedenfor.

I tilknytning til den provisoriske anordning var det ført forhandlinger i Stockholm i mars og november 1944 mellom L.O. og N.A.F. om et dyrtidstillegg som skulle tre i kraft i og med frigjøringen. Det henvises til protokollen som er oppsatt i den anledning, og som er inntatt etter den provisoriske anordning.

Denne regulering av lønningene i form av dyrtidstillegg i henhold til Stockholmsprotokollen var ikke tilfredsstillende ut fra vårt syn, og det ble derfor straks tatt opp til drøfting spørsmålet om å benytte seg av den adgang som den provisoriske anordning ga, til å få en ytterligere regulering av lønningene.

Saken var oppe til behandling på representantskapsmøte i juni måned, hvor det ble vedtatt å gi sekretariatet bemyndigelse til å si opp lønnsavtalene med N.A.F. av 27. mars og 15. nov. 1944 med 3 måneders varsel.

Forhandlinger ble opptatt i slutten av august måned, men hverken forhandlinger eller megling førte fram. Spørsmålet ble da forelagt for den i den provisoriske anordning bestemte lønnsnemnd, som opptok saken den 29. august. Vi gjengir nedenfor formannens foredrag for lønnsnemnda og den påstand som ble framlagt fra L.O.s side.

Den 12. september avga lønnsnemnda sin kjennelse om det generelle dyrtidstillegg.

Provisorisk anordning om midlertidig ordning av lønns- og arbeidsvilkår i befrikkede distrikter.

Vedtatt i statsråd 15. september 1944.

Kapitel 1.

Lønns- og arbeidsvilkår som er tariff-festet. (Forhandlinger, megling m. v.)

§ 1.

I private virksomheter skal de tariffavtaler som besto 9. april 1940, være gjeldende i frigjorte distrikter. Forslag til tariffavtale som var framsatt av offentlige meglingsmenn, eller som partenes forhandlere var blitt enig om før 9. april 1940 uten at det var avgjort den nevnte dag, skal ansees som vedtatt og gjeldende på samme måten som fra frigjøringen.

Oppstår det tvil om hvilke vilkår skal gjelde i henhold til foregående ledd, skal spørsmålet forelegges for og avgjøres av den i § 9 nevnte tvistenemnd etter at vedkommende meglingsmanns uttalelse så vidt mulig er innhentet.

§ 2.

Arbeidsgiver, arbeidsgiverforening eller fagforening som ønsker forandring i lønnsvilkår som er fastsatt ved tariffavtale, herunder forslag som nevnt i § 1 annet punktum, skal rette henvendelse herom henholdsvis til Norsk Arbeidsgiverforening og til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Dersom vedkommende hovedorganisasjon på grunnlag av en henvendelse som nevnt eller av eget tiltak finner at det er skjellig grunn til å utvirke forandring i gjeldende lønnsvilkår, skal den framsette krav herom overfor den annen hovedorganisasjon med nøyaktig

angivelse av de forandringer som ønskes. Gjenpart av kravet skal — så vidt mulig — sendes Riksmeglingsmannen. Forhandlinger mellom hovedorganisasjonene blir deretter snarest å oppta og senest innen 6 dager etter at kravet er mottatt av den annen part. Utenom hovedorganisasjonene kan de andre interesserte parter delta i forhandlingene.

Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har fullmakt til med bindende virkning for begge parter, etter at forhandling så vidt mulig er prøvd, å treffe beslutning om forlengelse eller forandring av bestående lønnsvilkår. Et hvert forslag som partenes forhandlere er blitt enig om, og som ikke vedtas av hovedorganisasjonene, kan sendes til uravstemning i samsvar med reglene i § 4, siste ledd.

§ 3.

Arbeidere eller arbeidsgivere for hvem det ikke er opprettet gyldig tariffavtale, herunder forslag som nevnt i § 1 annet punktum, og som ønsker tariffavtale opprettet, skal gå fram etter regler som fastsettes av Kongen eller den Kongen bemyndiger.

§ 4.

Leder forhandlingene ikke til enighet, skal det opptas offentlig megling. Meglingen innledes ved at den hovedorganisasjon som har reist krav om nye lønnsvilkår, innsender en melding om forholdet til vedkommende meglingsmann. Meldingen skal sendes straks forhandlingene er avbrutt eller resultatet av uravstemningen foreligger. Megling foregår etter reglene i lov om arbeidstvister av 5. mai 1927 kap. 3, i den utstrekning ikke annet er fastsatt i denne anordning.

I meglingen deltar høyst 2 representanter for hver av de to hovedorganisasjoner og for øvrig ikke mer enn 3 arbeiderrepresentanter og 3 arbeidsgiverrepresentanter. Dog kan en meglingsmann når han selv eller en av partene finner det ønskelig, tilkalle flere representanter.

Et hvert forslag som en meglingsmann framsetter og som ikke vedtas av hovedorganisasjonene, kan sendes til uravstemning. Avstemningen foregår etter regler som fastsettes av Kongen eller den Kongen bemyndiger.

§ 5.

Har partenes forhandlere gitt meglingsmannen tilslutning til å framsette forslag, og blir dette under den videre behandling forkastet av en eller begge parter, kan Riksmeglingsmannen — innen to dager — innbringe saken for den i § 6 omhand-

lede lønnsnemnd. Nemnda skal enten stadfeste forkastelsen eller bestemme at forslaget skal gjelde som tariffavtale uansett forkastelsen. Bli forkastelsen stadfestet, skal Riksmeglingsmannen straks innberette saken til Sosialdepartementet.

Finner meglingsmannen ikke grunn til å framsette forslag, eller har han framsatt forslag uten tilslutning av partenes forhandlere og dette forslag forkastes, innberetter Riksmeglingsmannen straks saken for Sosialdepartementet med redegjørelse for meglings forløp og med hans egen oppfatning av stillingen.

Sosialdepartementet kan beslutte at tvister som ikke blir løst ved at lønnsavtale blir opprettet i samsvar med foranstående bestemmelser, skal bringes inn for den i § 6 omhandlede lønnsnemnd hvis avgjørelse har samme virkning som tariffavtale. Beslutning herom skal treffes innen 3 dager etter at saken er kommet inn til departementet.

§ 6.

Lønnsnemnda skal bestå av 7 medlemmer med personlige varamenn som oppnevnes av Kongen eller den han bemyndiger. På samme måten fastsattes hvem som skal være formann og nestformann. Oppnevnelsen gjelder inntil videre. Av medlemmene med varamenn oppnevnes to etter innstilling av Norsk Arbeidsgiverforening og to etter innstilling av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Medlemmene med varamenn må oppfylle vilkårene etter lov om arbeidstvister av 5. mai 1927 § 10 nr. 3.

Nemndas avgjørelser treffes med stemmeflerhet. Ved avstemning i nemnda har bare en av hver av de to hovedorganisasjoners representanter stemmerett etter avgjørelse av organisasjonen. Angår tvisten et enkelt fag eller industri, skal den ene representant for hver av de to hovedorganisasjoner representere vedkommende fag eller industri.

Bestemmelsene om arbeidsretten i lov om arbeidstvister av 5. mai 1927 kap. 2 og kap. 5 får tilsvarende anvendelse så langt de passer.

Dersom det ansees påkrevd, kan det oppnevnes flere enn én nemnd. Er flere enn én nemnd oppnevnt, fordelar Kongen eller den han bemyndiger, arbeidsområdet mellom nemndene i stedlig og om ønskelig saklig henseende.

Utgiftene til nemnda, herunder godtgjørelse til medlemmene, utredes av statskassen etter nærmere fastsettelse av Kongen eller den han bemyndiger.

§ 7.

Det er forbudt å iverksette arbeidsstans eller boikott i anledning av lønnstvist som omhandlet i dette kapitel før forhandlinger, megling m. v. er prøvd i samsvar med bestemmelsene i § 2—6 og inntil 6 dager etter at saksbehandlingen er avsluttet uten at tvisten er løst.

Kapitel 2.

Lønnsvilkår som ikke er tariff-festet.

§ 8.

I private virksomheter hvor lønnsvilkårene ikke er fastsatt ved gyldig tariffavtale, herunder forslag som nevnt i § 1, 2. punktum, skal Riksmeglingsmannen ha adgang til å fastsette alminnelige bestemmelser om regulering av de lønninger som gjelder ved frigjøringen og om kontroll av lønnsendringer.

Kapitel 3.

Twistenemnd.

§ 9.

Arbeidsretten og domstolen for boikottsaker trer først i virksomhet fra den tid Kongen bestemmer. Så lenge de nevnte domstoler ikke er i virksomhet, treffes avgjørelse i tariff-tvistigheter og boikottsaker av en særskilt tvistenemnd. Nemnda skal bestå av 3 medlemmer med personlige varamenn som oppnevnes av Kongen eller den Kongen bemyndiger; på samme måten fastsettes hvem som skal være formann. Oppnevnelser gjelder inntil videre. Formannen og varaformannen for ham skal ha juridisk utdanning. De to andre medlemmer oppnevnes etter innstilling fra Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon; innstillingen skal omfatte 3 mann for hver. For øvrig får reglene i § 6 annet ledd tilsvarende anvendelse på medlemmene av nemnda.

Bestemmelsene i § 6, fjerde, femte og sjette ledd får tilsvarende anvendelse på tvistenemnda.

Kapitel 4.

Lønns- og arbeidsvilkår i offentlige virksomheter m. v.

§ 10.

- I. Det som er bestemt i denne anordning om lønns- og arbeidsvilkår i private virksomheter, får også anvendelse på lønns- og arbeidsvilkår i stat, fylkeskommuner og kommuner, offentlige eller halvoffentlige institusjoner m. v.,

- og i virksomheter som drives av det offentlige (stat, fylker, kommuner m. v.) — med følgende begrensninger:
- A. Anordningens §§ 2—9 får ikke anvendelse på de lønsmottakere i Statens tjeneste som går inn under lov av 6. juli 1933 (nr. 12) om forhandlingsrett for stats-tjenestemenn.
 - B. Bestemmelsene i anordningens § 3 samt avstemningsreglene for arbeidsgivere i § 2, siste punktum, og § 4, 3. ledds første punktum kommer ikke til anvendelse for Staten, fylkeskommuner eller kommuner.
 - C. Vedkommende departement eller vedkommende fylkeskommune eller kommune overtar de gjøremål som i anordningen er tillagt Norsk Arbeidsgiverforening.
- II. Kongen eller den Kongen bemyndiger kan treffe avvikende bestemmelser fra hva det er bestemt i denne paragraf når det gjelder anordningens §§ 2—9.

Kapitel 5.

Fortrinsrett til gjeninntakelse for oppsagte arbeidere m. v.

§ 11.

Arbeidere som under krigen er oppsagt på grunn av drifts-innskrenkninger, skal ha fortrinsrett til gjeninntakelse så snart bedriftstekniske forhold tillater det, dersom de er fullt arbeidsføre. De har fortrinsrett til gjeninntakelse i 6 måneder regnet fra befrielsen av det område hvor bedriften ligger eller fra igangsettelsen av bedriften dersom denne ved frigjøringen ikke var i gang. Fristen begynner dog først å løpe fra det tidspunkt da samferdselsmidlene muligggjør frammøte. Retten til gjeninntakelse bortfaller dersom vedkommende arbeider ikke så snart han har anledning til det gir bedriften meddelelse om at han ønsker å overta sin tidligere stilling.

Arbeidsgiver som nekter å motta arbeider som går inn under denne paragrafs første ledd, plikter å betale erstatning til arbeideren for den skade som er voldt. Ved fastsettelsen av erstatningens størrelse skal det tas hensyn til arbeiderens tapte fortjeneste, tjenestetid, lønn, utsikt til nytt eller annet arbeid, arbeidernes eget forhold og i øvrig til omstendigheter som det finnes rimelig og billig å ta i betraktning. Tilbakekalles nektelsen, bortfaller erstatningen fra den tid arbeidsforholdet kan gjenopptas.

Bestemmelsene i denne paragraf gjelder ikke for arbeidere som etter 9. april 1940 har opprettholdt medlemskap i, søkt om eller samtykket i å bli medlem av Nasjonal Samling, nazistisk hird eller annen organisasjon som har ytet fienden bistand eller

som har medvirket hertil. Tilsvarende gjelder med hensyn til arbeidere som under okkupasjonen har gjort seg skyldig i annet straffbart landsforrædersk forhold.

Kapitel 6.
Straffebestemmelser m. v.

§ 12.

Bestemmelsene i lov om arbeidstvister av 5. mai 1927 § 40 får tilsvarende anvendelse på arbeidsstans og boikott i strid med denne anordnings § 7.

Den nevnte lovs §§ 41—44 får tilsvarende anvendelse på forhandlinger for lønnsnemnda og tvistenemnda og på medlemmene av disse nemnder.

Kapitel 7.
Ikrafttreden m. v.

§ 13.

Denne anordning trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Den skal gjelde inntil ett år etter fiendtlighetenes opphør med mindre Kongen annerledes bestemmer.

De bestemmelser i lov om arbeidstvister av 5. mai 1927 som står i strid med bestemmelsene i denne anordning, settes midlertidig ut av kraft; for øvrig kommer lovens bestemmelser til anvendelse.

Bestemmelsene i anordningen omfatter ikke arbeidsforhold, som er knyttet til skip i utenriks fart som den norske stat har rådighet over.

Kongen eller den han bemyndiger — utferdiger de nærmere regler som er påkrevd til gjennomføring av anordningen.

Kongelig Resolusjon

Om framgangsmåten ved opprettelse av nye tariffavtaler og om avstemningsregler.

Vedtatt i statsråd 15. september 1944.

I medhold av provisorisk anordning av 15. september 1944 om midlertidig ordning av lønns- og arbeidsvilkår i befrie distrikter §§ 3 og 4 gis følgende bestemmelser som gjelder fra den tid nevnte anordning trer i kraft:

I

Framgangsmåten ved opprettelse av nye tariffavtaler.

1. Bedrifter eller fagforeninger hvor den ene eller begge parter ikke er medlemmer av de to hovedorganisasjoner — Norsk Arbeidsgiverforening eller Arbeidernes faglige

Landsorganisasjon i Norge — og hvor en av partene krever opprettet tariffavtale, opptas forhandlinger mellom partene. Oppnås derunder ikke enighet, går tvisten til megling og meglingsmannen kan føre bedriften inn under bestående tariffavtaler for bedrifter av samme art. Oppstår tvist om hvorvidt bedriften er av samme art, skal denne avgjøres av Arbeidsretten. Når det gjelder bedømmelsen av bedriftens art skal det tas hensyn til dens drift og arbeidsforhold og til arten og utførelsen av det arbeid som i tilfelle blir underlagt tariffen. Bedriftens betegnelse skal ikke være avgjørende. Kan det henvises til flere tariffavtaler, skal avtale for grupper av bedrifter i samme by eller distrikt nyttes. Hvor vedkommende tariffavtales lønnssetser (dag-, uke-, måneds- eller prosentlønn eller akkordsatser) ikke naturlig kan anvendes umiddelbart, forhandles det mellom partene. Oppnås herunder ikke enighet, avgjøres tvisten av en nemnd som fastsatt i punkt 2 nedenfor.

2. Hvis det ved en tariffbundet bedrift organiseres arbeidere, hvis arbeid foregår på et sted tariffavtalen gjelder, og hvis arbeid ikke omfattes av tariffavtalen, kan hver av partene begjære opptatt forhandlinger om disse nyorganiserte arbeideres lønns- og arbeidsvilkår. Oppnås herunder ikke enighet, avgjøres tvisten av en nemnd bestående av en representant for hver av partene med en nøytral oppmann som oppnevnes av partene i fellesskap. Blir disse ikke enige, oppnevnes oppmannen av Riksmeglingsmannen.

Nemnda skal i sin avgjørelse ta hensyn til de tariffestede lønns- og arbeidsvilkår ved samme bedrift, idet der ved fastsettelse av forholdet mellom de nye satser og de før tariffestede legges til grunn tilsvarende innbyrdes forhold i lignende bedrifter så vidt mulig på samme sted.

3. Bestemmelsene i punkt 1 og 2 omfatter ikke bedrifter og fagforeninger når begge parter er medlemmer av de to hovedorganisasjoner — Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

II

Avstemningsregler.

1. Dersom vedkommende arbeidere eller arbeidsgivere er medlemmer av henholdsvis A. F. L. og N. A. F. anvender de hver for seg den fremgangsmåten som er fastsatt i Hovedavtalen mellom de to organisasjoner.
2. Dersom noen av partene ikke er medlem av vedkommende hovedorganisasjon, skal avstemningen iverksettes av ved-

kommende part selv. Den skal være skriftlig og hemmelig og omfatte alle interesserte personer og må for å kunne medføre forkastelse av de foreliggende forslag gi et fullgyldig uttrykk for flertallet av de stemmeberettigedes vilje.

I tilslutning til anordningen er det i Stockholm den 27. mars 1944 inngått avtale mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon om et midlertidig lønnstillegg ved bedrifter som står i Norsk Arbeidsgiverforening. Denne avtale trer i kraft etter hvert som Norge blir befridd.

Videre er det i London den 15. november 1944, med hjemmel i anordningens § 2, mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon inngått avtale om et midlertidig lønnstillegg ved bedrifter som ikke går inn under Stockholms-protokollen av 27. mars 1944. Denne avtale trer også i kraft etter hvert som Norge blir befridd.

Både anordningen og forannevnte avtaler er trådt i kraft i de frie områder i Nord-Norge.

Med hensyn til anordningens forskjellige bestemmelser og de midlertidige lønnstilleggs størrelse, vises til etterfølgende *kunngjøring* fra Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

III

Kunngjøring

fra Norsk Arbeidsgiverforening ved direktør Finn Dahl og fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge ved formannen Konrad Nordahl.

I Statsråd den 15. september 1944 er det utferdiget en provisorisk anordning om lønns- og arbeidsvilkårene i befridd distrikter. Denne anordning er satt i kraft ved Kgl. resolusjon den 10. november 1944.

Den provisoriske anordning bestemmer:

1. Alle tariffavtaler som var i kraft 9. april 1940 skal fremdeles gjelde. Der hvor okkupasjonsmakten eller dens hjelpe har satt tariffavtalen helt eller delvis ut av kraft, skal den straks gjennomføres på nytt. Dette medfører at de lønnstillegg som ble gitt ved tariffrevisjonene i desember 1939 og i januar 1940, men som ble sløffet fra 1. juni 1940,

straks utbetales igjen. Dessuten gjennomføres indeksregulering pr. 15. juni 1940, som tidligere ikke har vært utbetalt. Den utgjør 3 øre pr. time for menn og 2 øre pr. time for kvinner og 1.5 pst. for de grupper som skal ha prosenttillegg.

2. Hvor det foreligger lovlig tariffavtale, kan forandringer av lønningene bare gjennomføres av de to hovedorganisasjoner etter framkommet krav til dem, eller etter deres eget tiltak.
3. Blir forhandlerne ikke enig går saken til megling og kan i visse tilfelle innbringes for en lønnsnemnd.
4. Streik og lockout kan bare iverksettes hvis Sosialdepartementet ikke bringer en lønnsvist inn for lønnsnemnda etter at megling har vært forsøkt.
5. I offentlige bedrifter forhandles på samme måten som i det private bedriftsliv, men Norsk Arbeidsgiverforenings gjøremål overtas av vedkommende offentlige myndighet.
6. Det gis fortrinsrett til gjeninntakelse for arbeidere som er oppsagt på grunn av driftsinnskrenkning, når bedriftstekniske forhold tillater det.
7. Anordningen omfatter alle bedrifter og arbeidere som har lovlig tariffavtale enten de står tilsluttet noen av de to hovedorganisasjoner eller ikke. Disse organisasjoner har fullmakt til å handle på vedkommende bedrifters og arbeideres vegne.

Se for øvrig kunngjøring fra Sosialdepartementet.

Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er etter forhandlinger ført i henhold til provisorisk anordning, blitt enig om et dyrtidstillegg som skal gjelde for alle i punkt 7 nevnte bedrifter og arbeidere i befrikkede områder.

Dyrtidstilleggene er:

- a) Voksne arbeidere 30 øre pr. time.
- b) Voksne kvinner 20 øre pr. time.
- c) Prosenttilleggene 17.5 pst.
- d) Funksjonærtariffene: de månedslønte funksjonærer som lønnes etter overenskomstens 6-års satser eller derover: menn kr. 63.28 pr. måned, kvinner kr. 49.84 pr. måned.

I disse tillegg er innregnet de i anordningen nevnte to tillegg som er anført foran. Indeksreguleringen av april 1940 har vært utbetalt hele tiden og bibeholdes.

Ved utbetaling av tilleggene skal en følge bestemmelsene i Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940 og mulige

protokoller som er oppsatt mellom partene i tilknytning til dette. ANM! I henhold til forutsetningen for anordningen skal:

- a) De nedsettelse som ble vedtatt i bygningsfagenes akkordtariffer etter Riksmeglingsmannens forslag av 1. juni 1940.
- b) Og de generelle tillegg som ble gitt arbeiderne ved en del gruver 1941 og 1942, fortsatt bibeholdes med mindre deres varighet ble begrenset da de ble vedtatt eller gitt eller med mindre de er bortfalt før befrielsen.

Personlige tillegg i minstelønnstariffene bibeholdes.

Finn Dahl (s.)

Konrad Nordahl (s.)

Diderich H. Lund (s.)

Ingvald Haugen (s.)

Avskrift av bestemmelsene i Hovedavtalen mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening for så vidt angår bedrifter og arbeidere som i løpet av en tariffperiode organiserer seg i disse organisasjoner, og for så vidt angår avstemningsregler.

§ 11.

I

Bedrifter som i løpet av en tariffperiode inntre i N. A. F.

Disse går inn under bestående tariffavtale mellom organisasjonene for bedrifter av samme art, dersom N. A. F. eller A. F. L. begjærer det. Oppstår tvist om hvorvidt bedriften er av samme art, avgjøres denne av Arbeidsretten. Når det gjelder bedømmelsen av bedriftens art, skal det tas omsyn til dens drift og arbeidsforhold, og til arten og utførelsen av det arbeid som i tilfelle blir underlagt tariffen. Bedriftens betegnelse skal ikke være avgjørende. Kan det henvises til flere tariffavtaler, skal avtale for gruppe av bedrifter i samme by eller distrikt nyttes. Hvor vedkommende tariffavtales lønnssetser (dag-, uke-, måneds- eller prosentlønn eller akkordsatser) ikke naturlig kan anvendes umiddelbart, forhandles overensstemmende med § 10. Oppnås herunder ikke enighet, avgjøres tvisten av en nemnd som i pkt. 2 fastsatt.

Er en nyinmeldt bedrift bundet av særoverenskomst, blir denne gjeldende inntil den er brakt til utløp.

Foreligger det ved innmeldelsen av en bedrift plassoppsigelse i anledning av revisjon av bedriftens overenskomst, kan den annen organisasjon motsette seg at den mellom vedkommende organisasjon og N. A. F. gjeldende tariffavtale automatisk kommer til anvendelse, dersom denne nå inneholder hjemmel for det.

Bestemmelser i någjeldende tariffavtaler om Riksmeglingsmannens fastsettelse av lønnssetser for nyinnmeldte bedrifter eller for tidligere innmeldte bedrifter, hvor lønnssetser ikke er fastsatt, blir fortsatt gjeldende inntil bestemmelsene er brakt til opphør.

II

Arbeidere som i løpet av en tariffperiode inntreer i A. F. L.

Hvis det ved en tariffbundet bedrift organiseres arbeidere, hvis arbeid foregår på et sted tariffavtalen gjelder, og hvis arbeid ikke omfattes av tariffavtalen, kan hver av partene begjære opptatt forhandlinger om disse nyorganiserte arbeideres lønns- og arbeidsvilkår, overensstemmende med § 10. Oppnås herunder ikke enighet, avgjøres tvisten av en nemnd bestående av 1 representant for hver av partene med 1 nøytral oppmann, som oppnevnes av partene i fellesskap. Blir disse ikke enige, oppnevnes oppmannen av Riksmeglingsmannen.

Nemnda skal ved sin avgjørelse ta omsyn til de tariffestede lønns- og arbeidsvilkår for de øvrige arbeidere ved samme bedrift, idet der ved fastsettelsen av forholdet mellom de nye setser og de før tariffestede, legges til grunn tilsvarende innbyrdes forhold i liknende bedrifter så vidt mulig på samme sted. For så vidt sådanne bedrifter er medlemmer av N. A. F., bør det ved sammenligningen fortrinsvis tas omsyn til disse medlemmers setser.

Som arbeidere i denne paragraf forstås ikke funksjonærer eller formenn i administrativ stilling.

§ 14.

Avstemningsregler.

A. Arbeidernes avstemningsregler.

I

Ved avstemninger over tarifforslag innkalles de stemmeberettigede til møte, hvor tarifforslaget blir forelagt, og hvor skriftlig, hemmelig avstemning foretas. Stemmesedlene innsamles enten av foreningens styre eller av en spesielt oppnevnt komité. Det skal føres protokoll over avstemningsmøtene, og stemmetallet for og imot forslaget innføres i protokollen. Stemmesedlene forsegles og oppbevares inntil det foreligger samlet avgjørelse over tarifforslaget. Stemmeresultatet skal innsendes til vedkommende forbund og må ikke i noen form offentliggjøres før hovedorganisasjonen har truffet bestemmelse herom. Stemmesedlene skal på forlangende innsendes til vedkommende forbund.

Forbundene sender foreningene en oversikt over det samlede stemmeresultat og avdelingenes stemmegivning.

II

- a) Rett til å delta i avstemninger over tarifforslaget har alle organiserte arbeidere ved bedrifter som tarifforslaget gjelder.
- b) I fagforeninger, hvor medlemmene til stadighet skifter arbeidssted, eksempelvis bygningsarbeidere, transportarbeidere, skog- og landarbeidere, sesongbedrifter o. l., har alle medlemmer rett til å delta i avstemningen.
- c) Alle medlemmer i en fagforening, som får seg forelagt til behandling og avgjørelse en hovedtariff, som faktisk er bestemmende for hele fagets lønns- og arbeidsvilkår, har rett til å delta i avstemningen.
- d) Alle stemmeberettigede medlemmer har stemmeplikt.

III

- a) Hvis deltakelsen i avstemningen ikke gir et fullgyldig uttrykk for flertallet av de stemmeberettigede medlemmers vilje, skal vedkommende forbundsstyre kunne pålegge ny avstemning.

Den nye avstemning skal omfatte alle interesserte foreninger og stemmeberettigede medlemmer.

- b) Ved bedrifter hvor det arbeides på skift, og hvor det ikke er konflikt, skal møtet eller møtene holdes sådan at alle medlemmer får anledning til å stemme.

IV

Medlemmer som uten gyldig grunn unnlater å stemme over tarifforslag når de oppebærer understøttelse, taper retten til fortsatt bidrag. Tvistesporsmål mellom forening og medlemmer i anledning denne bestemmelse avgjøres av vedkommende forbundsstyre.

V

Nærværende avstemningsregler over tarifforslag skal følges av alle organisasjoner tilsluttet Landsorganisasjonen.

VI

Oppstår tvist innen arbeiderorganisasjonene om anvendelsen av avstemningsreglene, avgjøres denne av sekretariatet.

VII

Disse regler endrer ikke forbundenes og sekretariatets rett til å lede og avslutte konflikter overensstemmende med de til enhver tid gjeldende lover. Jfr. A. F. L.s lovers § 11.

VIII

For avstemninger som gjelder sjøfolk i utenriksfart gjelder ikke ovenstående regler.

B. Arbeidsgivernes avstemningsregler.

Når forslag til tariffavtale sendes til uravstemning, deltar i denne de medlemmer av Arbeidsgiverforeningen som omfattes av forslaget. Avstemningen skal være hemmelig og skriftlig. For at et forslag som sendes til uravstemning skal være forkastet ved denne, kreves at minst halvparten av de stemmeberettigede stemmer har stemt for forkastelse.

Inneholder et tarifforslag for et enkelt eller enkelte medlemmer av landssammenslutningen bestemmelser som kan ha innflytelse på arbeidsforholdene for de øvrige medlemmer av landssammenslutningen, har dog alle medlemmer av denne rett til å delta i avstemningen.

Disse regler endrer ikke Sentralstyrets og landssammenslutningens rett til å lede og avslutte konflikter overensstemmende med de til enhver tid i organisasjonene gjeldende lover.

Stockholmsprotokollen 27. mars 1944.

Undertegnede representanter for Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge, har i Stockholm i tiden 17.—27. mars 1944 ført forhåndsforhandlinger om lønnstillegg i henhold til § 2 i det av Det Kgl. Norske Sosialdepartement framlagte utkast til «*Provisorisk anordning om midlertidig ordning av lønns- og arbeidsvilkår i befridde distrikter*».

Partsforhandlerne konstaterte at i henhold til den framlagte provisoriske anordning vil det, på grunnlag av Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940, bli gitt et dyrtidstillegg på 15 øre pr. time for voksne mannlige arbeidere, og tilsvarende for andre grupper, med virkning fra det tidspunkt anordningen trer i kraft.

Under forhandlingene ble det av distriktssekretær Rolf H. Olsen i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund gitt melding om de fortrolige konferanser som hadde funnet sted mellom partene i Oslo, og hvor en var blitt enig om et lønnstillegg av 30 øre pr. time for menn, og tilsvarende for andre lønnsgrupper. (Leveomkostningsindeks var steget til 258 pr. 15. juni 1943 — som var det sist kjente indekstall). Forutsetningen var at det straks blir opptatt forhandlinger mellom hovedorganisasjonene når disses lovlige ledelse igjen trer i funksjon i Oslo. Arbeidernes representanter hadde holdt på at et forlik kunne gis

inntil 3 måneders varighet. På grunn av forholdene under okkupasjonen var det på det daværende tidspunkt ikke høve til å sette opp noen protokoll. Kristian Nilsen, formann i Bygningssnekkernes Forening, Oslo, bekrefter Rolf H. Olsens framstilling.

Representantene for de to hovedorganisasjoner var av den oppfatning at det er av livsviktig betydning at det allerede fra den første dag etter landets frigjøring etableres ordnede arbeidsforhold, og at det til oppnåelse herav er nødvendig som delvis kompensasjon for prisstigningen å gi arbeiderne et dyrtidstillegg utover det som er fastsatt i den provisoriske anordning. Inntil en kan få oversikt over lønnsutviklingen i de enkelte bedrifter og bedriftsgrupper under okkupasjonen, bør dyrtidstillegget gis etter ensartede regler for de forskjellige lønnsgrupper.

Ut fra denne betraktning, og under henvisning til hva det var samstemmighet om i Oslo, enedes partene om følgende:

1. Foruten de tillegg som anordningen fastsetter, skal det gis ytterligere dyrtidstillegg, således at tilleggenes samlede sum vil bli overensstemmende med resultatet av konferansen i Oslo.

De samlede tillegg blir:

- a) Voksne mannlige arbeidere 30 øre pr. time.
- b) Voksne kvinner 20 øre pr. time.
- c) Prosenttilleggene 17.5 pst.
- d) Funksjonærtariffene:

De månedslønte funksjonærer som lønnes etter overenskomstens 6-års satser eller derover:

Menn kr. 63.28 pr. måned, kvinner kr. 49.84 pr. måned.
Halvparten av foran nevnte tillegg er hjemlet ved den provisoriske anordning.

2. Utbetaling av tilleggene følger bestemmelsene i Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940, og mulige protokoller som er oppsatt mellom partene i tilknytning til dette.
3. De tillegg som gis i tillegg til anordningens bestemmelser, omfatter arbeidere og funksjonærer som kommer inn under de tariffavtaler som er sluttet mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Landsorganisasjonens representanter meddelte at tilsvarende lønnstillegg ville bli krevd gjennomført ved de bedrifter og arbeidsgiversammenslutninger hvor A. F. L. hadde tariffavtaler, men hvor N. A. F. ikke inngår som tariffpart.

4. Partene er enige om at den midlertidige ordning som er truffet ikke skal danne presedens under de framtidige forhandlinger.
5. Denne avtale gjelder i 3 måneder fra det tidspunkt den provisoriske anordning trer i kraft, og fortsetter deretter å gjelde inntil den sies opp av en av partene med 2 ukers skriftlig varsel. Hver av partene kan imidlertid kreve opptatt forhandlinger om nye lønnsvilkår — enten samlet, eller for de enkelte industrier og fag — etter bestemmelsene i § 2 i den provisoriske anordning.

Stockholm, den 27. mars 1944.

*Finn Dahl (s.) Lars Evensen (s.) Konrad Nordahl (s.)
A. Monrad Aas (s.) Rolf H. Olsen (s.) Kristian Nilsen (s.)*

Protokoll.

Under de forhandlinger som er ført i Stockholm i tiden 17.—27. mars 1944 mellom representanter for Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, som førte til inngåelse av avtalen av 27. mars 1944, er partene blitt enige om følgende:

Hvis det er grunn til å anta at leveomkostningene i de første måneder etter befrielsen vil bli vesentlig høyere eller lavere enn indekstallet 258, som danner grunnlaget for beregningen av dyrtidstillegget, kan hver av partene før avtalens ikrafttreden, kreve opptatt forhandlinger om en øking eller senking av dyrtidstillegget, således at kompensasjonsprosenten i avtaletiden blir den samme som fastsatt i avtalen (43.68 pst. av indekstigningen, fra 171 til 258).

Avtalen blir å sende til Norge til orientering.

Av hensyn til forholdene der, enedes man om å foreta en del strykninger som ikke endrer avtalens faktiske innhold.

Stockholm, den 27. mars 1944.

*Finn Dahl (s.) Lars Evensen (s.) Konrad Nordahl (s.)
A. Monrad Aas (s.) Rolf H. Olsen (s.) Kristian Nilsen (s.)*

Protokoll om regulering av lønningene for bedrifter hvor en eller begge tariffparter ikke står tilsluttet Norsk Arbeidsgiverforening eller Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge.

År 1944 den 15. november holdtes forhandlingsmøte i anledning forestående lønnsregulering etter krigen.

Til stede:

For Norsk Arbeidsgiverforening: Direktør Finn Dahl og ingeniør Diderich Lund.

For Arbeidernes faglige Landsorganisasjon: Forretningsfører Konrad Nordahl og Ingvald Haugen.

I brev av 18. september 1944 til A. F. L. hadde direktør Dahl på vegne av Norsk Arbeidsgiverforening anmodet om forhandlinger på forhånd om dyrtidstillegg ved alle de bedrifter som ikke kom under Stockholms-protokollen av 27. mars 1944, men som har lovlig tariffavtale. Anmodningen framkom i henhold til den provisoriske anordning av 15. september 1944, § 2, som fastsetter at hovedorganisasjonene også av eget tiltak kan ta opp spørsmålet om regulering av lønningene for bedrifter hvor en eller begge tariffparter ikke står tilsluttet de forannevnte hovedorganisasjoner.

Partenes forhandlere konstaterte at det også var Stockholms-protokollens forutsetning at tilsvarende ordning ble gjennomført for alt bedriftsliv i Norge.

I henhold til foranstående enedes man om følgende:

1. I de lovlige tariffavtaler som ikke kommer inn under Stockholms-protokollen av 27. mars 1944 gis der dyrtidstillegg på samme måte som er fastsatt i denne protokoll. Foruten de tillegg som den provisoriske anordning om midlertidig ordning av lønns- og arbeidsvilkår i befrikkede distrikter av 15. september 1944 forutsetter, utbetales ytterligere tillegg slik at de samlede tillegg blir:
 - a) Voksne mannlige arbeidere 30 øre pr. time.
 - b) Voksne kvinner 20 øre pr. time.
 - c) Prosenttilleggene 17.5 pst.
 - d) Funksjonærtariffene:

De månedslønte funksjonærer som lønnes etter overenskomstens 6-års satser eller derover:
 Menn kr. 63.28 pr. måned.
 Kvinner kr. 49.84 pr. måned.

Halvparten av foran nevnte tillegg er hjemlet ved den provisoriske anordning.

(Foruten ovennevnte tillegg opprettholdes utbetalingen av den i april 1940 gjennomførte indeksregulering.)
2. Utbetaling av tilleggene følger bestemmelsene i Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940, og mulige protokoller som er oppsatt mellom partene i tilknytning til dette.
3. Organisasjonenes representanter er enige om at den midlertidige ordning som er truffet ikke skal danne presedens under de fremtidige forhandlinger.
4. Denne avtale gjelder i 3 måneder fra det tidspunkt den provisoriske anordning trer i kraft og fortsetter deretter å gjelde inntil den sies opp av en av hovedorganisasjonene

med to ukers skriftlig varsel. Hver av partene kan imidlertid kreve opptatt forhandlinger om nye lønnsvilkår — enten samlet eller for de enkelte industrier og fag — etter bestemmelsene i § 2 i den provisoriske anordning.

5. Hvis det er grunn til å anta at leveomkostningene i de første måneder etter befrielsen vil bli vesentlig høyere eller lavere enn indekstallet 258, som danner grunnlaget for beregningen av dyrtidstillegget, kan hver av partene, før avtalens ikrafttreden, kreve opptatt forhandlinger om en øking eller senking av dyrtidstillegget, således at kompensasjonsprosenten i avtaletiden blir den samme som fastsatt i avtalen (43.68 pst. av indeksstigningen, fra 171 til 258).
6. Ovenstående provisoriske anordning av 15. september 1944 er satt i kraft ved Kgl. resolusjon den 10. november 1944. I medhold herav beslutter undertegnede representanter på de to hovedorganisasjoners vegne at den i nærværende protokoll avtalte lønnsregulering settes i kraft fra 10. november 1944 å regne og gjennomføres etter hvert som områder befries.

London, den 15. november 1944.

Finn Dahl (s.)

Konrad Nordahl (s.)

Diderich H. Lund (s.)

Ingvald Haugen (s.)

ANM! Fra ovenstående bestemmelser unntas de forlik som måtte være inngått mellom vedkommende organisasjoner for skog- og landarbeiderne samt dessuten andre forlik av liknende karakter som måtte foreligge. Dog forbeholdt man seg senere å komme tilbake til disse unntakelser dersom de gjennomførte lønnsendringer ikke falt sammen med den alminnelige regulering.

Finn Dahl (s.)

Konrad Nordahl (s.)

Diderich H. Lund (s.)

Ingvald Haugen (s.)

Konrad Nordahls foredrag for Lønnsnemnda den 29. august 1945.

Vi møter foran den ærede Lønnsnemnd under litt ekstraordinære forhold. Fra tidligere vet vi at en lønnstvist sjelden når nemndsavgjørelse før det har vært ført lange forhandlinger og meklinger. Denne gang har det ikke vært ført forhandlinger og meklingen varte bare noen få timer.

Den store lønnstvist som nå skal avgjøres av Lønnsnemnda vil få betydning for praktisk talt alle lønnstakere her i landet.

og det kan derfor ha sin interesse å gi en oversikt over hvordan forholdene har utviklet seg siden den annen verdenskrig brøt ut i 1939.

Vi har visse erfaringer fra forrige verdenskrig, hvor prisene straks begynte å stige mens lønningene sakk akterut. Først ved avslutningen av forrige verdenskrig var vi kommet så langt her i landet at vi kunne si det var ytet noenlunde kompensasjon for prisstigningen.

Vi ville ikke ha samme situasjon opp igjen da verdenskrig nr. 2 brøt ut og prisene begynte å stige. Straks etter krigsutbruddet gjorde vi derfor henvendelse til Norsk Arbeidsgiverforening om forhandlinger for å finne fram til en ordning som noenlunde kunne sikre arbeidernes reallønn.

Forhandlingene begynte i desember 1939, og da man ikke kom noen vei der, ble saken henvist til meglingsmyndighetene. Den 4. januar 1940 framsatte Riksmeglingsmannen et forslag (bilag 1) som nå finnes på Lønnsnemndas bord.

Dette forslag går ut på at prisstigningen fra indekstallet var 171 skal dekkes ved at det gis 1 øre timen i tillegg pr. poeng som pristallet er steget. Den 15. desember 1939 var indekstallet steget fra 171 til 183. Resultatet var derfor at alle voksne arbeidere etter dette forslag fikk 12 øre pr. time i tillegg. Når utregningen ble ett øre pr. poeng, kom det av at vi gikk ut fra en gjennomsnittsførtjeneste for alle voksne mannlige arbeidere på kr. 1.71 pr. time etter Norsk Arbeidsgiverforenings statistikk. Utgangstallet for priser og timeförtjeneste var derfor likt.

Når det gjaldt kvinnene fastsattes tillegget for dem til 0.63 øre pr. poeng. Dette kom av at de voksne kvinners gjennomsnittsförtjeneste var meget lavere enn for voksne menn. Så vidt jeg husker var utgangspunktet en förtjeneste av kr. 1.06 pr. time. Unge arbeidere, sjøfolk, restaurantpersonale og musikere m. v. fikk et tillegg av 7 pst. til sine lønninger.

Disse tillegg dekket prisstigningen inntil 15. desember 1939. — Det var i forslaget inntatt to helautomatiske indeksreguleringer bygget på Det Statistiske Sentralbyrås indeksall for leveomkostningene pr. 15. mars og 15. juni 1940 for så vidt prisene var falt eller steget 5 poeng eller mer fra siste regulering.

Denne helautomatiske indeksregulering inneholdt regler som vi inntil den tid ikke hadde praktisert her i landet. Det forutsatte nemlig at lønningene ikke skulle stige like mye som prisene. Det var spesielt en del kjente nasjonaløkonomer som gikk i brodden for at under krig måtte arbeidernes levestandard nødvendigvis reduseres, og resultatet av disse synsmåter kom

så til uttrykk i de helautomatiske indeksregulerings-bestemmelser.

Forutsetningen var at lønningene skulle stige med $\frac{3}{4}$ i forhold til prisstigningen. Derfor ble vekten pr. poeng fastsatt til 0.75 øre for voksne mannlige arbeidere og 0.47 øre pr. poeng for kvinnelige arbeidere.

Forslaget inneholdt videre bestemmelser om regulering av lønningene for de månedslønnede funksjonærer. Også for dem ble det satt priser for hvert poeng som indekstallet gikk opp eller ned.

For menn ble prisen satt til kr. 2.11 som dekket hele prisstigningen og kr. 1.58 som dekket $\frac{3}{4}$. For kvinner var prisen henholdsvis kr. 1.66 og kr. 1.25.

Forslaget hadde også en halvautomatisk indeksreguleringsbestemmelse som finnes under IV. Denne indeksbestemmelse skulle bygge på indekstallet for 15. oktober 1940. Når dette indekstall ble kjent kunne det opptas forhandlinger om regulering av lønningene, og dersom partene ikke ble enige om reguleringens størrelse, hadde hver av partene rett til 14 dager etter forhandlingenes avslutning å si opp de enkelte tariffavtaler med en måneds varsel.

Endelig fastslo forslaget i V., punkt 2 at alle tillegg som grunnet seg på bestemmelse i forslaget var å anse som dyrtidstillegg og at de derfor i lønnsoppgjøret skulle medtas som en særskilt samlet post.

Fra 15. desember 1939 og fram til 15. mars 1940 steg prisindeksen fra 183 til 194. Indekstallet for mars ble bekjentgjort mandag den 8. april 1940. — Med $\frac{3}{4}$ kompensasjon skulle det da ytes et tillegg av 8 øre for voksne menn, 5 øre for kvinner og $4\frac{1}{2}$ ‰ for de grupper som skulle ha prosenttillegg.

Den 9. april 1940 om formiddagen konfererte jeg i telefonen med Norsk Arbeidsgiverforenings direktør om dette lønnstillegget. Vi ble da enige om at Norsk Arbeidsgiverforening skulle sende rundskriv til sine medlemmer om at tillegget var å utbetale i henhold til tariffavtalen.

Etter 9. april 1940.

Med begivenhetene den 9. april 1940 kom lønnsutviklingen og tariffavtalene inn i en helt nye gate som vi først kom ut av ved okkupasjonens opphør den 8. mai 1945.

I den anledning har jeg lyst til å understreke at Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940 var vedtatt ved uravstemning blant alle Landsorganisasjonens medlemmer, og dette

var den siste demokratiske avgjørelse vi hadde innen fagorganisasjonen inntil befrielsen i år.

Selv om alle ting i dette forslag ikke var like tilfredsstillende, er det min mening at det dannet basis for en fredelig utvikling på arbeidsmarkedet, som ville hatt sin store betydning hvis det norske folk under hele den annen verdenskrig hadde vært herrer i sitt eget hus.

Nå kom vi inn i en helt nye periode. — Det ble fra mange hold reist krav om lønnsreduksjoner i aprildagene 1940. Lønningene ble også redusert mange steder og det ble påstått at tariffavtalene var ute av kraft. — Ved inngrepene fra fagorganisasjonens side og også fra Norsk Arbeidsgiverforenings side og likeledes fra Administrasjonsrådet ble det sagt ifra at tariffavtalene og lønnsbestemmelsene fremdeles besto og ikke kunne endres uten etter bestemmelser fra organisasjonens eller det offentliges side.

I mai 1940 ble det på regulær måte framsatt krav om reduksjon av lønningene. Hvilke krefter som sto bak disse er jeg ennå ikke sikker på. Det er blitt sagt at det var tyskerne som ønsket lønningene redusert. Dette er en nokså sannsynlig forklaring, men jeg er ikke riktig sikker på om det ikke også sto visse norske krefter bak, som understøttet tyskerne i disse bestrebelser. — Det kan bli interessant å få en historisk belysning og granskning også av disse ting en gang.

Jeg var personlig ikke med under disse forhandlinger, men det ble meg fortalt at det ble stilt krav om at de tarifferte lønninger skulle reduseres med 10 pst. og videre at begge dyrtidstilleggene måtte bort.

Resultatet ble at Riksmeglingsmannen i de siste dager av mai framsatte et forslag som gikk ut på at dyrtidstillegget av 4. januar 1940, som var 12 øre for menn og 8 øre for kvinner og 7 pst. for dem som skulle ha prosenttillegg, skulle falle bort.

Etter god gammel demokratisk skikk skulle medlemmene ha avgjort denne sak ved votering. Dette ble ikke tillatt og for arbeidernes vedkommende ble saken behandlet av Landsorganisasjonens sekretariat, og videre i et fellesmøte hvor styrene for samtlige fag- og industriforbund var til stede. Det var ingen fri avgjørelse som ble tatt. Sekretariatet og forbundsstyrene var tvunget til å godta det framsatte forslag. — Videre ble det bestemt at det skulle opptas forhandlinger og megling om endringer i akkordtariffene i bygningsindustrien. Dette resulterte i at akkordsatsene ble redusert fra 10—25 pst. så vidt jeg husker.

Forutsetningen for lønnsreduksjonen var at en skulle søke å holde et stabilt prisnivå. Dessuten skulle husleiene reduseres

med 10 pst. Vi vet alle sammen nå at det ikke ble noe stabilt prisnivå og husleien ble først redusert fra 1. januar 1941. Denne reduksjon omfattet ikke alle husleiforhold i landet.

Høsten 1940, da en var klar over at prisene fortsatt ville stige, ble det ført forhandlinger mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen. Dette resulterte i at partene ble enige om et mindre lønnstillegg. Tyskerne nektet å godkjenne avtalen og den ble derfor ikke satt i verk.

Det ble proklamert lønnsstopp over alt og fortjenesten ble derfor liten for praktisk talt alle lønnsinntakere når en unntar dem som tok arbeid ved de tyske anlegg.

Fra høsten 1941 har det i Landsorganisasjonen og de tilsluttede forbund ikke vært noen lovlig ledelse. Etter at tyskerne innsatte kommissariske ledere, ble det gitt parole om at de av de gamle tillitsmenn i organisasjonen som ikke var avsatt, fengslet eller i landflyktighet, skulle trekke seg ut av organisasjonsarbeidet. Det ble noe av en patriotisk plikt å komme vekk fra fagorganisasjonen for de kvinner og menn som ikke allerede var kastet ut av tyskerne.

I perioden fra høsten 1941 og fram til frigjøringa har derfor arbeiderne ikke hatt noen ansvarlige organisasjonsinstanser til å vareta deres interesser i arbeidslivet.

Arbeidet utenfor Norge.

Vi vet at levestandarden i denne periode er sunket meget sterkt. Det ble derfor utenfor Norge tatt skritt til å finne fram til ordninger som kunne bedre arbeidernes leveforhold straks de lovlige myndigheter igjen hadde makten i landet.

Grunnlaget for den ærede lønnsnemnds arbeid er nå lagt i en provisorisk anordning som er vedtatt av den norske regjering den 15. september 1944 (bilag 2, det røde heftet).

Denne anordning bygger på en komitéinnstilling som jeg sammen med direktøren for Norsk Arbeidsgiverforening, herr Dahl, har vært med å utarbeide.

Anordningen forutsetter at alle de tariffavtaler som besto 9. april 1940 fremdeles skal være gjeldende.

I premissene for denne anordning vil en finne at det er satt som en forutsetning at lønnstillegget som ble fratatt arbeiderne 1. juni 1940 straks skal utbetales igjen. Videre at en skulle få $\frac{3}{4}$ dekning for den prisstigning som fant sted fra 15. mars til 15. juni 1940. Stigningen var bare 4 poeng og dette forutsatte et lønnstillegg for voksne menn på 3 øre pr. time. Tilsammen forutsettes altså et øyeblikkelig lønnstillegg på 15 øre pr. time for voksne menn, og tilsvarende på de andre satser i henhold til

Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940. — En var klar over at disse 15 øre pr. time som skulle tre i kraft ved frigjøringa, var et alt for lite lønnstillegg, og det var derfor meningen straks å oppta forhandlinger når en var på norsk grunn om et ytterligere dyrtidstillegg ut over disse 15 øre pr. time.

Etter en tid mottok vi i London melding om at det i all hemmelighet hadde vært ført forhandlinger hjemme om en økning av tillegget, og dette resulterte i at det ble holdt en konferanse i Stockholm i mars 1944 hvor formennene i Landsorganisasjonen og Norsk Arbeidsgiverforening var til stede, samt andre organisasjonsfolk på begge sider. Videre kom det akkurat i de dager folk hjemmefra til Stockholm som hadde deltatt i konferansen i Oslo om et generelt dyrtidstillegg.

Konferansen i Stockholm resulterte i at partene den 27. mars 1944 ble enige om en protokoll som finnes i det grønne hefte (bilag 3), som ligger på Lønnsnemndas bord. Denne protokoll bygger på utkastet til den kgl. anordning og bestemmer at de samlede tillegg blir for voksne mannlige arbeidere kr. 0.30 pr. time, for voksne kvinner kr. 0.20 pr. time og prosenttillegget 17.5 pst. De månedslønnede funksjonærer som lønnes etter overenskomstens 6-års satser eller derover får: menn kr. 63.28 pr. måned, kvinner kr. 49.84 pr. måned.

Disse tillegg dekket naturligvis heller ikke på langt nær den dyrtidsstigning som hadde funnet sted.

Det siste indekstallet som forelå for oss i Stockholm var indekstallet pr. mai 1943 og dette var da 258, mens utgangstallet var 171. Vi regnet den gangen ut at de dette tillegget på 30 øre pr. time pluss tillegget 8 øre pr. time (voksne menn) som ble gitt i april 1940, ville arbeiderne få dekket 43.68 pst. av indeksstigningen. Dette er naturligvis urimelig lite, men vi anså at det var av betydning å ha en avtale klar. De militære myndigheter, både den norske og den allierte overkommando, ønsket at det skulle være orden i lønnsforholdene i landet i det øyeblikk de gikk i land i Norge, slik at det ikke skulle oppstå noen vanskeligheter på dette område. — Vi visste dengang heller ikke noe om på hvilken måte landet skulle gjenerobres. Det ble regnet med flere alternativer, og en kunne ikke se bort fra at en kanskje ble nødt til å gjenerobre landet stykke for stykke, og under slike forhold ville alle parter være tjent med å ha fastsatt en ordning på forhånd. Det forutsattes imidlertid i Stockholmsprotokollen at avtalen skulle være av kort varighet. Det måtte straks opptas forhandlinger mellom hovedorganisasjonene når disses ledelse igjen trådte i funksjon i Oslo, og avtalen fikk bare 3 måneders varighet fra ikrafttredelsen. Etter disse 3 måneder kunne den da sies opp med 2 ukers skriftlig varsel.

Stockholmsprotokollen av 27. mars 1944 omfattet bare medlemmer av Norsk Arbeidsgiverforening, men Landsorganisasjonens representanter hadde forpliktet seg til å kreve liknende lønnstillegg gjennomført ved de bedrifter og arbeidsgiversammenslutninger hvor Landsorganisasjonen hadde tariffavtaler, men hvor Norsk Arbeidsgiverforening ikke gikk inn som tariffpart.

Den 15. november 1944, altså en måned etter at den provisoriske anordning var vedtatt av Regjeringen, ble det sluttet en avtale i London mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon omfattende bedrifter hvor en eller begge tariffparter ikke står tilsluttet Norsk Arbeidsgiverforening eller Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Denne protokoll finnes i det grønne hefte på side 17. Avtalen bygger på § 2 i den provisoriske anordning, som fastsetter at arbeidsgiverforening eller fagforening som ønsker forandring i lønnsvilkår som er fastsatt ved tariffavtale, skal rette henvendelse herom til Norsk Arbeidsgiverforening eller Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Dersom vedkommende hovedorganisasjon på grunnlag av henvendelse som nevnt eller av *eget tiltak* finner at det er skjellig grunn til å utvirke forandring i gjeldende lønnsvilkår, skal det framsettes krav herom overfor den annen hovedorganisasjon osv.

Som forholdene lå an i Norge, var det naturligvis umulig for Landsorganisasjonen da å stille krav til bedrifter som ikke var medlem av Norsk Arbeidsgiverforening. Men under henvisning til bestemmelsen om «eget tiltak» ble denne avtale sluttet mellom de to hovedorganisasjoner. Dermed hadde en avtale for at arbeidere og funksjonærer som arbeider i bedrifter som ikke sto tilsluttet Norsk Arbeidsgiverforening, men hvor det fantes lovlig tariffavtale den 9. april 1940, også skulle ha utbetalt det samme tillegg som for de bedrifter som var tilsluttet Norsk Arbeidsgiverforening.

Det ble senere ved provisorisk anordning og kgl. resolusjon fastsatt at det fra frigjøringa også skulle ytes et noenlunde tilsvarende lønnstillegg til de arbeidere og funksjonærer som var ansatt i kommunene, fylkeskommunene, samt i Statens tjeneste. Dermed sikret en at praktisk talt alle lønsmottakere i landet fikk et lønnstillegg den dagen frigjøringa fant sted.

Gjennomføringen av bestemmelsen i den provisoriske anordning og Stockholms- og London-avtalen har skjedd i 2 etapper; først i Finnmark etter at deler av dette fylke var befridd, og fra 8. mai trådte den provisoriske anordning i kraft over hele Norge, og dermed skulle også lønnstillegene utbetales.

Det kan naturligvis i dag diskuteres om hvorvidt den provisoriske anordning om fastsettelse av lønns- og arbeidsvilkårene i det befridde Norge, samt de avtaler mellom de to hovedparter i arbeidslivet, som bygger på denne anordning, burde komme fram i den form som de har gjort.

Det er klart at hvis vi på forhånd hadde visst at frigjøringa av landet skulle antatt de former som den faktisk gjorde, hadde det ikke vært nødvendig hverken med den provisoriske anordning eller med lønnsavtalen. Vi kunne da straks ha opp tatt forhandlinger og ordnet sakene etter de metoder som vi var vant med før krigen. — Ingen visste imidlertid på forhånd hvordan frigjøringa skulle finne sted, og vi pliktet derfor å regne med også de verste alternativer.

Den provisoriske anordning har i dag ikke den betydning som den kunne fått under andre forhold. Det er derfor et ønske fra fagorganisasjonens side at anordningen så snart som råd er blir opphevet og at vi faller tilbake på de lovregler som gjaldt før okkupasjonen.

Etter okkupasjonen.

Når det gjelder gjennomføringen av dyrtidstillegget har ikke dette gått knirkefritt. —

Stockholmsprotokollen forutsatte etter Landsorganisasjonens oppfatning at alle skulle ha utbetalt de tillegg som er fastsatt i protokollen. Arbeidsgiverforeningen har tolket denne saken noe annerledes og derfor gitt ordre om at de tillegg som ved enkelte bedrifter var gitt under krigen skulle tas bort. Vi har derfor tilfeller hvor arbeiderne faktisk ikke har fått noe av de siste tillegg, idet de tidligere har fått lønnstillegg som løper opp i 30 øre for å ta den ene sats. Dette gjelder naturligvis ikke minstelønnsfagene, hvor så vidt jeg vet lønnstillegget er utbetalt til samtlige. — Dette at ikke alle fikk utbetalt lønnstillegg har naturligvis skapt sterk misnøye og vært sterkt medvirkende til kravene om at lønnsavtalen måtte revideres.

Landsorganisasjonen var derfor nødt til å si opp avtalen fra den tid det var mulig og oppsigelsesfristen er allerede utløpet.

Det kan da ha sin interesse å se litt på den lønns- og prisutvikling som har funnet sted under okkupasjonen og fram til juli 1945.

Lønns- og prisutviklingen til og med juli 1945.

Den foreliggende statistikk gjør det ikke mulig eksakt å følge utviklingen av det faktiske lønnsnivå fra 1938 og fram til i dag. Fra 1940 utarbeider Det Statistiske Sentralbyrå en lønns-

statistikk for hvert år fortløpende. Tall fra denne statistikk kan en få til og med 1943.

For å få et oversyn over lønnsutviklingen i årene fra 1938 og fram til i dag er det foretatt beregninger for de år som mangler i den offisielle statistikk. En må imidlertid ta alle forbehold om nedenstående tall:

På grunnlag av disse tall og den offisielle lønnsstatistikk finner en at lønningene for voksne menn innen industrien er øket med 27.9 pst., dyrtidstillegget medregnet. Med hensyn til selve utviklingen vet en at den delvis har foregått sprangvis, lønnen steg i januar 1940 og videre i april 1940, men sank igjen i juni 1940 for å holde seg nominelt på den samme høyde fram til dyrtidstillegget i 1945.

Den nominelle lønnsstigning for hovedgrupper innenfor industrien er følgende:

Malm- og metallutvinning	29.2 %
Jern- og metallindustrien	29.2 «
Kjemisk og elektrokjemisk industri	24.0 «
Olje- og fettindustrien	15.7 «
Papirindustrien	22.1 «
Lær- og gummivareindustrien	32.9 «
Tekstilindustrien	28.8 «
Bekleddningsindustrien	25.6 «
Nærings- og nydelsesindustrien	17.9 «

Gjennomsnittlig er timefortjenesten i dag etter dyrtidstillegget kr. 2.20.

Statistisk Sentralbyrås leveomkostningsindeks var med 1914 som basisår i 1938 171, mens indeksen i juni i år var steget til 267.4. Det er en stigning på 96.4 poeng eller 56.4 prosent.

Leveomkostningsindeksen lå på et temmelig konstant nivå hele 1938 og fram til krigsutbruddet 1939, idet den svingte mellom indekstallet 169 og 173. I oktober 1939 kom den første stigning med 3 poeng. De to siste måneder i året brakte ytterligere stigning slik at prisindeksens stigning siden krigsutbruddet lå på 6.4 prosent.

I april 1940 var leveomkostningsindeksen 196 og den steg fram til slutten av året til 224.

Leveomkostningsindeksens årsgjennomsnitt har i sin helhet vært:

1938:	171.
1939:	174.
1940:	203.
1941:	238.
1942:	252.
1943:	258.
1944:	262.
1945:	265 (de 6 første måneder) juli 268.

Sammenstilles leveomkostningsindeksens stigning på 56.4 pst. med lønnsstigningen i samme tidsrom på 27.9 pst., viser dette at det er *skjedd en lønnskompensasjon lik 49.5 prosent*, etter at dyrtidstillegget er medregnet, for så vidt at alle har fått dette dyrtidstillegg uten fradrag. Beregningen gjelder som nevnt for voksne menn innenfor industrien.

For kvinner i industrien har den gjennomsnittlige lønnsstigning siden 1939 vært 26 pst., dvs. en lønnskompensasjon på 46.1 prosent.

For hovedgruppene innenfor industrien er lønnskompensasjonen følgende:

	For menn:	For kvinner:
Malm- og metallutvinning	51.8 %	63.5 %
Jern- og metallindustrien	51.8 «	36.0 «
Kjemiske og elektrokjemiske industrier	42.6 «	34.6 «
Olje- og fettindustri	27.8 «	43.4 «
Papirindustrien	39.2 «	53.0 «
Lær- og gummivareindustrien	58.3 «	49.5 «
Tekstilindustrien	51.1 «	56.6 «
Bekledningsindustrien	45.4 «	52.2 «
Nærings- og nytelsesindustrien	31.7 «	39.7 «

For håndverkere har lønnsstigningen i alt vært 10.3 pst., og lønnskompensasjonen blir 18.3 pst. For menn er lønnsstigningen i polygrafisk og bokbinderindustrien 14.2 pst. og lønnskompensasjonen 25.2 pst. De tilsvarende tall for kvinner er 17.9 og 31.7. For bygningsfaget en lønnsstigning på 7.8 pst. og lønnskompensasjon på 13.8 pst. I baker- og konditorfaget er lønnsstigningen 13.2 pst. og lønnskompensasjonen 23.4 pst.

For hjelpearbeidere i håndverket er lønnsstigningen i polygrafisk industri og bokbinderier 18.6 pst. for menn og lønnskompensasjonen 33 pst. For kvinner er de tilsvarende tall 17 og 30.1 pst.

For hjelpearbeidere i bygningsfaget er lønnsstigningen 16.6 pst. og lønnskompensasjonen 29.4 pst.

Disse tall viser tydelig hvor sterkt reallønnen er sunket i forhold til nivået i 1938.

Imidlertid er det ikke tvil om at reallønningenes utvikling er ennå alvorligere enn disse tall viser. Dette beror på at de beregningsmåter som ligger til grunn for leveomkostningsindeksen og dermed også har avgjørende innflytelse på reallønnenes høyde, hviler på et sviaktende grunnlag. Dette presiseres, fordi Landsorganisasjonen mener at det er skjedd en langt større nedgang i arbeidernes levestandard enn de offisielle tallene tilsier, betinget delvis av at arbeiderne får for lave løn-

ninger etter hva de etter de rådende økonomiske forhold har krav på.

Den nåværende leveomkostningsindeks er basert på en husholdningsundersøkelse 1927/28 hvor forbruksmengdene ble fastlagt, og på løpende priser som innsamles månedlig fra et større antall steder. Det kan reises mindre innvendinger mot prisansettelsene. Dette er imidlertid av underordnet betydning, det er bestemmelsen av de varesorter og de varemengder som inngår i indeksens beregning som er det vesentlige idette sammenheng.

Husholdningsundersøkelsen 1927/28 ble basert på husholdningsregnskaper fra 135 familier, fordelt på arbeiderfamilier i Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Drammen. Den gjennomsnittlige inntekt var 4 000 kroner. Statistisk kan en slik beregning bli svak, fordi utvalget er for lite, og fordi den angir forbruket i spesielle forbruksområder som neppe er representative for hele landet.

Forbruket som den gang ble fastlagt har siden med mindre forandringer vært benyttet. Således er kull erstattet med ved, og kaffe med surrogat. Men i sin vesentlige bestanddel er indeksens vare- og mengdevalg uforandret. Det kan nevnes at forbruket av kjøtt fremdeles i dag regnes til 70 kg, av flekk 15 kg osv. På samme måte opprettholdes det daværende klesforbruk.

Selv uten at krigen hadde innvirket på indeksen, ville et forbruk som lå 20 år tilbake i tiden vært usikkert i dag. I tillegg kommer det totalt forandrede forbruk under krigen og okkupasjonen.

En kan vanskelig forstå hvorfor en slik indeks fremdeles opprettholdes og offentliggjøres. Landsorganisasjonen er fremst av alle interessert i at det tallmessig gis uttrykk for levestandarden og leveomkostningene, og beklager at Statistisk Sentralbyrå som en statlig institusjon i dag ikke foretar en nyberegning av leveomkostningsindeksen.

Ser en på stigningen av engrosprisindeksen gir denne også et uttrykk av at leveomkostningene er steget mer enn leveomkostningsindeksen viser. Engrosprisindeksen som utregnes av Statistisk Sentralbyrå er steget med 78 pst. fra 1938 og til i dag.

Klarere ser en prisstigningen når en ser på de enkelte varer. Som eksempel nevnes følgende prisstigning:

Kaffe er steget med 103 pst. fra 1939 til august 1945 (siden kommet et prisnedslag), farin 136 pst., raffenade 139 pst., kjøtt-hermetikk 141 pst., Makrell 118 pst., koketorsk 43 pst., sei 112 pst., poteter, sesongpris 358 pst., poteter, gj.st. 192 pst., brød 21 pst., hvalkjøtt 152 pst., smør 24 pst.

Slik kan en vise at prisstigningen for de fleste varer er

langt sterkere enn det leveomkostningsindeksen gir inntrykk av, når en ser den på bakgrunn av forbruksmengdene som er i dag.

Klesvarer viser en liknende stigning, men her er forholdet at bortsett fra at rasjoneringen er meget streng, har arbeiderfamiliene stort sett brukt den del av lønningen som vanligvis gikk til slike innkjøp, til å dekke de økete matutgifter. For mange familiers vedkommende vil forholdt bli, at selv om rasjoneringen av klesvarer blir lettere, har de ikke anledning til å gjøre de nyinnkjøp som de på den annen side nødvendigvis må ha.

Det har den siste tiden vært foretatt enkelte private utregninger over husholdningsutgiftene, og tendensen i disse er en langt sterkere stigning i leveomkostningene i forhold til før krigen, enn Statistisk Sentralbyrås leveomkostningsindeks. Landsorganisasjonens statistiske kontor har foretatt en liknede beregning, idet kontoret har gått ut fra de alminnelige forbruksmengder som brukes i Oslo i dag, og utregnet det beløp som en vanlig familie bruker til mat.

Beregningen viser at utgiftene til matvarer for en familie med to barn beløper seg til 3 205.84 kroner for ett år mot 1 535.72 i 1939, en økning på 108 prosent. Økningen i Statistisk Sentralbyrås leveomkostningsindeks for matvarer er 54.5 prosent. Årsaken til den store forskjell er at Statistisk Sentralbyrå benytter seg av et utvalg varer som ikke tilsvare situasjonen i dag, og som heller ikke vil gjøre det på lang til framover. Hvor nøyaktig en slik beregning kan bli, slik som den er utført av Landsorganisasjonens statistiske kontor, kan selvsagt diskuteres. Men en kan neppe reise innvendinger mot at resultatet blir mer riktig enn leveomkostningsindeksens tall. Enhver som i dag selv fører en husholdning kan bekrefte dette.

Matvarebudsjettet er øket med mer enn 100 prosent. Dette betyr ikke at leveomkostningsindeksen øker tilsvarende, idet matvarer bare utgjør en av gruppene i leveomkostningsindeksen. Gjennomføres beregningene viser leveomkostningsindeksen en stigning på 78 prosent siden 1939. Etter dette skulle lønnsstigningen for menn i industrien, som var 27.9 prosent, bety en lønnskompensasjon av 35.8 prosent. For kvinner skulle det tilsvarende være 33.3 prosent.

Lønnsutviklingen i våre nærmeste naboland.

Det kan ha sin interesse å nevne noen få ord om lønnsutviklingen i våre nærmeste naboland.

Det er ikke mye materiale som står til rådighet, men jeg framlegger en utredning fra den Svenske Landsorganisasjon om

lønnsutviklingen siden krigsutbruddet for voksne mannlige lønnstakere.

Av denne går det fram at lønnsutviklingen har vært noe forskjellig innen de ulike grupper. Men de såkalte egentlige industriarbeidere har fått en total lønnsstigning på 41 prosent.

I samme tidsrom har prisene steget til 43 prosent.

Større interesse har utviklingen i Danmark da både Danmark og Norge har vært okkupert.

Jeg legger derfor fram en kort beretning som jeg har mottatt fra formannen i De Samvirkende Fagforbund samt det lønnsforlik som i forrige uke ble sluttet av de to hovedorganisasjoner i dansk arbeidsliv.

Prisene er steget fra 184 i 1939 til 290.

Hvis en regner med en gjennomsnittslønn på kr. 1.59 i 1939, skulle timelønnen i dag være kr. 2.50 for å dekke oppgangen i prisene.

Det opplyses at timefortjenesten er kr. 2.39 for voksne menn. Dertil kommer det siste tillegg som utgjør 15 øre pr. time og dermed er grensen kr. 2.50 overskredet.

Det er imidlertid fremdeles noen uenighet i Danmark om hvorvidt en har fått full kompensasjon for prisstigningen, idet det er tvil om hva som egentlig er gjennomsnittsfortjenesten pr. time i Danmark i dag.

Fagorganisasjonens krav.

Under henvisning til det som er sagt foran, nedlegger derfor Landsorganisasjonen den påstand og som jeg da ganske kort nærmere skal få redegjøre for:

Vår forutsetning er at den kjennelse som treffes av lønnsnemnda skal omfatte lønnsbetingelsene i alle private virksomheter som omfattes av den provisoriske anordning av 15. september 1944, unntatt skogbruket og jordbruket. — Når vi unntar disse to næringsveier, er det fordi forholdene her er så spesielle at en særskilt behandling er nødvendig. Dette ble også gjort da vi sluttet avtalene om lønnsforholdene etter frigjøringen. Det ble da forhandlet særskilt her hjemme for skogbruket og landbruket og disse forhandlinger ble uten videre godkjent av de to hovedorganisasjoner.

For øvrig gjelder de unntak som påstanden inneholder.

I.

Regulering av tariffestede lønninger.

Når det gjelder vårt første krav, omfatter dette de tarifferte normallønnsseter under kr. 1.30 pr. time for voksne menn og kr. 0.90 for voksne kvinner. Dette er lave satser og

jeg antar at de ikke finnes i mange tariffavtaler. Så vidt jeg husker gjelder det først og framst tekstilindustrien, hvor normallønssatsene for voksne menn er kr. 1.18 pr. time og for voksne kvinner kr. 0.69.

Jeg tror alle vil være enige om at slike normal-lønssatser i dag er urimelig lave, og at det derfor ikke kan sies å være noe vidtgående krav når en ber om at disse satser skal forhøyes til kr. 1.30 for menn og til kr. 0.90 for kvinner.

Jeg gjør oppmerksom på at dette ikke er minstelønnsatser, men normallønnsatser.

Det som de øvrige avsnitt under dette punkt inneholder er bare forslag til bestemmelser for å regulere de lønninger som er grunnlaget for normallønssatsene, slik at disse forhøyes så det ikke blir noen større forskjell i penger enn den forskjellen som har vært tidligere. Det er da naturligvis forutsetningen at de dyrtidstillegg som gis skal bygge på de forhøyede normallønnsatser.

Bransjevis regulering av lønningene.

Vårt krav i punkt 3 gjelder de bedrifter som har et lavere lønnsnivå enn det som er vanlig i vedkommende bransje. Dette gjelder vesentlig tariffavtaler som er sluttet før krigen, og som gjaldt bedrifter under noe krisebetonte forhold. For å holde produksjonen i gang, var det enkelte ganger nødvendig å gå med på lønnsatser som var lavere enn de vanlige innenfor vedkommende bransje.

I den utstrekning vi har materiell for hånden vil vi overfor nemnda få lov å dokumentere de bedrifter det her gjelder.

Jeg antar at det store flertall av disse avtaler ikke omfatter medlemmer av Norsk Arbeidsgiverforening, men vi har også der en del. Jeg nevner f. eks. Grimstad Konserver, som fikk en meget lav lønnsavtale på grunn av produksjonen derfra skulle konkurrere med portugisisk vin.

Under krigen har det av naturlige grunner ikke vært noe slikt konkurranseforhold og bedriften har kunnet omsette sine produkter med god avanse. Tariffavtalen har imidlertid hele tiden vært den samme, og det er da ikke mere enn rimelig at det blir rettet på disse forholdene.

Dette gjelder også en hel del andre bedrifter, hvor en kan si de kriseforhold, som før krigen betinget lavere lønnsbetingelser for å holde bedriften i gang, i dag ikke er til stede.

II.

Punkt 4. Dyrtidstillegg. — Akkordtariffer.

Som jeg sa tidligere i mitt foredrag, fikk bygningsarbeiderne store akkordreduksjoner i sine tariffere sommeren og høsten 1940. Egentlig skulle denne akkordreduksjon vært opphevet i og med den provisoriske anordning, som fører tariffene tilbake til det de var 9. april 1940.

Imidlertid ble det ordnet slik at det hverken skulle gjøres endringer i akkordlønnen eller de kollektive tillegg som var gitt ved en del av bergverkene her i landet under krigen, før organisasjonene på vanlig måte kunne ta opp forhandlinger om dette hjemme, etter de bestemmelser om forhandling og meglings som er fastsatt i den provisoriske anordning.

Vi finner imidlertid at det er rimelig at bygningsarbeiderne nå igjen får arbeid på de akkordsatser som var gjeldende da okkupasjonen fant sted. En del av akkordene gir så dårlig fortjeneste at det er nødvendig å rette på dette hvis det skal være mulig å få den rette arbeidsglede når en nå skal ta fatt på gjenoppbyggingsarbeidet.

Så kommer vi da til *punkt 5*, som naturligvis er vårt hovedpunkt. Det gjelder det dyrtidstillegg som vi mener arbeiderne må ha for å kunne kjøpe de varemengder som etter hvert kommer på markedet.

Vi krever her at alle voksne arbeidere, kvinner og menn, gis et dyrtidstillegg av 1 øre pr. time for hvert poeng som Det Statistiske Sentralbyrås prisindeks for de samlede leveomkostninger viser stigning fra 171 poeng til 268 poeng pr. 15. juli i år. — Dette utgjør i alt 97 øre pr. time. — Imidlertid er det tidligere ytet først 8 øre, og siden 30 øre pr. time i tillegg, slik at det samlede lønnstillegg nå skulle bli 59 øre.

Jeg er merksam på at den ærede motpart vil hevde at lønningene er steget noe mer under krigen enn de 38 øre som her er nevnt.

Det faktiske forhold er imidlertid at i henhold til Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940, som er vedtatt av begge parter, skal dyrtidstilleggene føres som egen post på lønningslistene, og så vidt jeg vet finnes det på disse lønningslister ikke andre dyrtidstillegg enn de 38 øre pr. time som er gitt og tilsvarende når det gjelder de andre satser.

Det er også det eneste sikre grunnlag vi har å bygge på. Det er meget vanskelig i dag å kunne bygge på tall som er kommet fram under krigen, og som viser timefortjenesten til ulike tider, da disse ofte kommer fram av arbeidsforhold som i dag ikke lenger eksisterer.

Vi krever denne gang at tillegget skal være det samme både for menn og kvinner.

Da vi sluttet avtalen i 1940 var det stor forskjell på kvinnenes og mennenes timefortjeneste, og derfor kom også den store ulikhet i lønnstilleggene.

Vi mener at det ville være urimelig å opprettholde denne store forskjell lenger. Det er jo et gammelt krav at likelønnsprinsippet for kvinner og menn burde gjennomføres.

Det lyktes ikke før krigen; men under krigen har det i alle demokratiske land reist seg sterkere røster enn noensinne tidligere for at kvinnene må ha samme betaling som menn. Dette kom også meget sterkt til uttrykk på den Internasjonale Arbeidskonferanse i Filadelfia våren 1944.

Jeg tror også at den innsats som kvinnene på mange måter har gjort under krigen, berettiger dem til en mer likeverdig status i forhold til mannen enn tidligere.

Vårt krav går ikke ut på at det skal være like lønn for kvinner og menn. Det kravet vil først reises ved de ordinære tariffrevisjoner. Kravet denne gang går bare ut på at tillegget skal være det samme, for på den måten å utjevne litt av den store forskjell som er til stede mellom kvinnenes og mennenes lønninger.

Jeg håper at den ærede lønnsnemnd har tatt hensyn til dette berettigede krav når kjennelsen en gang faller.

Når det gjelder de unge arbeidere, krever vi denne gang et tillegg som motsvarer $\frac{2}{3}$ av det som blir fastsatt for voksne arbeidere.

Ved de tidligere dyrtidsreguleringer har disse fått prosenttillegg, men da prosenten beregnes på meget lave lønninger, blir tilleggene ikke store. På den måten blir faktisk forskjellen mellom unge arbeidere og voksne arbeidere større for hver gang det gis lønnstillegg eller dyrtidstillegg etter de grinsipper som var fastsatt i Riksmeglingsmannens forslag.

Ved å gi dem $\frac{2}{3}$ av det som blir fastsatt for voksne arbeidere, vil en utjevne dette misforhold noe.

2. For måneds- og ukelønnede funksjonærer, kvinner og menn, krever vi kompensasjon etter samme regler som var fastsatt i Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940, med et dyrtidstillegg pr. måned à kr. 2.11 for hvert poeng. I likhet med ovenstående må et slikt dyrtidstillegg denne gang bli det samme både for kvinner og menn.

Tidligere bygget dyrtidstilleggene på overenskomstens 6-års sats. Vi mener at det bør bygges på overenskomstens 4-års sats, for dermed å gi de av funksjonærene som har 4 års

tjenestetid et noe større lønnstillegg enn de ville få hvis det skal bli prosentberegning.

3. Punkt 3 er bare en reguleringsbestemmelse slik at de funksjonærer som arbeider under tariffavtalens 4 års satser får samme tillegg som unge arbeidere, altså $\frac{2}{3}$ av det tillegg som fastsettes for funksjonærer under punkt 2.

4. Sjøfolkene hører til den gruppe lønsmottakere som ved siden av kontantlønn også har kost og losji. Etter Riksmeglingsmannens forslag skal sjøfolkene ha prosenttillegg, men dette har ført til at sjøfolkene har fått et mye mindre kontanttillegg enn de øvrige arbeidere og funksjonærer. Dette virker meget urimelig etter hvert som dyrtiden stiger, idet de fleste sjøfolk ikke bare forsørger seg selv, men også har familie i land som skal underholdes.

Vi fikk en føling med dette da 30 øres tillegget ble utbetalt og de øvrige arbeiderne på den måten fikk et mye større kontantbeløp enn sjøfolkene. Det ble ført forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening og på den måten lyktes det å utjevne dette noe ved at sjøfolkene fikk et større kontanttillegg enn opprinnelig.

Vi har i vår påstand forsøkt å gradere en liten smule, idet vi mener at lettmatroser, kullempere og mannskaper av høyere grad skal ha samme dyrtidstillegg som bestemt for funksjonærer under post 2, og mannskaper av lavere grad gis dyrtidstillegg som bestemt for funksjonærer som arbeider under overenskomstens 4-års satser.

5. Hoteller og restauranter.

For hoteller, restauranter og kafeer gjennomføres ordningen på følgende måte:

- a) Til arbeidere og funksjonærer som selv holder seg kost og losji utbetales dyrtidstillegg etter samme regler som bestemt under punkt 1, 2 og 3, henholdsvis for arbeidere og funksjonærer.
- b) Til arbeidere og funksjonærer med fri stasjon utbetales et prosentvis tillegg til alle tarifferte lønns- og tilleggssetser og personlige lønninger. Stigningen skal motsvare stigningen i indekstallet fra 171 til 268 poeng (56.72 prosent).

6. Musikere.

Til de tarifferte satser og personlige lønninger utbetales et tillegg av 56.72 prosent.

7. *Prosentkjørere* i baker- og konditorfagene utbetales et tillegg av 56.72 prosent til de tarifferte lønninger og prosentsetser.

8. *Til personer som ikke har tariffestet arbeidstid*, såsom rengjøringskvinner, avisbud m. v., hvis lønninger er fastsatt ved et nærmere bestemt arbeid (med tariff eller avtale) gis et tillegg på 56.72 prosent til de tarifferte lønnssetser.

9. *Dietter m. v. under reise.*

Tarifferte satser for kost- og losjigodtgjørelse til arbeidere utenfor hjemstedet forhøyes med 56.72 prosent.

III.

Regler for gjennomføring av dyrtidstillegget.

Dyrtidstillegget skal gis:

1. På de tarifferte lønnssetser som i. h. t. anordningen av 15. september 1944 var gjeldende 9. april 1940.
2. På de til enhver tid gjeldende individuelle lønninger i alle minstelønnsfag.
3. På de lønninger som ble fastsatt for gruppearbeidere ved avtale under krigen eller senere.
4. På alle akkorder for de timer akkorden varer.
5. På alle tarifferte tilleggssatser.
6. For ukelønnede arbeidere beregnes tillegget også for ekstra helligdager som faller i ukens løp, og for så mange timer som svarer til det alminnelige daglige i samme uke.
7. Reguleringene avrundes til nærmeste hele ører opp eller ned og således at halve ører avrundes opp.
8. Ved gjennomføringen av reguleringen skal ingen arbeidere eller funksjonærer gå ned i lønn.

IV.

Overtidsarbeid.

Når det gjaldt spørsmålet om overtidarbeid, oppsto det en tvist mellom Norsk Arbeidsgiverforening og oss om fortolkningen av Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940, idet Arbeidsgiverforeningen hevdet at det på dyrtidstilleggene ikke skulle betales overtidsprosenter.

Vi var av den mening at dyrtidstilleggene inngikk som en del av vedkommende arbeiders personilge lønn, og at prosenttillegget derfor også måtte regnes av dyrtidstillegget. Det ble en arbeidsrettssak om dette spørsmål høsten 1940 og Landsorganisasjonen tapte arbeidsrettssaken.

Forholdet blir imidlertid mer og mer urimelig etter som dyrtiden vokser og dermed forhåpentlig også dyrtidstilleggene. Hvis vi skal føre den linjen videre som seiret i Arbeidsretten, kan vi komme opp i det forhold en dag at en arbeider eller funksjonær har et større dyrtidstillegg enn den ordinære time-lønn, eller den timelønn han hadde da dyrtidsordningen første

gang trådte i kraft i januar 1940. Og etter Arbeidsrettens kjennelse vil en da ikke ha krav på prosenttillegg på dyrtidstillegget.

Dette må det etter vår mening skje en forandring i, slik at arbeiderne får overtidsprosjenter på den lønn som er deres faktiske lønn. Hvis ikke kan motviljen mot overtidsarbeid bli så stor at en risikerer at nødvendig overtidsarbeid ikke blir utført.

V.

Varigheten.

Så lenge den provisoriske anordning består kan de enkelte tariffier ikke sies opp. Og vi mener at i denne perioden, enten den nå blir kort eller langvarig, bør det finnes fram til en indeksregulering, slik at lønningene kan reguleres etter prisnivået.

Denne indeksregulering som vi foreslår, må nærmest kalles for en halvautomatisk regulering, idet den forutsetter forhandlinger mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening, og hvis en der ikke blir enige — at en da følger bestemmelsene i provisorisk anordning av 15. september 1944 — d.v.s. at saken må gå til megling. Hvis en ikke blir enig i meglingen, kan tvistes spørsmålet av Sosialdepartementet overlates til en lønnsnemnd.

Vi mener det er nødvendig at slike reguleringer kan finne sted hver 3. måned. Dette er også i overensstemmelse med Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940, som innførte 3-månedlige indeksreguleringer. Disse var riktignok helautomatiske. Men det at vi foreslår halvautomatiske reguleringer gjør i grunnen ikke noen større forskjell.

Vi mener nemlig at det har betydning at partene kommer sammen og snakker med hverandre før endringer skal gjøres gjeldende. Det har vi formelt ikke adgang til når det er helautomatiske reguleringer.

— — —
Dette er altså den påstand som vi etter moden overveielse har lagt fram for den ærede lønnsnemnd.

Vi er merksam på at det fra motpartens side vil bli rettet sterke innvendinger mot de kravene som er ført fram, innvendinger av økonomisk natur, som på enkelte områder kanskje kan være vel begrunnet med det overblikk vi i dag har over den økonomiske situasjon her i landet.

Vi må imidlertid ikke glemme at arbeiderne og de lavest lønnede funksjonærer er de grupper som har vært dårligst stilt under hele okkupasjonstiden. Jeg unntar da de arbeidere som har arbeidet på de såkalte tyskeranlegg. Samtidig er det ikke tvil om at de fleste bedrifter under okkupasjonen har tjent store penger.

En del av bedriftene har vært elskverdige og strukket seg nokså langt når det gjaldt å hjelpe sine arbeidere og funksjonærer, men det er også arbeidsgivere som ingen ting har gjort for å hjelpe, til tross for at de hadde den økonomiske evne.

I over 5 år har ikke arbeiderne hatt høve til å gjøre sine krav gjeldende, og derfor har naturligvis frigjøringen utløst en viss harme og forbitrelse over den elendige økonomiske stilling de har hatt under okkupasjonen. De mener derfor at de nå må ha krav på å få igjen noe av det som de ikke fikk under okkupasjonen.

Jeg er klar over de store vansker som er forbundet med å få igjen det de mister. Derimot er det rimelig at deres reallønn blir hevet, slik at de har mulighet for å kunne kjøpe de absolutt nødvendige varer som de så sårt trenger etter hvert som varene kommer på markedet.

Det er snakket mye om den nye arbeidsdag og om at alle skal legge kreftene til for å bygge samfunnet opp igjen. Dette er vi naturligvis alle sammen enige i. Men da må vi også forsøke så langt råd er å skape de forutsetninger som skal til for at den nye arbeidsdagen virkelig kan startes.

Så lenge arbeiderne mener, og med rette, at de har hatt en slett økonomisk stilling under okkupasjonen, og de ser at det ikke nytter å få rettet på disse forholdene, kan vi heller ikke vente at arbeidsiveren og arbeidsgleden skal gi seg noe utslag.

Den avgjørelse som den ærede lønnsnemnd kommer til kan derfor bety mye for utviklingen av arbeidslivet i tiden framover.

Jeg tror det ville være galt om lønnsnemnda lytter alt for mye til de økonomiske innvendinger som vil komme mot vår påstand. Vi lever i en meget vanskelig tid. Nervene står på høykant og ingen av oss er riktig sikker på i hvilken lei utviklingen vil gå i den nærmeste tid framover. Jeg tror derfor at det er like nødvendig at lønnsnemnda gjør sine vurderinger ut fra de rent *psykologiske* forhold som i dag er til stede i samfunnet, som dette med hva som i øyeblikket er det mest *økonomisk forsvarlige*, sett ut fra *næringslivets* interesser.

Landsorganisasjonens hovedpåstand for Lønnsnemnda.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon nedlegger sådan påstand:

Lønnsbetingelsene i alle tariffavtaler for private virksomheter som omfattes av provisorisk anordning av 15. september 1944 (unntatt skogbruk og jordbruk) forandres etter følgende bestemmelser:

I

*Regulering av tariffestede lønninger.*1. *Timelønninger.*

- a) Tariffestede normallønssatser under kr. 1.30 pr. time for voksne menn og kr. 0.90 for voksne kvinner forhøyes til:

For voksne menn til kr. 1.30.

For voksne kvinner til kr. 0.90.

- b) Tarifferte timelønssatser for unge arbeidere forhøyes slik at den nåværende forskjell i ører mellom voksne og unge arbeideres timelønn opprettholdes. Til de regulerte lønninger utbetales dyrtidstillegg.

2. *Ukes-, måneds- og årslønninger.*

- a) Alle ukes-, måneds- og årslønninger som er fastsatt på et lavere grunnlag enn kr. 1.30 for voksne menn og kr. 0.90 pr. time for voksne kvinner forhøyes til dette nivå.

- b) Lønninger for unge arbeidere og funksjonærer samt for lærlinger reguleres slik at den nåværende forskjell i kroner og ører mellom lønningene for voksne menn og unge personer opprettholdes. Til de regulerte lønninger utbetales dyrtidstillegg.

3. *Bransjevis regulering av lønninger.*

- a) Ved de bedrifter som har et lavere lønnsnivå enn det som er vanlig i vedkommende bransje reguleres lønningene opp så de kommer på høyde med vedkommende bransjes lønnsnivå. For de regulerte lønninger utbetales dyrtidstillegg.

4. *Akkordtariffer.*

Den nedsettelse av bygningsarbeidernes akkordtariffer som tariffer som ble foretatt i henhold til Riksmeglingsmannens forslag av 31/7 og 1/10 1940 oppheves. Dyrtidstillegget utbetales som tillegg til akkordene.

II

Dyrtidstillegg.

Alle arbeidere og funksjonærer som omfattes av provisorisk anordning av 15/9 1944, unntatt skogbruk og jordbruk, gis et dyrtidstillegg etter følgende regler:

1. Alle voksne arbeidere (kvinner og menn) gis et dyrtidstillegg av 1 øre pr. time for hvert poeng som Det Statistiske Sentralbyrås prisindeks for de samlede leveomkostninger viser stigning fra 171 poeng til indekstallet for juli 1945. (268 poeng.) På samme måte fastsettes tillegget for unge arbeidere og lærlinger til 0.67 øre pr. poeng.

2. Måned- og ukelønte funksjonærer (kvinner og menn) som lønnes etter overenskomstenes 4-års satser eller derover gis et månedlig dyrtidstillegg av *kr. 2.11* for hvert poeng indekstallet er steget fra 171 poeng til indekstallet for juli 1945 268 poeng.
3. Funksjonærer (kvinner og menn) som lønnes under overenskomstenes 4-års satser gis et tillegg som motsvarer $\frac{2}{3}$ av det tillegg som fastsettes for funksjonærer under punkt 2.
4. *Sjøfolkene* gis et dyrtidstillegg etter følgende regler:
 - a) Lettmatroser, kullempere og mannskaper av høyere grad gis samme dyrtidstillegg som bestemt for funksjonærer under punkt 2.
 - b) Mannskaper av lavere grad gis samme dyrtidstillegg som bestemt for funksjonærer under punkt 3.
5. *Hoteller og restauranter*.
For hoteller, restauranter og kafeer gjennomføres ordningen på følgende måte:
 - a) Til arbeidere og funksjonærer som selv holder seg kost og losji utbetales dyrtidstillegg etter samme regler som bestemt under punkt 1, 2 og 3, henholdsvis for arbeidere og funksjonærer.
 - b) Til arbeidere og funksjonærer med fri stasjon utbetales et prosentvis tillegg til alle tarifferte lønns- og tilleggs-satser og personlige lønninger. Stigningen skal motsvare stigningen i indekstallet fra 171 til 268 poeng. (56.72 0/0.)
6. *Musikerne*.
Til de tarifferte satser og personlige lønninger utbetales et tillegg av 56.72 0/0.
7. *Prosentkjørere* i baker- og konditorfagene utbetales et tillegg av 56.72 0/0 til de tarifferte lønninger og prosentsatser.
8. Til personer som ikke har tariffestet arbeidstid så som rengjøringskvinner, avisbud m. v. hvis lønninger er fastsatt for et nærmere bestemt arbeid (med tariff eller avtale) gis et tillegg på 56.72 0/0 til de tarifferte lønnsatser.
9. *Dietter m. v. under reise*.
Tarifferte satser for kost og losjigodtgjørelse til arbeidere utenfor hjemstedet forhøyes med 56.72 0/0.

III

Regler for gjennomføring av dyrtidstillegget.

Dyrtidstillegget skal gis:

1. På de tarifferte lønnsatser som i h. t. anordningen av 15/9 1944 var gjeldende 9/4 1940.

2. På de til enhver tid gjeldende individuelle lønninger i alle minstelønnsfag.
3. På de lønninger som ble fastsatt for gruvearbeidere ved avtale under krigen eller senere.
4. På alle akkorder for de timer akkorden varer.
5. På alle tarifferte tilleggssatser.
6. For ukelønte arbeidere beregnes tillegget også for ekstra helligdager som faller i ukens løp og for så mange timer som svarer til det alminnelige daglige i samme uke.
7. Reguleringene avrundes til nærmeste hele ører opp eller ned og således at halve ører avrundes opp.
8. Ved gjennomføringen av reguleringen skal ingen arbeidere eller funksjonærer gå ned i lønn.

IV

Overtidsarbeid.

For arbeid på overtid sønn- og helligdager, avbrudt nattarbeid, skiftarbeid m. v. hvor det er fastsatt prosentvise tillegg skal tilleggene gis på de tarifferte satser for arbeidere på ordinær tid, inklusive dyrtidstillegget.

For transportfagene forhøyes dyrtidstillegget på samme måte som for ordinær tid blir forhøyet for natt- og helligdagsarbeid.

V

Dyrtidstillegget gjelder i de enkelte tariffers varighetstid med følgende reguleringsbestemmelser:

Hvis Det Statistiske Sentralbyrås indekstall for leveomkostningen pr. 15. oktober 1945 viser en stigning eller et fall på 5 poeng eller mer, har Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, i tilfelle av stigning, og Norsk Arbeidsgiverforening, i tilfelle av fall, rett til å kreve dyrtidstillegget regulert i samsvar med endringene i prisindeksen. Oppnås ikke enighet om reguleringen, avgjøres tvisten i henhold til bestemmelsene i provisorisk anordning av 15. september 1944. Partene kan videre for hver 3. måned kreve lønningene regulert etter foranstående regler.

En forbeholder seg rett til å framlegge endringer eller tilføyelser i foranstående påstand.

Lønnsnemndas kjennelse om dyrtidstillegg.

Lønnsnemnda har i dag avsagt kjennelse for et øket dyrtidstillegg på alle tariffavtaler mellom bedrifter og arbeidere i private virksomheter som omfattes av provisorisk anordning av 15. september 1944.

Nemnda har stort sett fulgt de samme prinsipper ved fastsettelsen av det nye dyrtidstillegg som de der ligger til grunn for de tillegg som hittil er utbetalt. En viktig avvikelse er dog at heretter skal tilleggene for overtid- og skiftarbeid med prosenttillegg ikke bare regnes på grunnlønnen, men på grunnlønnen pluss det samlede dyrtidstillegg.

For losse- og lastearbeidere skal dyrtidstilleggene regnes på løpende tid i stedet for pr. arbeidet time. For denne gruppe skal dessuten dyrtidstillegg for arbeid utenfor dagtid forhøyes i samme forhold som timelønnen er høyere i vedkommende tariff.

Ved siden av de dyrtidstillegg som nemnda har bestemt, skal der opptas forhandlinger mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening om forhøyelse av de tarifferte normallønninger som ligger under *kr. 1.30* pr. time for menn og *kr. 0.90* pr. time for kvinner, og en tilsvarende regulering av lønningene for unge arbeidere. Det skal dessuten forhandles om en utjevning av lønningene for de bedrifter som har et lavere lønsnivå enn det som er vanlig i tilsvarende bedrifter i samme bransje. På samme måte skal det forhandles om den reduksjon i akkordtariffene som fant sted for bygningsfagene og teglverkene sommeren og høsten 1940. Hvis enighet under forhandlingene ikke oppnås, skal tvisten undergis megling, eventuelt skal den innbringes for nemnda til avgjørelse.

Vi inntar nedenfor Lønnsnemndas kjennelse med begrunnelse fra nemndas enkelte medlemmer og deres stemmegivning.

Vi vil uttrykkelig gjøre oppmerksom på at de dyrtidstillegg som er fastsatt, så vel i Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940 og de dyrtidstillegg som ble fastsatt i avtalen mellom de to hovedorganisasjoner i Stockholm 27. mars 1944 og London 15. november 1944, og de dyrtidstillegg som nå er fastsatt av nemnda, bare skal utbetales som foran anført — på de tariffer som gjaldt 9. april 1940. Organisasjonene må derfor sørge for at arbeidere som har eller får opprettet tariffavtaler senere, også blir tilsikret det samme dyrtidstillegg som de de kommer inn under Lønnsnemndas avgjørelse.

Unntatt fra dyrtidsordningen er jordbruk, skogbruk, privatbankene og hvalfangsten, dessuten alle arbeidere og funksjonærer i offentlig virksomhet. For disse grupper er eller vil det bli opptatt særskilte forhandlinger.

Oslo, den 12. september 1945.

Konrad Nordahl.

Elias Volan.

År 1945, den 12. september holdt Lønnsnemnda møte.

Til behandling forelå:

Forhøyet dyrtidstillegg på alle tariffavtaler mellom bedrifter og arbeidere i private virksomheter som omfattes av Prov. anordning av 15. september 1944.

I henhold til Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940 fikk voksne menn et dyrtidstillegg på 8 øre pr. arbeidet time på basis av indekstallet for de samlede leveomkostninger pr. 15. mars 1940 (194), og tilsvarende tillegg ble gitt for de andre grupper av arbeidere og funksjonærer. Dette tillegg har de beholdt under krigen.

I henhold til avtale mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon inngått i Stockholm den 27. mars 1944 og i London den 15. november 1944 — jfr. Prov. anordning av 15. september 1944 — ble det for alle bedrifter og arbeidere som hadde lovlig tariffavtale gitt et dyrtidstillegg på 30 øre pr. arbeidet time for voksne mannlige arbeidere og et forholdsvis tilsvarende tillegg for de andre grupper av arbeidere og funksjonærer. Dette dyrtidstillegg ble utbetalt fra 8. mai 1945. Det samlede dyrtidstillegg utgjør altså 38 øre pr. arbeidet time for voksne mannlige arbeidere og forholdsvis tilsvarende for de andre grupper av arbeidere og funksjonærer.

Under henvisning til partenes påstander og framstillinger for Lønnsnemnda, og etter konferanse innen lukkede dører avsa Lønnsnemnda følgende

Kjennelse:

I

Dyrtidstillegg.

Norsk Arbeidsgiverforening har påstått at spørsmålet om forhøyet dyrtidstillegg utstår til det blir klarlagt om det blir ordinær tariffrevisjon for de fag som har tariffutløp våren 1946. Lønnsnemnda finner det imidlertid nødvendig allerede nå å gi et forhøyet dyrtidstillegg i tillegg til det nevnte dyrtidstillegg på 38 øre pr. arbeidet time for voksne menn og tilsvarende for de øvrige grupper således:

1. Vokse menn: 20 øre pr. arbeidet time.
2. Voksne kvinner: 14 øre pr. arbeidet time.
3. Unge arbeidere og lærlinger: 15 %, dog ikke over 14 øre pr. arbeidet time.
4. *Funksjonærer:*
 - a) Som lønnes etter overenskomstenes 6-års satser eller derover: for menn kr. 42.00 pr. måned. For kvinner kr. 33.00 pr. måned.

- b) Som lønnes under overenskomstenes 6-års satser: 15 %, dog ikke over kr. 28.00 pr. måned for menn, og kr. 22.00 pr. måned for kvinner.
 - c) De time- og ukelønte personer som omfattes av overenskomstene går inn under den alminnelige reguleringsordning. Sjøfører og lagerarbeidere som hittil har fått dyrtidstillegget i prosenter skal heretter ha det samlede dyrtidstillegg (38 + 20 øre) pr. arbeidet time.
5. *Sjøfolkene:*
- a) Lettmatroser, kullempere og sjøfolk av høyere grad: kr. 42.00 pr. måned.
 - b) Sjøfolk av lavere grad kr. 28.00 pr. måned.
6. *Hoteller og restauranter:*
- a) Arbeidere og funksjonærer som selv holder seg med kost og losji: et samlet dyrtidstillegg på 58 øre pr. arbeidet time for voksne menn og forholdsvis tilsvarende for kvinnelige arbeidere og funksjonærgrupper.
 - b) Arbeidere med fri kost eller losji: 15 %, dog ikke over kr. 42.00 pr. måned for menn og kr. 33.00 pr. måned for kvinner.
- Unntatt fra dyrtidstillegg er tilleggssatsene for ekstraarbeidere, godtgjørelse for manglende soveplass ved togreise og tarifferte bagasjeinntekter.
7. *Musikere:* 15 % på de tarifferte lønnsatser.
8. *Prosentkjørere:*
- For baker- og konditorfagene: Samme dyrtidstillegg som for voksne mannlige arbeidere, beregnet på den måte partene er enige om i henhold til protokoll av 5. september 1945.
- For ølkyrere, mineralvannkyrere og melkekyrere: Samme dyrtidstillegg som for voksne mannlige arbeidere, beregnet på den måte som partene er enige om i henhold til protokoll av 4. september 1945.
9. Personer som ikke har tariffestet arbeidstid, så som rengjøringskvinner, avisbud m. v. — 15 %.

II

Gjennomføringen av dyrtidstillegget.

1. I normallønnsfagene gis de samlede dyrtidstillegg på de tarifferte lønnsatser som i henhold til Prov. anordning av 15. september 1944 var gjeldende den 9. april 1940.
2. I minstelønnsfagene gis de samlede dyrtidstillegg på de tarifferte minstelønnsatser og de personlige tillegg som er gitt på tariffhjemlet måte.

3. Dyrtidstillegget gis pr. arbeidet time — for losse- og lastearbeidere pr. løpende time.
4. Dyrtidstillegget utbetales i tillegg til akkordfortjenesten.
5. For ukelønte arbeidere beregnes dyrtidstillegget også for ekstra helligdager som faller i ukens løp og for så mange timer som svarer til det alminnelige daglige i samme uke.
6. Reguleringen avrundes til nærmeste hele øre opp eller ned og således at $\frac{1}{2}$ øre avrundes opp.
7. Ved gjennomføring av reguleringen skal ingen arbeider eller funksjonær gå ned i lønn.

III

Overtids- og skiftarbeid.

For arbeid på overtid og skift skal det samlede dyrtidstillegg medtas ved den prosentvise beregning av overtid- og skifttillegg.

For losse- og lastearbeidere forhøyes det samlede dyrtidstillegg for arbeid utenfor dagtid i samme forhold som time-lønnen er høyere i vedkommende tariff.

IV

Ikrafttreden — Varighet og indeksregulering.

Dyrtidstillegget gjøres gjeldende fra og med første lønningssuke som begynner 10. september 1945 eller senere i uken. For månedslønte begynner dyrtidstillegget å løpe 10. september 1945.

Dyrtidstillegget gjelder i de enkelte tariffers varighetstid med følgende reguleringsbestemmelser:

Hvis Det Statistiske Sentralbyrås indekstall for de samlede leveomkostninger pr. 15. desember 1945 viser en stigning eller et fall på 5 poeng eller mer i forhold til indekstallet pr. 15. juli 1945 (268) har Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i tilfelle av stigning og Norsk Arbeidsgiverforening i tilfelle av fall rett til å framsette krav om at lønningene reguleres i samsvar med endringene i indekstallet. Oppnås ikke enighet om reguleringen, avgjøres tvisten i henhold til bestemmelsene i Prov. anordning av 15. september 1944.

Partene kan videre for hver 3. måned framsette krav om regulering av lønningene etter foranstående regler.

V

Unntakelser.

Lønnsnemndas avgjørelse omfatter ikke jordbruk, skogbruk, privatbankene og hvalfangsten.

Protokolltilførsel:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeids-

giverforening er enige om snarest å oppta forhandlinger i henhold til Prov. anordning av 15. september 1944 om:

1. Tariffestede normallønnssetser under kr. 1.30 pr. time for voksne menn og kr. 0.90 for voksne kvinner og tilsvarende for arbeidere med uke-, måneds- og årslønn.
2. Tilsvarende lønnssetser i papirindustrien.
3. Lønninger i bedrifter med lavere lønnsnivå enn vanlig i vedkommende bransje.
4. Den reduksjon av bygningsarbeidernes og teglverksarbeidernes akkordtariffer som fant sted sommeren og høsten 1940.
5. Dyrtidstilleggets gjennomføring for prosentkjørere i pølse-makerfaget, se protokoll av 5. september 1945.

Lønnsnemndas kjennelse er avsagt med dissens.

Einar Sunde og *Emil Stang* stemmer for kjennelsen i dens helhet og skal bemerke:

Under krigen har prisstigningen vært sterkere enn den alminnelige lønnsøkingen og de fleste lønsmottakere har fått sin reallønn og levestandard redusert. De har derfor et berettiget krav på lønnsforhøyelse. På den annen side må en være klar over at den katastrofe som har rammet vårt land i sterk grad har redusert vår realkapital og svekket vårt næringsliv. Muligheten for straks å gjenopprette levestandarden fra før krigen er derfor ikke til stede. Slik som situasjonen er i dag må en regne med at et alminnelig lønnstillegg i alt vesentlig må kompenseres gjennom nye prispålegg. Muligheten for lønnsøking uten gjennom prisforhøyelse vil først inntre etter hvert som produktiviteten øker bl. a. med øket beskjefthet, ordnede arbeidsforhold, sterkere arbeidstempo og ved rasjonalisering og omkostningsbesparelser på andre konti. Men denne utvikling kan ta tid og i dag vil en alminnelig lønnsøking medføre en stor fare for et inflasjonsartet kappløp mellom lønninger og priser med alvorlige konsekvenser for hele vår økonomiske utvikling, herunder også for lønsmottakere som erfaringsmessig alltid taper på en inflasjon. Skal dette unngås må alle krefter samlet settes inn på å søke å holde levekostnadsnivået stabilt, tross en lønnsøking. Og dette kan under nåværende forhold bare gjøres ved at den prisstigning som en lønnsforhøyelse må utløse, søkes mest mulig motarbeidet ved tilskudd av statsmidler for å holde prisene på de viktigste forbruksvarer nede. Dette prisstabiliseringsprogram vil selvsagt kreve offer av alle, men det må inntil videre søkes gjennomført inntil forholdene blir mer klarlagt og man får et bedre grunnlag for en bedømmelse av den økonomiske utvikling.

Landets svekkede økonomiske stilling setter imidlertid en grense for hvor store tilskudd kan gis. Arbeidernes ønske om full kompensasjon for prisstigningen kan derfor for tiden ikke imøtekommes uten at dette vil få alvorlige konsekvenser for hele vårt økonomiske liv og landets gjenreising og gjenoppbygging — det vil uvegerlig føre til at prisnivået kommer i bevegelse oppover og åpne slusene for inflasjon. Vi er derfor blitt stående ved et dyrtidstillegg som sammen med de tidligere gitte dyrtidstillegg og den tariffmessige lønnsforhøyelsen som har funnet sted under krigen, gjennomsnittlig vil gi ca. $\frac{3}{4}$ kompensasjon for den stigning i levekostnadsindeksen som pr. 15. juli 1945 har funnet sted siden 1. januar 1940.

Størrelsen av dette nye dyrtidstillegg må bedømmes på grunnlag av hvor meget den gjennomsnittlige timefortjeneste pr. 15. juli 1945, inklusive de gitte dyrtidstillegg, ansees å ha steget etter 1. januar 1940. Herom er det delte meninger mellom partene og mellom Lønnsnemndas medlemmer. Det foreliggende statistiske materialet gir etter vår oppfatning intet sikkert grunnlag for bedømmelsen og vi er blitt stående ved å sette dyrtidstillegget til 20 øre pr. time for voksne menn og forholdsvis for de andre grupper. Ved at dyrtidstillegget gis med samme beløp til alle lønnstakere vil tillegget bli prosentvis større for de lavere lønninger og mindre for de høyere, hvilket er riktig og rettfærdig under den nåværende situasjon.

Etter henstilling fra Lønnsnemnda er partene blitt enige om straks å oppta forhandlinger om lønnsregulering for de tariffen som har de laveste lønnssetser.

Arnold Ræstad stemmer for at det någjeldende dyrtidstillegg på 38 øre pr. time for voksne menn og 25 øre pr. time for voksne kvinner forhøyes med 12, henholdsvis 8 øre, og at i samsvar med dette funksjonærtariffenes maksimumstillegg forhøyes med henholdsvis kr. 25.32 og kr. 19.92 pr. måned for voksne menn og voksne kvinner, og prosenttilleggene med 7%. Han mener at det nåværende system for fordeling mellom dyrtidstillegg pr. time, uke eller måned og dyrtidstillegg i prosenter av lønnen bør bibeholdes uforandret ved denne anledning, unntatt prosent-kjørere etter enighet mellom partene (Kjennelsen I 9 og 10). Han stemmer for at de i prosenter beregnede lønnstillegg for skiftarbeid og dyrtidstillegget for losse- og lastearbeideres arbeid utenfor dagtid, beregnes som nå (Kjennelsen III). Forresten er han enig i kjennelsen.

Ræstad bemerker:

Det er for ham innlysende at med nedgangen i realinntektene som vil ramme nasjonen og alle samfunnsklasser ennå en tid framover kan en 100% kompensasjon av dyrtiden for ar-

beidere og funksjonærer ikke gjennomføres uten i tilfelle på papiret. De beløp det her gjelder er så stor del av nasjonalinntekten at 100 % kompensasjon effektivt bare kunne bli gitt noen utvalgte grupper mens resten ville hjemfalle til arbeidsløshet eller nedsatt sysselsettelsesgrad. På den annen side har arbeiderne krav på noe ytterligere dyrtidstillegg også etter Stockholms-protokollen som arbeidsgiverne henholder seg til, nemlig 5 øre pr. time for voksne menn og tilsvarende for andre grupper (motsvarende stigningen av leveomkostningsindeks fra 258 til 268). Hvor stort samlet dyrtidstillegg kan gis med bibehold av landet som internasjonalt konkurransedyktig arbeidsenhet er gjenstand for et skjønn som vil avhenge av hvilke forutsetninger med hensyn til det faktiske og retningslinjer med omsyn til fremtiden den skjønnende legger til grunn. Det er, i faktisk henseende, uenighet om hvorvidt, eller i hvilket mon, den automatiske stigning i gjennomsnittstimefortjenesten (av Det Statistiske Sentralbyrå på grunnlag av data fra Arbeidsgiverforeningen ansatt til 27 øre) skal regnes med som delkompensasjon. Det hevdes fra arbeidernes side at denne stigning ikke skal regnes med, eller iallfall ikke for mer enn en del, fordi gjennomsnittstimefortjenesten må antas å ville synke igjen når en del forbigående forhold faller bort. Med hensyn til retningslinjene for fremtiden har nemnda kunnet bygge på at det er Regjeringens hensikt at leveomkostningsnivået skal bli holdt stabilt, men det er mulighet for et avvikende skjønn etter som en legger vekt på at den nåværende valutakurs skal holdes, eller lar dette stå hen. Ræstad finner at en for den nærmest forestående overgangstid som denne kjennelse vesentlig gjelder er nødvendig å regne den automatiske stigning i gjennomsnittsfortjenesten som del-kompensasjon, selv om det skulle være riktig at enkelte fortjenestehevende faktorer etter hvert vil falle bort; kjennelsen skal iallfall begynne å virke på et tidspunkt da dette forbigående fremdeles er til stede. 12 øre pr. time for voksne menn og tilsvarende for andre grupper som nytt dyrtidstillegg svarer da til i alt $\frac{3}{4}$ kompensasjon av dyrtiden. Det synes å være det reelt oppnåeliges maksimum under de foreliggende omstendigheter.

Noen ord særskilt om betydningen for det foreliggende problem av at leveomkostningene stabiliseres ved prissubsidier. Det Økonomiske Samordningsråd, så vel som medlemmer av nemnda, har lagt en avgjørende vekt på at dette tiltak vil motarbeide den prisstigning som en lønnsforhøyelse må utløse, slik at om Staten hadde hatt ubegrensede midler ville arbeiderne kunne ha fått full kompensasjon for dyrtiden. At prissubsidier kan være nyttige og nødvendige som en overgangsforanstaltning er så;

men å legge så stor vekt på leveomkostningsstabiliseringen er å overse lønnsproblemet hos oss ikke er løst med mindre det skjer under slike forhold at landet beholder eller gjenvinner sin internasjonale konkurransevne, eller ytterligere nedgang i nasjonens realinntekt — ytterligere hindringer på veien mot det egentlige mål, å gi lønsmottakerne en større andel i de økonomiske goder. Prissubsidier er ikke noen hjelp av betydning for den masse av bedrifter som overhodet er mottakelig for utenlandsk konkurranse. Prissubsidier vil etter handelstraktatene måtte anvendes i prinsippet likt på utenlandske og innenlandske varer. At bedriftene er mer utsatt for å bli utkonkurrert av utlandet når selvkostende stiger er innlysende. Og det vil for Norge, mer enn for de fleste andre land, være vanskelig å bøte nettopp på dette forhold ved importregulering. Skipsfarten og eksportnæringene har selvsagt ikke noen mulighet for å beskytte seg bak enten prissubsidier eller importregulering. Tvertimot vil forholdsregler mot utlandets avsetning av varer hos oss lett lede til motforholdsregler mot vår skipsfart eller våre eksportnæringene. Når en som Ræstad mener at vi bør holde fast ved den nåværende valutakurs, må en være så meget mer varsom med å legge på skipsfarten og eksportnæringene en utgiftsøkning som det kanskje ikke er store muligheter for å oppveie ved statsforanstaltninger (med utelukkelse av de valutapolitiske).

Elias Volan stemmer for at Lønnsnemnda stadfester de dyrtidstillegg m. v. som er krevd i påstanden fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. De informasjonen Lønnsnemnda har fått om de tiltak statsmyndighetene akter å gjennomføre, er etter hans mening utilstrekkelige.

Det lønnsnivå som nemnda har fastsatt må føre til at det ved siden av de tarifferte lønninger gjennomføres et sosialt lønningssystem (familietillegg m. v.). Bedrifter hvis inntekt og/eller formuesforhold gjør det mulig må for sitt vedkommende selv betale utgiftene til de sosiale lønninger, mens samfunnet må påta seg å bære utgiftene for den del av næringslivet som ikke selv kan betale.

Ansgar Eriksen finner at de opplysninger som er avgitt til nemnda om den økonomiske situasjon i landet og om næringslivets, ikke minst eksportindustriens, stilling i dag har godtgjort at det ikke er grunnlag for å forhøye de gjeldende dyrtidstillegg. Utsiktene for en snarlig bedring er heller ikke slike at han finner det forsvarlig å stemme for en lønnsforhøyelse som forholdene i dag ikke berettiger til. Han må derfor *prinsipalt* stemme for at de nåværende dyrtidstillegg bibeholdes inntil det blir klarlagt om det blir ordinære tarifforhandlinger for

de fag som har tariffutløp våren 1946. I så fall opptas spørsmålet om dyrtidstillegget i forbindelse med disse forhandlinger etter den Prov. anordning av 15. september 1944, pkt. 7. Skulle tarifforhandlingene for vår-fagene ikke være opptatt innen utgangen av januar måned 1946, opptas likevel spørsmålet om dyrtidstillegg til behandling.

Da flertallet i Lønnsnemnda til tross for de rådende forhold finner at det bør gis lønnstillegg nå, stemmer han *subsidiært* for at det någjeldende dyrtidstillegg på 38 øre pr. time for voksne menn og 25 øre pr. time for voksne kvinner forhøyes med 12 øre, henholdsvis 8 øre. Med disse tillegg vil arbeiderne etter hans vurdering av de for nemnda fremlagte opplysninger om lønnsutviklingen under krigsårene ha fått full kompensasjon for den prisstigning som fant sted inntil 15. desember 1939 og $\frac{3}{4}$ kompensasjon for den videre prisstigning inntil 15. juli 1945. Det vil igjen si at dyrtidstillegget blir gitt etter linjen i Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940, et forslag som ble vedtatt av begge parter. Prosenttilleggene og funksjonærtarifens maksimumstillegg blir å forhøye tilsvarende.

Videre stemmer Eriksen for:

At det samlede dyrtidstillegg for gruvearbeiderne nedsettes med 14 øre pr. time. Dette er det mertillegg som bergverkene ifølge N. A. F.s lønnsstatistikk har måttet betale utover den samlede industris i tidsrommet 1. kvartal 1939 til 2. halvår 1944,

at nåværende ordning for beregning av dyrtidstillegget for overtid og skiftarbeid bibeholdes,

at dyrtidstillegget bibeholdes uforandret til 1. april 1946.

Oslo, den 12. september 1945.

Einar Sunde (s.)

Emil Stang (s.)

Arnold Ræstad (s.)

Elias Volan (s.)

Ansgar Eriksen (s.)

Lønnsnemndas kjennelse for skogbruket.

A.

Tariffavtalen mellom Skogbrukets Arbeidsgiverforening, Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, datert 1. oktober 1943 med senere endringer.

De lønnsatser som var gjeldende pr. 31. august 1945 reguleres således:

Bygdevisse avtaler.

1. Hogst av merkingstømmer (målingstømmer) — tariffens side 20.
2. Hogst av sagtømmer — tariffens side 23.
3. a) Hogst av bastfritt virke — tariffens side 24.
b) Hogst av alminnelig rundbarket kubb — tariffens side 25.
4. Lomp og fall — tariffens side 26.
Gjeldende lønnsatser forhøyes med 20 pst.
5. Vedhogst — tariffens side 26—28.
 - a) Reisved.
Grunnprisen kr. 1.00 og for Oslo-området kr. 1.10 forhøyes med 20 pst.
For vanskelige hogstskifter skal betales et vanskelighetstillegg på inntil 15 pst. etter avtale på forhånd mellom arbeidsleder og hogger. Som vanskeligheter regnes bl. a. glissen blink og/eller sterkt kupert og stenet terreng.
 - b) Favneved.

Bjerk, svartor, eik og bøk fra rot ..	kr. 15.50	pr. favn
Do. av sammenlunnet virke	« 11.65	« «
All annen ved fra rot	« 13.60	« «
Do. av sammenlunnet virke	« 9.75	« «
I Oslo-området 10 pst. tillegg.		
 - c) Kapping av kjelved.

Gran og andre lette vedsorter		
50—60 cm	kr. 6.90	pr. favn
Bjerk 0.50—1 m og gran og andre lette vedsorter 1 m	« 7.60	« «
I Oslo-området 10 pst. tillegg.		
6. Skur tariffen side 29—36.
Gjeldende akkordsatser forhøyes med 4 pst.
Sagmester kr. 1.75 pr. time.
7. Tomtearbeid, lessing og stabling m. v. — tariffens side 37.
Gjeldende lønnsatser forhøyes med 8 pst.
8. a) Kjøring med hest av målingstømmer, kubb, sagtømmer og ved — tariffens side 39—43.
Gjeldende lønnsatser for målingstømmer, kubb og sagtømmer forhøyes med 20 pst. og for ved med 15 pst.
b) Kjøring med lastebil av tømmer, kubb, planker og ved — tariffen side 44—48.
Gjeldende satser forhøyes med 5 pst.
9. Dagarbeid — tariffen side 48.

10. Åforbedringsarbeid — tariffen side 49.
11. Grøfting — tariffen side 49.
Gjeldende lønnsatser forhøyes med 20 pst.
12. Fløting — tariffen side 49—65.
Gjeldende lønnsatser forhøyes med 15 pst.

II

Særaftaler.

Gjeldende lønnsatser reguleres i samsvar med bestemmelsene foran under I, unntatt følgende hvor satsene fastsettes således:

54. Øvergård Sag ved Koppang — tariffen side 109.

Sagmester	kr. 1.82	pr. time
Bakgutt	« 1.56	—
Honkapper	« 1.49	—
Sjauer	« 1.62	—
55. I. Kjeldstad og M. Langseth — tariffen side 109.

Sagmester	kr. 1.84	pr. time
Forsager og klyvskjærer	« 1.67	—
Baksager og kanter	« 1.56	—
Materialsorterer	« 1.72	—
Materialbærer	« 1.62	—
Stavklyvskjærer, tømmerskjærer, bak-		
kapper og andre arbeidere	« 1.49	—
Andre arbeidere under 18 år	« 1.18	—

III

Indeksregulering.

Hvis Det Statistiske Sentralbyrås indekstall for de samlede leveomkostninger pr. 15. april 1946 viser en stigning eller et fall på 5 poeng eller mer i forhold til indekstallet pr. 15. september 1945, har Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i tilfelle av stigning og Norsk Arbeidsgiverforening i tilfelle av fall, rett til å framsette krav om at lønningene reguleres i samsvar med endringene i indekstallet. Oppnåes ikke enighet om reguleringen, avgjøres tvisten i henhold til bestemmelsene i Prov. anordning av 15. september 1944.

IV

Ikrafttreden — Varighet.

Partene er enige om at lønnsreguleringen trer i kraft fra 1. september 1945 og gjelder til 31. august 1946.

Protokolltilførsel.

I protokoll av 15. september 1945 er partene enige om en del endringer i tariffavtalen av 1. oktober 1943.

B.

Landstariffen for skogbruket, senest datert 8. oktober 1943 og Lønnstariffen for skogbruket i Nordland, Troms og Finnmark fylker av 25. april 1944 med senere endringer.

De endringer som Lønnsnemnda har fastsatt foran under A. I og III og protokolltilførslene gjøres tilsvarende gjeldende for ovennevnte tariffier.

C.

Tariffavtaler utenfor Skogbrukets Arbeidsgiverforening hvor Norsk Skog- og Landarbeiderforbund er part (skogsarbeid, skur, fløting m. v.):

De endringer som Lønnsnemnda har fastsatt foran under A. I og III og protokolltilførsel gjøres tilsvarende gjeldende for ovennevnte tariffier.

Hvis en slik tariffavtale ikke er regulert etter 1. mai 1940 i samsvar med tariffavtalen for Skogbrukets Arbeidsgiverforening, datert 1. oktober 1943 med senere endringer, skal slik regulering foretas før tillegget beregnes.

Hvis en arbeidsgiver som har slik tariffavtale melder seg inn i Skogbrukets Arbeidsgiverforening, kommer han inn under avtalen for denne forening og den særskilte tariffavtale bortfaller — se protokoll mellom partene av 22. september 1945.

D.

Omfang.

Lønnsnemndas kjennelse omfatter det skogs- og fløtningsarbeid m. m. som er nevnt i overenskomst mellom Skogbrukets Arbeidsgiverforening og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund og tariffier under B. og C. Kjennelsen gjelder således bl. a. ikke brenntorv- og torvstrøfabrikker, trekull- og generatorknottbedrifter.

Unntatt fra Lønnsnemndas avgjørelse er:

1. Lønnsatser for sagskur i tariffier under C., som er basert på betaling pr. time.
2. Hedmarks Almenningenes Arbeidsgiverforening.
3. Hadelands Almenningenes Arbeidsgiverforening.

For disse unntak kan opptas forhandlinger etter prov. anordning av 15. september 1944.

Lønnsnemndas kjennelse er avsagt under dissens.

Einar Sunde, Corn. Holmboe og Thomas Sinding stemmer for kjennelsen i dens helhet og bemerker:

Partenes eget statistiske materiale er sterkt avvikende og gir således ikke noe sikkert grunnlag for bedømmelsen av lønnsforholdene i skogbruket, spesielt om forholdet mellom time-lønnen og akkordfortjenesten. Heller ikke Statistisk Sentralbyrå har noen tilstrekkelig opplysende statistikk. Det er dog på det rene at skogsarbeidernes inntekter før krigen lå lavt, og at arbeiderne ved den lønnsregulering nemnda nå fastsetter, gjennomsnittlig vil få mer enn full kompensasjon for prisstigningen under krigen. Det er uenighet mellom partene om hvor stor stigningen blir i arbeidernes samlede fortjeneste. Dette vil også avhenge av hvorledes arbeidsforholdene, beskjeftigelsen og arbeidstempoet utvikler seg.

H. L. Børsum stemmer for arbeidernes påstand, idet han mener at den nåværende kløft mellom lønninger i skogbruket og andre næringer etter hvert må utjevnes. Etter hans vurdering av foreliggende statistikk ligger lønningene i skogbruket fremdeles lavt. Selv om den prosentvise stigning av skogsarbeidernes lønninger har vært relativt stor, må det erindres at prosenten er beregnet på et lavere grunnlag.

Terje Braaten henviser til at skogsarbeidernes fortjeneste er steget meget sterkt i løpet av de siste 10 år. Således steg prisen for hogst av tømmer med nesten 50 pst. fra 1935 til 1939 og for kjøring av tømmer nesten 60 pst. Hogst og kjøring av tømmer utgjør den overveiende del av arbeidet i skogen. I løpet av krigen har prisene steget ytterligere 45 pst., således at den samlede stigning fra 1935 til 31. august 1945 utgjør ca. 110 pst. Tar man bare krigsperioden, har skogsarbeiderne allerede før Lønnsnemndas kjennelse fått mer enn full kompensasjon, hvis man bruker året 1938 som utgangspunkt, og 82 pst. kompensasjon hvis man legger til grunn nivået etter tariffrevisjonen høsten 1939. Det har således både i årene forut for og under krigen funnet sted en betydelig utjevning mellom lønningene i industrien og skogbruket. Dette i forbindelse med at det her dreier seg om en næring som er sterkt beroende av en av våre viktigste eksportindustrier, og som dermed er undergitt de usikre framtidsutsikter på verdensmarkedet, medfører at han prinsipalt må stemme for at det ikke gis lønnstillegg på det nåværende tidspunkt. Øyeblikket er ikke nå egnet til videre lønnsutjevning.

Subsidiært stemmer han for at det gis et tillegg på 5 pst. til de gjeldende priser for hogst og kjøring av tømmer. Med en sådan forhøyelse vil skogsarbeidernes timefortjeneste etter hans

vurdering av de opplysninger som er framkommet om arbeidstytelsen i skogen, bli noenlunde den samme som for treforedlings- og trelastindustrien, hensyn tatt til de lavere leveomkostninger på landsbygda.

Braaten stemmer videre for at Lønnsnemndas kjennelse gjøres gjeldende til 1. september 1946 uten indeksregulering.

Oslo, den 25. september 1945.

Corn. Holmboe (s.) Einar Sunde (s.) T. H. Sinding (s.)
H. L. Børsum (s.) Terje Braaten (s.)

Lønnsnemndas kjennelse for jordbruket.

Etter konferanse for lukkede dører avsa Lønnsnemnda sådan

K j e n n e l s e :

I overenskomst mellom Jordbrukets Arbeidsgiverforening og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund av 15. januar 1939 ble daglønnen for arbeidere over 21 år fastsatt som minstelønn til kr. 4.50 pr. dag om sommeren og kr. 4.25 om vinteren. Dette er den «ledende sats» i tariffen. De andre lønnssetser er regulert med utgangspunkt i denne sats. Om naturalier inneholdt tariffen følgende bestemmelse:

«Hvor der ved siden av kontantlønnen anvendes naturalier, gjøres fradrag fradrag i den under § 2 fastsatte lønn etter følgende satser:

Kost	kr. 1.20 pr. dag
Losji	« 0.30 —
Familiebolig, 2 rom og kj. minsteavgift ..	« 12.00 pr. mnd.
Familiebolig, 1 rom og kj. minsteavgift ..	« 10.00 —

Dyrket jord som tilligger arbeiderboliger og hvor avgiften ikke er bundet i følge kontrakt eller husmannsloven, kr. 5.00 pr. mål pr. år.

Brensel regnes etter gjeldende priser.

Arbeidere med egen husholdning skal ha adgang til å få kjøpt det nødvendige av gårdens produkter til dennes salgpris.»

I overenskomst av 8. juni 1940 ble dagarbeidersatsen forhøyet til kr. 5.25 pr. dag om sommeren og kr. 5.00 pr. dag om vinteren. Samtidig ble kostgodtgjørelsen forhøyet til kr. 1.40 pr. dag, de øvrige naturalier ble uforandret.

I overenskomst av 24. mai 1945 gikk man over fra minstelønn til normallønn, og dagarbeidersatsen ble fastsatt til kr. 8.00 pr. dag om sommeren og kr. 7.70 om vinteren. Kostgodtgjørelsen ble forhøyet til kr. 2.00 pr. dag. De øvrige naturalier ble uforandret.

Den ordinære arbeidstid skal være 55 timer pr. uke i sommerhalvåret og 48 timer i vinterhalvåret.

Tariffen angår direkte ca. 800 jordbrukere som er medlemmer av Jordbrukets Arbeidsgiverforening og ca. 4 000 landarbeidere. Indirekte kan Lønnsnemndas avgjørelse få virkning for et langt større antall gårdbrukere og landarbeidere. Etter jordbrukstelingen i Norge i 1939, tredje hefte side 39, var det på brukene i sommertiden 44 457 menn over 15 år i fast beskjeftigelse som «fremmede arbeidsfolk» og 43 143 kvinner. Til disse tall kommer tilfeldig arbeidshjelp. Dessuten beskjeftiger jordbruket av hjemmeværende barn og andre familiemedlemmer 89 517 menn og 92 836 kvinner, foruten brukere og ektefeller, 129 818 menn og 174 301 kvinner.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund krever lønnsregulering for å søke å få utjevnet forskjellen mellom by og land. Forbundet har nedlagt følgende påstand:

A. *Generelle satser.*

Satsen for dagarbeidere over 21 år forhøyes til kr. 1.50 pr. time. De øvrige generelle lønnsatser heves tilsvarende.

B. *Særoverenskomster.*

I. *Aker og Bærum.*

Satsen for dagarbeidere over 21 år forhøyes til kr. 1.60 pr. time. Forutsetningen er at bestemmelsen i overenskomsten av 1945, s. 20, protokolltilførsel punkt 2, utgår.

II. *Vestfold.*

1. Satsen for dagarbeidere over 18 år forhøyes til kr. 1.50 pr. time.
2. Fjøsmeester, stallmeester, nåværende skogsarbeidere, håndverkere, husholdersker, stell av ungdyr på Thon gård og stallkarer gis 20 pst. tillegg.

III. *Godseier Løvenskiolds gårdsbruk.*

Bærum's verks gårdsbruk, Fossum jordbruk og Hakadals Verks jordbruk: Fjøsmeester, stallkarer og melkekjørere gis 20 pst. tillegg til sin nåværende lønn.

IV. *Grefsheim gårds gartneri og planteskole.*

De lønnsvilkår som til enhver tid gjelder i overenskomst for handelsgartnerier og planteskoler på Østlandet, sone 2, med protokoll av 31. mai 1945.

V. *Borregårds gårdsbruk.*

Arbeiderne gis samme tillegg på nåværende lønninger, som Lønnsnemnda fastsetter for jordbruket.

C. *Ikrafttreden og varighet.*

Lønnsreguleringen trer i kraft 14. oktober 1945 og gjelder til 15. januar 1947.

D. Indeksregulering.

Hvis Det Statistiske Sentralbyrås indekstall for de samlede leveomkostninger pr. 15. januar 1946 viser stigning eller fall på 5 poeng eller mer i forhold til indekstallet pr. 15. oktober 1945, har Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i tilfelle av stigning og Norsk Arbeidsgiverforening i tilfelle av fall, rett til å framsette krav om at lønningene reguleres i samsvar med endringene i indekstallet.

Oppnåes ikke enighet om reguleringen, avgjøres tvisten i henhold til bestemmelsen i provisorisk anordning av 15. september 1944.

En slik regulering av lønningene kan foretas hver tredje måned etter foranstående regler.

Jordbrukets Arbeidsgiverforening har nedlagt sådan påstand:

1. I jordbruksoverenskomsten heves satsene for dagarbeidere over 21 år til kr. 9.00 pr. dag i sommerhalvåret og til kr. 8.50 pr. dag i vinterhalvåret. De øvrige generelle lønns-satser heves tilsvarende.
2. Særoverenskomstene i tariffen B. I og II bortfaller.
3. I overenskomsten § 3 skal fradragspostene for naturalier være:

Kost	kr. 2.50 pr. dag
Losji	« 0.50 —
Familiebolig, 2 rom og kjøkken	« 25.00 pr. mnd.
Familiebolig, 1 rom og kjøkken	« 20.00 —
1 mål dyrket jord	« 10.00 pr. år
4. Lønnsreguleringen trer i kraft 14. oktober 1945 og gjelder til 15. januar 1947.
5. Indeksregulering — som i arbeidernes påstand.

Partene har i skrivelse til Lønnsnemnda av 9. november 1945 meddelt at de er enige om at Lønnsnemnda fastsetter dag-lønssatsen for arbeidere over 21 år for sommerhalvåret og vinterhalvåret for faste arbeidere; partene vil da regulere tariffens satser på grunnlag av nevnte sats.

Etter en av arbeiderne framlagt statistikk har de utbetalte lønninger i mai 1945 tildels ligget over tariffens satser. I Akershus lå de utbetale lønninger for dagarbeidere over 21 år i gjennomsnitt for sommer og vinter på kr. 9.69. I Opland var dette gjennomsnittstallet kr. 7.92, i Hedmark kr. 7.99. For de øvrige fylker har arbeiderne ikke framlagt statistikk.

Lønnsnemndas flertall, *Einar Sunde, Corn. Holmboe, Thomas Sinding* og *Gunnar Bråthen* stemte for den lønnsregulering som framgår av kjennelsens slutning. De vil anføre:

Det er et berettiget krav at forskjellen mellom landsarbeidernes og industriarbeidernes lønninger etter hvert må utjevnes. Hvis prisnivået skal holdes, kan utjevning ikke skje i noen større grad uten at Staten gjennom reguleringer gir jordbruket bedre evne til å betale lønninger. Vi er klar over at de fastsatte lønnssetser vil stille store krav til jordbrukets bæreevne. Men vi regner at produksjonsstigning etter hvert vil bli mulig. Som forholdene etter den siste krig sannsynligvis kommer til å ligge an, og med de nye forbruksmuligheter som sosialpolitikken kan skaffe, tror vi at en produksjonsstigning opp til en viss grense vil bidra til å holde jordbruksinntektene oppe.

Haavard Elstrand anfører:

Det av Norsk Skog- og Landsarbeiderforbund framsatte prinsipale forslag om lønnsforhøyelse, som går ut på at jordbruksarbeiderne kunne bli likestilt med industrien, er et krav som også jordbruket med glede ville sett oppfylt hvis jordbrukets økonomiske muligheter herfor var til stede. Men dette er for tiden så langt fra tilfelle, som en flerhet av de rent krigsbetonte inntekter for jordbruket allerede er falt vekk, og en omlegning, som for eksempel mindre dyrking av poteter og grønnsaker, blir nødvendig, slik at jordbrukets avkastning heretter utvilsomt vil bli mindre.

Jordens svekkede vekstkraft, hus og maskiners utilstrekkelige vedlikehold samt besetningenes nedsatte yteevne som følge av dårlig oppdrett, er også faktorer som vil forringe avkastningen gjennom flere år. En ytterligere forhøyelse av den av Jordbrukets Arbeidsgiverforening påståtte daglønn vil føre til meget betenkelige økonomiske konsekvenser, såframt jordbruket ikke kan få forhøyelser kompensert ved høyere inntekter. En har ikke noen sikkerhet for at en under de nåværende forhold kan regne med økte produktpriser, tvert i mot er det sannsynlig at prisen på flere produkter vil synke. Under disse forhold å gå til en så stor forøkelse i lønningene som Lønnsnemndas flertall bestemmer, kan bl. a. medføre at jordbrukerne vil få mindre for sitt arbeid enn lønsmottakerne. Av disse grunner må jeg stemme for arbeidsgivernes påstand.

Slutning:

A. *Generelle satser.*

Dagarbeidere:

Fra 21 år kr. 11.00 pr. dag sommer

Do. « 10.25 — vinter

De øvrige generelle lønnssetser heves tilsvarende.

Naturalier:

Kostgodtgjørelsen forhøyes til kr. 2.50 pr. dag.

Dyrket jord til kr. 8.00 pr. mål pr. år.

For øvrig uforandret.

B. *Særoverenskomster.*I. *Aker — Ø. Bærum.**Dagarbeidere:*

Over 21 år kr. 12.00 pr. dag sommer

Do. « 11.00 — vinter

Protokolltilførsel 1. Kostgodtgjørelsen kr. 2.60 pr. dag.

Protokolltilførsel 2 utgår.

II. *Vestfold.**Dagarbeidere:*

Over 18 år kr. 11.00 pr. dag sommer

Do. « 10.25 — vinter

III. *Løvenskjolds gårdsbruk:**Bærum's Verk:*

Fjøsmeister kr. 345.00 pr. mnd.

Stallkar « 300.00 —

Fossum Jordbruk:

Fjøskestere « 345.00 —

med tillegg for fjøsgutt.

Stallkar « 330.00

Melkekjørere « 325.00 —

Hakadals Verk:

Fjøsmeister « 330.00 —

Stallkar « 320.00 —

IV. *Borregaard gårdsbruk:*

Dagarbeidere: kr. 12.00 pr. dag.

C. *Ikrafttreden og varighet.*

Lønnsreguleringen trer i kraft 14. oktober 1945 og gjelder til 15. januar 1947.

D. *Indeksregulering.*

Hvis Det Statistiske Centralbyrås indekstall for de samlede leveomkostninger pr. 15. januar 1946 viser stigning eller fall på 5 point eller mer i forhold til indekstallet pr. 15. oktober 1945, har Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i tilfelle av stigning og Norsk Arbeidsgiverforening i tilfelle av fall, rett til å framsette krav om at lønningene reguleres i samsvar med endringene i indekstallet.

Oppnåes ikke enighet om reguleringen, avgjøres tvisten i henhold til bestemmelsen i provisorisk anordning av 15. september 1944.

En slik regulering av lønningene kan foretas hver tredje måned etter foranstående regler.

Oslo, 10. november 1945.

Einar Sunde.

Corn. Holmboe. Th. Sinding. G. Bråthen.

Haavard Elstrand.

Produksjonsutvalg.

På representantskapsmøte i A.F.L. 18. juni og flg. dager ifjor ble det bl. a. gjort følgende vedtak:

«Produksjonsutvalgene opprettes ved de enkelte bedrifter for å øke arbeidernes og funksjonærenes innflytelse og stimulere deres interesse for gjenoppbyggingen av vårt næringsliv. De skal bestå av representanter valgt av arbeiderne og funksjonærene, og representanter for arbeidsgiverne. Utvalgene skal være rådgivende organer, som behandler alle bedriftstekniske spørsmål med sikte på å fremme en effektiv produksjon, god bedriftshygiene og yrkesopplæring. Forutsetningen er at ledelsen i bedriftene gir utvalgene adgang til alle opplysninger om bedriftens tekniske og økonomiske forhold.»

I august forrige år nedsatte statsministeren en komité til å komme fram med forslag i saken. Komiteen besto av 2 representanter fra A.F.L., 2 representanter fra N.A.F., 1 fra Sosialdepartementet og 2 fra statsministerens kontor.

L.O.s representanter i komiteen var: Gunnar Bråthen og Paul Engstad.

Komiteen begynte sitt arbeid 9. august og var ferdig med arbeidet 25. oktober. Resultatet av komiteens arbeid er avtalen om opprettelse av produksjonsutvalg i industri- og håndverksbedrifter, som ble undertegnet 7. desember i fjor mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening.

Som sekretær for arbeidet med produksjonsutvalgene er ansatt Paul Engstad.

Avtalen er sålydende:

Overenskomst om produksjonsutvalg.

I samsvar med de politiske partiers fellesprogram av 1945, og under henvisning til forslag fra Produksjonsutvalgskomiteen av 1945, er det sluttet følgende overenskomst mellom Norsk Arbeidsgiverforening (NAF) og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon (AFL):

§ 1.

Produksjonsutvalg skal opprettes ved enhver industri- og håndverksbedrift, når det ved bedriften i siste år før utvalg blir opprettet, ble utført minst 46 000 timeverk (svarende til 20 beregnede helårsverk) av bedriftens arbeidere og funksjonærer.

Produksjonsutvalg skal også opprettes ved mindre bedrifter dersom en av partene forlanger det.

Bestemmelsen i annet ledd får tilsvarende anvendelse for alle bedrifter, som nystartes i den tid overenskomsten gjelder.

§ 2.

Produksjonsutvalget er et rådgivende og opplysende organ, som skal ta opp til behandling følgende saker:

- a) Orienterende og fortrolige meddelelser fra bedriftsledelsen angående bedriftens økonomiske forhold og stilling innenfor bransjen, samt forhold som er av betydning for produktionsvilkårene og avsetningsmulighetene.

Slik meddelelse skal gis en gang i kvartalet.

- b) Orienterende og fortrolige drøftelser av driftsteknisk art med sikte på å oppnå effektiv produksjon. Utvalget skal således arbeide for en sunn og riktig rasjonalisering, og gjennom opplysningsarbeid skape forståelse for den store samfunnsmessige og driftsmessige betydning dette innebærer.
- c) Forslag og tiltak som tar sikte på å øke arbeidernes og funksjonærenes sikkerhet og trivsel i arbeidstiden, samt forslag om å bedre verne- og helseåtgjørdene innen arbeidervernlovens ramme. Utvalget skal påse at lovens påbud blir etterlevet av alle partere.
- d) Forslag til ordning av yrkesopplæringen.

Utvalget skal også selv arbeide for at det blir etablert et effektivt tilsyn med at alle lærlinger får en allsidig utdanning så de kan avlegge sin dyktighetsprøve, og at arbeidene og funksjonærene får adgang til spesialutdanning og stipendier for å oppnå den høyeste ferdighet innen sitt fag.

Når saker som er nevnt under bokstavene a og b i denne paragraf blir tatt opp til behandling, skal de opplysninger som blir gitt av bedriften holdes absolutt hemmelig i den utstrekning bedriftsledelsen krever det.

§ 3.

Utvalget skal ikke behandle lønns- og arbeidstidsspørsmål.

§ 4.

Utvalget skal bestå av representanter for følgende grupper:

- a) Den ansvarlige bedriftsledelse.
- b) De tekniske og merkantile funksjonærer.
- c) Arbeiderne.

I bedrifter hvor det ikke utføres mer enn 50 beregnede helårsverk (115 000 timeverk), jfr. §.1) kan bedriftsledelsen velge høyst 3 medlemmer av utvalget, og arbeiderne og funksjonærene tilsammen høyst 3 representanter.

Dersom det velges mer enn 1 representant for arbeiderne og funksjonærene, skal en av dem representere de tekniske og merkantile funksjonærer.

Ved bedrifter hvor det utføres mer enn 50 beregnede helårsverk, kan bedriftsledelsen velge inntil 5 medlemmer, og arbeiderne og funksjonærene tilsammen inntil 5 medlemmer.

Dersom arbeiderne og funksjonærene tilsammen velger mer enn 3 representanter til utvalget, skal en av dem representere de tekniske og en de merkantile funksjonærer.

For hver gruppe velges dessuten varamenn.

§ 5.

Det står utvalget fritt å innkalle enkelte personer som er knyttet til bedriften til rådslagning om saker som de har spesiell forutsetning for å uttale seg om.

Utvalget kan, om partene er enige om det, overdra behandlingen av visse saker til særskilte tillitsmenn eller underutvalg, som avgir muntlig eller skriftlig rapport til hovedutvalget om sitt arbeid.

§ 6.

Bedriftsledelsen velger selv sine representanter.

Valget for øvrig foregår skriftlig og hemmelig innenfor den respektive gruppe under ledelse og kontroll av vedkommende gruppes tillitsmann.

Valget skal arrangeres slik at alle stemmeberettigede kan delta i det.

En av arbeidernes representanter i produksjonsutvalget bør velges blant arbeidernes tillitsmenn.

§ 7.

Valget skal finne sted innen utgangen av kalenderåret. Medlemmene av utvalget tiltrer ved årsskiftet. Funksjonstiden er to år. (Jfr. 3. ledd).

Ved første gangs opprettelse av produksjonsutvalg trer dette i funksjon umiddelbart etter valget. Utvalget fungerer til det årsskifte som bringer funksjonstiden nærmest mulig 2 år.

I nyopprettede utvalg med flere enn 1 representant i hver velgergruppe, uttrer den ene halvdel etter loddtrekning ett år etter utvalgets opprettelse og nye representanter velges for 2 år i stedet for de uttrådte. Dersom opprettelse ikke finner sted ved årsskiftet, fratrer den første halvdel av utvalget ved det årsskifte som bringer funksjonstiden nærmest mulig 1 år.

§ 8.

Medlemmer av produksjonsutvalget skal være over 21 år, og skal velges blant de anerkjent dyktigste arbeidere og funksjonærer ved bedriften, om mulig blant dem som har arbeidet der de siste to år (jfr. bestemmelsen i hovedavtalen mellom N.A.F. og A.F.L. § 4).

Hvis et medlem av produksjonsutvalget slutter ved bedriften, opphører han å fungere som medlem av utvalget, og varamannen rykker inn i hans sted.

Oppsigelse eller avskjedigelse av medlemmer av produksjonsutvalg kan ikke skje uten saklig grunn. Arbeidsgiveren plikter, ved individuell oppsigelse av et medlem av produksjonsutvalg å gi ham 4 ukers varsel. For øvrig inntar medlemmene av produksjonsutvalget ingen særstilling ved bedriften.

Er oppsigelse begrunnet med arbeidsmangel, blir varslet til medlemmene av produksjonsutvalget det samme som for de øvrige arbeidere.

Når arbeidsgiveren går til oppsigelse eller avskjedigelse av et medlem av produksjonsutvalg, skal han, om vedkommende medlem av produksjonsutvalg framsetter ønske herom, konferere med medlemmene av produksjonsutvalget om den saklige grunn han har.

Stemmerett ved valget av arbeidernes og funksjonærenes representanter i utvalget har alle arbeidere og funksjonærer som er knyttet til bedriften.

§ 9.

Utvalgets arbeid ledes av formann seg en sekretær som velges for et år ad gangen.

Formannen velges vekselvis av bedriftsledelsen eller av arbeidernes og funksjonærenes representanter i fellesskap, med mindre partene blir enige om en annen ordning.

Dersom en av bedriftsledelsens representanter er formann i utvalget, skal arbeiderne og funksjonærene i fellesskap velge sekretæren.

Dersom arbeiderne og funksjonærene i fellesskap har valgt formannen, velger bedriftsledelsen sekretæren.

§ 10.

Produksjonsutvalget holder ordinære møter en gang hver måned, men mindre formannen og sekretæren er enige om at et møte ikke er påkrevet. Saksliste til møtet utarbeides av formannen og sekretæren i fellesskap, og tilstilles medlemmene minst 3 dager før møtet skal holdes.

Dersom en av partene ønsker det, kan ekstraordinære møter sammenkalles med 3 dagers varsel, når det foreligger saker av særskilt viktighet, som det er ønskelig å behandle hurtig.

De arbeidere og funksjonærer som er medlemmer av et produksjonsutvalg, har krav på vanlig lønn for den tid de deltar i utvalgets møter.

§ 11.

Over utvalgets rådslagninger føres protokoll. Utdrag av protokollen skal tilstilles bedriftsledelsen, medlemmene av produksjonsutvalget og klubbstyrets formann. Utvalget skal gjøre resultatet av sitt arbeid kjent for de interesserte parter på en måte som bidrar til å øke interessen for utvalgets arbeid. Unntatt herfra er særskilt fortrolige meddelelser fra bedriften. Jfr. § 2.

§ 12.

Som bindeledd mellom produksjonsutvalgene ved de forskjellige bedrifter, og mellom disse og de hovedorganisasjoner som har undertegnet overenskomsten, oppnevnes det et råd. Dette skal bestå av to representanter valgt av N.A.F. og to representanter valgt av A.F.L.. Ved behandlingen av tvistesporsmål, som partenes representanter ikke kan bli enige om, tiltrer arbeidsrettens formann rådet som oppmann.

For rådets medlemmer velges det varamenn.

Rådet skal, i forståelse med de organisasjonene som har undertegnet overenskomsten, drive rettleiing og opplysningsvirksomhet, og bidra til at de enkelte produksjonsutvalg arbeider best mulig.

Rådet avgjør med bindende virkning tvistesporsmål vedrørende forståelsen av denne overenskomst.

Rådet skal ha adgang til å tilkalle sakkyndige til møtene.

Omkostningene ved rådets virksomhet deles med like parter på de arbeidsgiver- og arbeiderorganisasjoner som har undertegnet overenskomsten.

§ 13.

Denne overenskomst er opprettet mellom N.A.F. og A.F.L. og er tiltrådt av Avtalen gjelder i to år fra undertegnelsen, og har fortsatt gyldighet to år ad gangen, der-

som ikke en av partene skriftlig har oppsagt avtalen innen 6 måneder før den utløper.

For bygge- og anleggsvirksomheter trer denne overenskomst ikke i kraft før partenes hovedorganisasjoner ved nærmere forhandlinger er blitt enige om den praktiske gjennomføring av bestemmelsene. Slike forhandlinger forutsettes opptatt så snart råd er.

Oslo, den 7. desember 1945.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon

Konrad Nordahl.

Norsk Arbeidsgiverforening

Finn Dahl.

Bemerkninger til de enkelte bestemmelser.

Etterfølgende bemerkninger er ikke ment å skulle gi noen begrunnelse for de enkelte regler i overenskomsten. Hensikten er bare å klargjøre visse bestemmelser, hvor det kan være påkrevet.

Til § 1.

Paragrafens 2. ledd er slik å forstå at produksjonsutvalg skal opprettes dersom enten bedriftsledelsen eller arbeiderne og funksjonærene krever det. Det forutsettes dog i begge tilfelle at partenes hovedorganisasjon er enig i at utvalg skal opprettes. Med arbeiderne og funksjonærene forståes i denne forbindelse et flertall innenfor disse to grupper sammenlagt.

3. ledd er slik å forstå at opprettelsen av produksjonsutvalg ved nystartede bedrifter — uansett bedriftens størrelse — bare finner sted når en av partene forlanger det. Nå bedriften har vært i gang et år, slik at en har erfaring for dens størrelse, inntreffer for de bedrifter hvor det årlig utføres minst 46 000 timeverk, automatisk plikt til å opprette produksjonsutvalg i samsvar med reglene i paragrafens første ledd.

Til § 2.

Hensikten med denne paragrafs siste ledd er at opplysninger som er av betydning for den enkelte bedrift å bevare for seg selv, ikke må meddeles noen uvedkommende.

Til § 3.

Bestemmelsen i denne paragraf slår fast at spørsmål vedrørende lønn og arbeidstid fortsatt og utelukkende skal behandles av de vanlige forhandlingsorganer i henhold til tariffavtale eller arbeidsoverenskomst. Disse spørsmål skal derfor ikke behandles av produksjonsutvalgene.

Hvis tillitsmennene allerede har tatt opp andre saker innenfor tariffens eller arbeidsoverenskomstens ramme enn lønns- og arbeidstidsspørsmål, må det være praktiske hensyn som avgjør hvem som i framtiden skal ta seg av de sakene det gjelder.

En forutsetter at dette spørsmål vil bli løst med at det oppnåes enighet mellom tillitsmennene og produksjonsvalget om den framtidige arbeidsdeling slik at en unngår unødige kompetansestrid og dobbeltarbeid. Jfr. § 6, siste ledd, som sikrer muligheter for et godt samarbeid.

Til § 4.

Uttrykket «ansvarlig bedriftsledelse» er slik å forstå at de representanter bedriftene oppnevner skal være personer som har virkelig innflytelse og godt kjennskap til alle forhold vedrørende bedriften. Bedriftsledelsen kan således ikke oppnevne en underordnet funksjonær som sin representant. Etter bestemmelsen i denne paragraf har begge parten — bedriftsledelsen på den ene side, og arbeidere og funksjonærer på den annen side — krav på like stor representasjon i utvalgene. Det står imidlertid partene fritt om de vil utnytte sin representasjon helt ut, idet det jo ikke blir spørsmål om avstemning.

Det er forutsetningen at en ved valg av representanter og varamenn i størst mulig utstrekning søker å få de forskjellige kunnskaps- og erfaringsområder innen bedriften representert.

Til § 7.

Forutsetningen er at valgene *vanlig* finner sted kort tid før årsskiftet.

Ved første gangs opprettelse av produksjonsutvalg finner imidlertid valgene sted med en gang opprettelse er besluttet, uten å vente til nærmeste årsskifte.

Bestemmelsen i denne paragrafs 3. ledd er *ikke* til hinder for at gjenvalg finner sted.

Til § 9.

Etter reglene i denne paragraf har begge parter samme rett til å ha den administrative ledelse av utvalget.

Partene må selv bli enige om hvem som først skal velge formannen. Dersom bedriftsledelsen første år har formannen, har arbeiderne og funksjonærene krav på å velge formannen neste år. Det står imidlertid partene fritt i hvert enkelt tilfelle om de ved avtale blir enige om en annen ordning.

Det første år bør formannen av praktiske grunner velges av bedriftsledelsen, som lettest har adgang til kontorhjelp o. l.

Det forutsettes at dersom bedriftsledelsen bare har en re-

presentant i utvalget, bør denne ha adgang til å nytte en av personalet som personlig sekretær. Denne sekretær må ha adgang til å delta i utvalget, dog uten å ha noen av de rettigheter som tilligger medlemmene.

Til § 12.

Det forutsettes at rådet gjør de enkelte utvalg kjent med arbeidsmåten i andre utvalg. Det forutsettes videre a innsamlingen av opplysninger i de tilfelle det er mest hensiktsmessig, foregår gjennom hovedorganisasjonene. Det er imidlertid full adgang til for rådet å tre i direkte kontakt med de enkelte utvalg.

Utdrag av beretning fra de faglige samorganisasjoner for 1945.

Aust-Agder faglige Samorganisasjon

hadde ved frigjøringen 80 foreninger med 3 500 medlemmer. Ved årets utgang hadde den 102 foreninger med 4 400 medlemmer.

Disse nye foreningene er tilmeldt:

Grimstad Kommuneforening, Lillemo Sagarbeiderforening, Flosta Veiearbeiderforening, Eide Veiearbeiderforening, Flosta Skog- og Landsarbeiderforening, Arendals Transportarbeiderforening, Froland Skog- og Landarbeiderforening, Aust-Agder kommunale Funksjonærforening, Froland-Evje Veiearbeiderforening, Dybvaag Skog- og Landarbeiderlag, Lillesands Bakerforening, Grimstad Bakerforening, Mjaavatn Skog- og Landarbeiderforening, Søndeledfjordens Grubearbeiderforening, Tvedestrands Bakerforening, Tvedestrands Arbeiderforening, Sage-sund og Østerå Arbeiderforening, Tvedestrands Møbelsnekkerforening, Fengselsbetjentenes Forening i Arendal, Agder Krets av Telegraf og Telefon, Gjerstad Skog- og Landarbeiderlag og Grimstad Bygningsarbeiderforening.

Disse foreninger har et samlet medlemstall på 406.

Ingen foreninger er uttrådt.

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

I årets løp er det holdt 1 årsmøte, 2 distriktsmøter og 7 medlemsmøter.

Samorganisasjonen har hjulpet de stedlige avdelingene og forbundene ved forhandlinger ved i alt 21 bedrifter. Dette,

samt arbeid på å få organisasjonsvirksomheten i gang rundt om i fylket, har vært sekretærens hovedoppgave.

Svikten i medlemstallet etter 1940 skyldes for en vesentlig del at Norsk Sjømannsforbunds avdeling i Arendal har omkring 800 medlemmer mindre enn i 1940.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon

hadde ved årets utgang 286 foreninger med 33 000 medlemmer.

Disse nye foreningene er tilmeldt i årets løp:

Bergens Kystloslag, Bergens Porthandlerforening, Åsane kjemiske Arbeiderforening, Aaga Fruktkonserverings Arbeiderforening, Ask Anleggs- og Veiarbeiderforening, Eidsvåg Tekstilarbeiderforening, Espeland Trikotasjearbeiderforening, Fjell Arbeiderforening, Handeland Trearbeiderforening, Hardanger Jern- og Metallarbeiderlag, Haukeland Møbelarbeiderforening, Holmane Havnearbeiderforening, Holmen Tekstilarbeiderforening, Knarrevik kjemiske Arbeiderforening, Kvam Bygningsarbeiderlag, Norheimsund Trearbeiderlag, Odda Møbelsnekker- og Tapetserlag, Salhus Tekstilarbeiderforening, Stord kommunale Arbeiderlag, Sund Arbeiderforening, Trikotasjearbeidernes Forening Tysse, Ulvik Anleggs- og Veiarbeiderlag, Uskedal Hermetikkarbeiderlag, Øystese Møbelsnekkerlag, Årdal Bygningsarbeiderforening, Florø og Omegns Bygningsarbeiderforening, Førde Vei- og Anleggsarbeiderforening, Høyanger Møbelarbeiderlag, Jostedal Vegarbeiderlag, Kaupanger Skog- og Landarbeiderforening, Luster Vegarbeiderlag, Ortnevik Skipsbyggerforening, Solung Vegarbeiderforening, Håkonshellen Jern- og Metallarbeiderforening.

Medlemstallet for disse er 1 095.

Disse foreningene er rekonstruert:

Bergens Fruktforening, Fisketorghandlernes Forening, Treindustriarbeidernes Forening, Alvøens Papirarbeiderforening, Nesttun Møbelarbeiderforening, Odda og Omegns Transportarbeiderforening, Os Hermetikkarbeiderforening, Søfteland Trearbeiderforening, Valestrand Lærarbeiderforening, Voss Treindustriarbeiderforening, Naustdal Vegarbeiderforening.

Disse foreninger har et samlet medlemstall på 373.

Disse foreninger er uttrådt:

Lavik Anleggsarbeiderforening (Arbeidsmandsforbundet), Måløy Sild- og Fiskearbeiderforening (Transportarbeiderforbundet), Tyin Bygningsarbeiderforening (Bygningsarbeiderforbundet) og Vik Hermetikkarbeiderforening (N.N.N.)

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

I årets løp er det holdt 16 forretningsutvalgsmøter og 2 felles fagforeningsstyremøter. Enn videre er det holdt en rekke agitasjons- og gruppemøter.

Buskerud faglige Samorganisasjon

hadde ved frigjringen 187 foreninger med ca. 16 000 medlemmer. Ved årets utgang hadde den 198 foreninger.

Disse nye foreningene er tilmeldt:

Svelvik Papirarbeiderforening, Vestfossen Bygningsarbeiderforening, Aaros Trevarearbeiderforening, Fiskum Skog- og Landsarbeiderforening, Drammens Tobakkarbeiderforening, Østre Skoger Landarbeiderforening, Saggredda Verkstedsarbeiderforening, Nore Handel- og Kontorfunksjonærers Forening, Drammens Gullsmedarbeiderforening, Skotselv Jern- og Metallarbeiderforening og Sande kjemiske Arbeiderforening.

Disse foreninger har et samlet medlemstall på ca. 360.

Ingen foreninger er uttrådt.

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

I årets løp er det holdt 16 styremøter, 1 representantskapsmøte og 3 agitasjonsmøter. Likeledes har forretningsutvalget arrangert 3 agitasjonsmøter i Drammen. De faglige utvalg har holdt møter på forskjellige steder i distriktet. Forretningsutvalget ved formann og sekretæren har deltatt i en rekke fagforeningsmøter under reorganiseringen.

Samorganisasjonen har vært hjelpelig med forskjellige forhandlinger, bl. a. med Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Norsk Kommuneforbund, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, Norsk Treindustriarbeiderforbund og ved forskjellige avdelinger i distriktet.

Det er i tilslutning til de gamle fagforeninger organisert følgende grupper: Drammens Lampefabrikk, Protan, Reingun og A/S Råstoff, speditørfirmaet Johansen og Egeli og Svelvik Slipp og Båtbyggeri. Det er dessverre ikke lyktes å få det samlede medlemstallet for disse grupper.

Hedmark faglige Samorganisasjon

hadde ved årets utgang i tilslutning til sine tidligere foreninger fått 19 nye foreninger. Disse er tilmeldt: Elverum Møllearbeiderforening, Hamar avdeling av N.K.I.F., Braskereidfoss Sag- og Høvleriarbeiderforening, Elverum Transportarbeiderforening, Brumunddal Transportarbeiderforening, Stange Sjøfør- og Hjelpearbeiderforening, Moelv Baker- og Konditorsvenners Forening, Sollis Emballasjefabrikks Fagforening, Ro-

medal og Vallsett Bygningsarbeiderforening, Brandval Handelsfunksjonærers Forening, Arneberg Handelsfunksjonærers Forening, Nes Handels- og Kontorfunksjonærers Forening, Ytre Rendal Vegarbeiderforening, Kongsvinger avdeling av Norsk Bokbinder- og Kartonnasjeforbund, Magnor Skog- og Landarbeiderforening, Mesna Skogsarbeiderforening, Åsmarka Skogsarbeiderforening, Brummund Skogsarbeiderforening og Nybygda Skog- og Landarbeiderforening.

Disse foreninger har et samlet medlemstall på 492.

Ingen foreninger er uttrådt.

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

I årets løp er det holdt 17 styre- og forretningsutvalgsmøter, 1 representantskapsmøte, 1 medlemsmøte og 41 agitasjonsmøter.

Samorganisasjonen har hjulpet de stedlige avdelingene og forbundene i 28 forhandlinger, og likeså deltatt ved en rekke konferanser og tvistes spørsmål.

Interessen for fagorganisasjonens virksomhet i vårt fylke etter frigjøringa har vært meget stor. De arbeidsavtaler som er inngått respekteres, og de tvister som oppstår mellom arbeidsgivere og arbeidere er som regel av mindre betydning.

Hønefoss og Omegns faglige Samorganisasjon

hadde ved frigjøringa 97 foreninger med ca. 5 000 medlemmer. Ved årets utgang hadde den 106 foreninger med ca. 6 500 medlemmer.

Disse nye foreninger er tilmeldt: Tyristrand Trearbeiderforening, Snarum Bygningsarbeiderforening, Modum Installatørarbeiderforening.

Følgende foreninger er reorganisert: Torpo Skog- og Landarbeiderforening (ligget nede siden april 1940) og Svenkerud Skog- og Landarbeiderforening (ligget nede i 2—3 år).

Disse foreningene har et samlet medlemstall på 152.

I årets løp er disse foreningene uttrådt: Randsfjord Papir- og Tremassearbeiderforening (fabrikken brent). Rengjøringskvinnenes Forening (avdelingen gått inn i Hønefoss og Ringes rikes kommunale Forening). Hønefoss Grovarbeiderforening (avdelingen besto av arbeidere som var beskjeftiget med nødsarbeid, og arbeidsløse).

Disse foreningene står fremdeles utenfor Samorganisasjonen: Modum Kommunarbeiderforening, Kaggefoss Anleggsarbeiderforening, Holsvassdragets Anleggsarbeiderforening, Avdeling 104 Geilo Jern- og Metallarbeiderforening og Modum avdeling av Norsk Murerforbund.

I årets løp er holdt 2 styremøter, 1 representantskapsmøte og 8 agitasjonsmøter. Dessuten har det vært holdt 1 fellesfag-

foreningsmøte på Hønefoss, felles-fagforeningsstyremøte på Hønefoss, Jevnaker, Modum og Nesbyen og 2 masse møter på Hønefoss.

Samorganisasjonen har ytet bistand ved 5 forhandlingsmøter og opprettet overenskomster ved flere bedrifter.

Det har lyktes å organisere arbeiderne ved Cheens Trevarefabrikk, Sukkens Snekkeribedrift og Myhres Møbelindustri.

Namdal og Helgeland faglige Samorganisasjon

hadde ved årets utgang 132 foreninger med 3 328 medlemmer.

Disse nye foreninger er tilmeldt: Overhalla Sagarbeiderforening, Bjøra Verkstedsklubb, Bangsund Skotøyarbeiderforening, Overhalla Skogsarbeiderforening, Salsnes Skog- og Fløterforening, Avdeling 7 av Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, ening, Bakersvennes Forening, Skorovass Fagforening, Harran Handels- og Kontorfunksjonærers Forening, Storforshei Jernbanearbeiderforening, Mo og Omegns Veiarbeiderforening, Dunderlandsdalens Jernbanearbeiderforening, Altermark Kleberstubsbrudd Arbeiderforening, Eldsfjord Jernbanearbeiderforening, Bindal Arbeiderforening, Hjartås Jernbanearbeiderforening, Vikholmen Fagforening, Namsos avdeling av N.N.N., Tunsjøen Skogsarbeiderforening, Skage Skogsarbeiderforening, Ytre Namdal Veiarbeiderforening, Rørvik Arbeidsmannsforening, Namdalseid Landarbeiderforening, Rørvik Sjømålings-Arbeiderlag, Aabygda Skogsarbeiderforening, Vassbygda Skogsarbeiderforening og Stamnes Elektrikerforening. Disse har et samlet medlemstall på 824.

Ingen foreninger er uttrådt.

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

I årets løp er det holdt 27 styremøter, 1 representantskapsmøte, 1 distriktsmøte og 12 medlemsmøter. Det har vært liten tid til å drive noen omfattende agitasjon ute i distriktet siden frigjøringa.

Samorganisasjonen har vær de stedlige avdelinger og forbundene behjelpelig ved forhandlinger og konflikter.

Nordmøre faglige Samorganisasjon

hadde ved årets utgang ingen nøyaktig oppgave over antallet foreninger og medlemmer.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Isingvågens Vegarbeiderforening, Stangvik Vegarbeiderforening, Halsa Vegarbeiderforening, Tusna Vegarbeiderforening, Tingvoll Handels- og Kontorfunksjonærers Forening, Tingvoll Bygningsarbeider-

foreing, Tingvoll Trearbeiderforening, Todalen Møbelarbeiderforening, Surna Treindustriarbeiderforening, Aarnes Fagforening, Torjulvågens Skotøyarbeiderforening, Surnadal Meieriarbeidergruppe, Nordvika Hermetikkarbeiderforening, Dahle avdeling av N.T.T.F., Lervåg avdeling av N.T.T.F., Hotell- og Restaurantarbeiderforening, Kristiansund Tekstilarbeiderforening. Disse foreninger har et samlet medlemstall på 304.

I årets løp er disse foreningene uttrådt: Omsundet Fiskarbeiderforening. Hertil kommer en del avdelinger som er falt fra under krigen, men som kommer igjen gjennom våre avdelinger.

En avdeling av Tolloppsinsynsmennenes Landsforbund står fremdeles utenfor Samorganisasjonen. De har intet hørt fra sitt forbund om medlemsskapet til Samorganisasjonen, men en håper at dette vil ordne seg i nærmeste framtid.

I årets løp er det holdt 1 styremøte, 5 fellesmøter av fagforeningsstyrene i Kristiansund N. og en del møter i landdistriktet. Enn videre er det holdt 16 møter i forretningsutvalget og 20 agitasjonsmøter. Det er også blitt drevet en del underhåndssagiasjon blant arbeiderne i forskjellige yrker.

Samorganisasjonen har vært de stedlige avdelinger og forbundene behjelpelig med forhandlinger og konflikter. Det har forhandlet med veikontoret og kommunale myndigheter angående veiarbeidernes lønn. Nedslaget i timelønnen etter kapitalasjonen førte til en spontan arbeidsstopp. Det ble gjort henvendelse til Arbeidsministeren og Statsministeren. Stortingsmann Oksvik interpellerte i Stortinget. Videre er det forhandlet angående overenskomst for Auraanlegget. Samorganisasjonen har vært Bygningsarbeiderforbundet behjelpelig med forhandling om timelønn for oppryddingsarbeider og piggrådsperringer, og Handels- og Kontor behjelpelig med forhandling angående krisetillegg for flere firmaer. Det gjelder firmaer i Kristiansund og Tingvoll: For Kjemisk Forbund har Samorganisasjonen hatt en del forhandlinger angående lønns- og tvistemål. Videre har en deltatt i forhandling ang. overenskomst for hotell- og kafépersonalet ved 2 hoteller og fire kafeer. For N.N.N. er det forhandlet med Start Canning angående lønn. Likeså er det forhandlet med Surnadal Meieri angående nye overenskomst. For Transportarbeiderforbundet har det vært forhandlet med eksportører og tilvirkere av fisk angående krisetillegg. Det ble der spontan arbeidsstopp. I møbelindustrien er der forhandlet om nye overenskomster for 5 forskjellige møbelfabrikker. Det er også forhandlet og opprettet overenskomst for bilverkstedreparasjonsarbeiderne.

Fagorganisasjonen har hatt en stor framgang, og en regner med at medlemstallet fra før krigen er nådd. Nye avdelinger og grupper står for tur til å slutte seg til fagorganisasjonen.

Opland faglige Samorganisasjon

hadde ved årets utgang 219 foreninger med 10 845 medlemmer.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Stange Skog- og Landarbeiderforening, Sør-frogn Skog- og Landarbeiderforening, Skiaker Skog- og Landarbeiderforening, Garmo Skog- og Landarbeiderforening, Jaren Skog- og Landarbeiderforening, S. Brandbu Skog- og Landarbeiderforening, Bjønroa Skog- og Landarbeiderforening, Kolbu Skog- og Landarb.foren., Tretten Skog- og Landarb.foren., Ringebu Skog- og Landarbeiderforen., S. Hov Skog- og Landarbeiderforening, N. Snertingdal Skog- og Landarbeiderforening, Elvedal Skog- og Landarbeiderforening, M. Snertingdal Skog- og Landarbeiderforening, Vinstra Skog- og Landarbeiderforening, Halmrast Skog- og Landarbeiderforening, Gjøvik Gartnerarbeiderforening, Ø. Toten Handels- og Kontorfunksjonærers Forening, Skåbu Handels- og Kontorfunksjonærers Forening, S. Land Kommunearbeiderforening, Gran kommunale Gruppe, Gudbrandsdals Tjenestemannslag, Fåvang Næringsmiddelarbeiderforening, Vinstra Næringsmiddelarbeiderforening, Follebu Næringsmiddelarbeiderforening, Biri Bruks Fagforening, Otta Sag- og Høvleriarbeiderforening, Land Transportarbeiderforening, Fåberg, Transportarbeiderforening, Lillehammer og Omegn Transportarbeiderforening, Hundorp Bygningsarbeiderforening, Lillehammer Vaskeriarbeiderforening, Dokka Jern- og Metallarbeiderforening, Fagernes Jern- og Metallarbeiderforening, Brandbu Jern- og Metallarbeiderforening, Landåsen Hotellarbeiderforening, Dokka Trearbeiderforening, Valdres Trearbeiderforening og Aust-Torpa Skog- og Landarbeiderforening. Disse foreninger har et samlet medlemstall på 1 036.

I årets løp er følgende foreninger uttrådt: Vang Arbeidsmannsforening, Øye Vegarbeiderforening, — som er slått sammen med Valdres Vegarbeiderforening, Harestua Høvleriarbeiderforening, Lillehammer Konfeksjonsarbeiderforening — som er slått sammen med Lillehammer Tekstilarbeiderforening, Gjøvik Tekstilarbeiderforening p. g. a. religiøs vekkelse, Tretten Kaseinarbeiderforening p. g. a. råstoffmangel, Otto Handels- og Kontorfunksjonærers Forening p. g. a. manglende interesse, Gausdal Hotellarbeiderforening, Kvikne og Skåbu Skog- og Landarbeiderforening og V. Gran Skog- og Landarbeiderforening.

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

I årets løp er det holdt 1 styremøte, 2 distriktsmøter, 12 medlemmømøter og 37 agitasjonsmøter. Hertil kommer en del tillitsmannskonferanser i Valdres og Gudbrandsdalen. Samorganisasjonen har videre deltatt i en rekke årsmøter og sammenkomster i foreningene. Samorganisasjonen deltok også aktivt i valgkampen med så vel direkte bidrag som foredrag og film. Videre er det tatt initiativ til dannelsen av Folkets Hus-forening i Gjøvik med deltakelse fra alle byens fagforeninger, likesom det er nedsatt en representativ priskontrollnemnd innen fagforeningene. Vi har også gått aktivt inn for fylkets arbeiderpresse. En har forestått og administrert innsamling til et gjenreisingsfond til Opland Arbeiderblad, hvilket har innbrakt flere tusen kroner.

Samorganisasjonen har hjulpet de stedlige avdelinger og forbundene ved opprettelsen av 17 nye overenskomster, med revidering av 12 tidligere overenskomster (dvs. lønnsbestemmelser), og likeledes er ved dens hjelp 4 tvistesaker blitt løst med fordel. Konflikter har ikke forekommet. Samtlige kommuner i Opland er anmodet om å gjennomføre samme lønnssetninger som for staten og fylkene bestemt. Dyrtilstillegget er gjennomført over alt hvor det er særavtaler. Videre har Samorganisasjonen deltatt i en rekke konferanser og møter om dyrtidstillegget. Landsoverenskomstene for N.S.L.F. og S.A. samt J.A. er stort sett gjennomført for hele fylket.

Der er blitt nedsatt faglige kvinnenemnder i Gjøvik og Lillehammer. Dessuten er Der et faglige utvalg på Otta, Raufoss og Valdres pålagt å nedsette liknende nemnder.

Etter avtale med Hønefoss og Omegns faglige Samorganisasjon er 10 fagforeninger i Jevnaker og Omegn, som tilhører Opland, tilmeldt Samorganisasjonen i Hønefoss. Dette er gjort av praktiske grunner.

Oslo og Akershus faglige Samorganisasjon

hadde ved frigjøringen 451 foreninger med 81 440 medlemmer. Den hadde ved årets utgang 464 foreninger med 99 966 medlemmer.

Disse nye foreningene er tilmeldt i årets løp:

Oslo Korkskjærerforening, Ø. Aker Avdelin§ 2 av Norsk Bokbinder- og Kartonnasjeforbund, Teknikerforeninger, Oslo Telefonistinneforening, Nesodden Elektrisitetsforening, avdeling 704 Bygdø Kongsgård av N.S.L.F., Andfossen Fagforening, avdeling 77 Lillestrøm av Elektrikerforbundet, Eidsvoll Murararbeiderforening, Minnesund kjem. Arbeiderforening, Minnesund Skog og Land, Slepanden Treindustriarbeiderforening, Vollen og

Holmen Trearbeiderforening av Jern- og Metallarbeiderforbundet, Vollen Trearbeiderforening, Hvalstad Trearbeiderforening, Østre Bærum Gartnerforening, Drøbak og Frogn kjem. Forening, Aurskog Skog og Land, Kraftverkets Funksjonærforening, Rånåfoss, Aurskog—Høland Funksjonærforening, Avdeling 72, Høland av Elektrikerforbundet, Sørumsand Formerforening, Lillestrøm—Strømmen og Omegn Murerforening.

På grunn av det nåværende rapportsystem kan Samorganisasjonen ikke gi det nøyaktige medlemstallet i de tilmeldte foreningene.

I årets løp er følgende foreninger uttrådt:

Furuset Skog- og Landarbeiderforening og Eidsvoll Telefonanleggsarbeiderforening.

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

I årets løp er det holdt 6 forretningsutvalgsmøter, 20 fellesmøter av representantskapet og fagforeningsstyrene og 4 representantskapsmøter.

Det er drevet en utstrakt agitativ virksomhet. Samorganisasjonen og utvalgene har besøkt en rekke bedrifter og arbeidsplasser og vært foreningene behjelpelig med råd og veiledning, og de av foreningene som lå nede er blitt reorganisert. Agitasjonen er for øvrig drevet ved de militære tomter og lagre og forhandlinger på disse steder er blitt ført. Og vi kan i denne forbindelse nevne Gardermoen, hvor bygningsarbeiderne ble organisert i tilslutning til Eidsvoll Bygningsarbeiderforening. Enn Videre er organisasjonsforholdene på Kjeller ordnet.

Rogaland faglige Samorganisasjon

hadde ved årets utgang 166 foreninger med 18 184 medlemmer.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende:

Stavanger Gullsmedarbeiderforening, Kopervik Baker- og Konditorarbeiderforening, Kopervik Bygningsarbeiderforening, Sauda og Saudasjøens Kaféforening, Kopervik Jern- og Metall, Haugesund kjemisk-tekniske Forening, Kvitsøy Sildoljearbeiderforening, Sandnes Vaskeriarbeiderforening, Egersund Kjøttindustriarbeiderforening, Sauda Kommuneforening, Egersund Næringsmiddelarbeiderforening, Tou Møllarbeiderforening, Ålgård Tekstilarbeiderforening, Kopervik Tekstilarbeiderforening, Haugesund Presselag av D.N.A.P., Dirdal Veiarbeiderforening, Hålandsosens Veiarbeiderforening, Lund Veiarbeiderforening, Årdal Veiarbeiderforening, Botne Anleggsarbeiderforening, Moi Trearbeiderforening.

Disse foreninger har et samlet medlemstall på 637.

Ingen foreninger er uttrådt.

En forening står utenfor Samorganisasjonen, nemlig Postbudene i Haugesund.

I årets løp er det holdt 7 forretningsutvalgsmøter, 2 distriktsmøter og 23 medlemsmøter.

Samorganisasjonen har hjulpet de stedlige avdelingene og forbundene ved 45 forhandlingsmøter, 8 meglinger og 25 møter angående tvister.

Det er ved en del arbeidsplasser i Stavanger stiftet grupper av arbeidere tilsluttet den nærmest beslektede fagforening. Ute i fylket er det ved en del bedrifter stiftet grupper som har sluttet seg til nærmeste fagforening i Haugesund eller Stavanger.

Romsdal faglige Samorganisasjon

hadde ved årets utgang 47 foreninger med 1 841 medlemmer.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende:

Nord-Aukra, — Kleive, — Vågstranda, — og en gruppe av verkstedsarbeidere tilsluttet Bolsøy Veiarbeiderforening, Nesset Konfeksjonsarbeiderforening, til Norsk Bygningsarbeiderforbund: Bud avdeling N.E.K.F., Grytten avdeling N.T.F., Nesje-stranda og Vågane avdeling, Kleive avdeling og en gruppe i Åndalsnes.

Disse foreninger har et samlet medlemstall på 217.

I årets løp er følgende avdelinger tiltrådt:

Sør-Aukra Veiarbeiderforening (N.A.F.), N.T. & T.F. Dale avdeling av Julset avdeling, Tresfjord avd., Tomra avd., Kleiva avd., Nauste avd. og Åndalsnes avdeling (Norsk Bekledningsarbeiderforbund).

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

I årets løp er det holdt 2 styremøter, 21 forretningsutvalgsmøter og 22 agitasjonsmøter. Angående Samorganisasjonens virksomhet for øvrig har den deltatt i en rekke fagforeningsmøter for å gjenreise fagforeningene, og der er også drevet agitasjon for større tilslutning.

Samorganisasjonen har hjulpet de stedlige avdelingene og forbundene ved forhandlinger med en rekke bedrifter og har også deltatt ved megling for Norsk Treindustriarbeiderforbund i Bergen.

Samorganisasjonen har drevet agitasjons- og opplysningsarbeid i den utstrekning som har vært overkommelig. Arbeidspresset har vært stort, og det finnes i distriktet ca. 3 000 organisasjonsmulige.

Sunnmøre faglige Samorganisasjon

hadde ved årets utgang ca. 67 foreninger med ca. 3 363 medlemmer.

Disse nye foreningene er tilmeldt i årets løp:

Skreddersvennernes Forening, Dyrkorn Tekstilarbeiderforening, Langevåg Treindustriarbeiderforening, Sykyklven Treindustriarbeiderforening, Langevåg Bygningsarbeiderforening, Ulstein Møllarbeidslag, Ørsta Bekledningsarbeiderforening, Ørskog Trearbeiderforening og Spjelkavik Skotøyarbeiderforening.

Disse foreninger har et samlet medlemstall på 297.

Ingen foreninger er uttrådt i årets løp; men det er en del foreninger som enda ikke er blitt reorganisert. Dette er hovedsakelig veiarbeiderforeninger; men arbeidet med reorganiseringen fortsetter, og en håper å få det ordnet innen en rimelig tid.

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

Det er i årets løp holdt 28 styremøter, 2 distriktsmøter og 10 medlemsmøter. Vår agitasjon her i distriktet har vært ført således at Samorganisasjonens sekretær har vært til stede på partimøter og der gitt orientering av faglig art.

Samorganisasjonen har hjulpet de stedlige avdelingene og forbundene med forhandlinger, samt ført forhandlinger ved opprettelse av overenskomster.

Sørlandets faglige Samorganisasjon

hadde ved årets utgang 128 foreninger med 7 754 medlemmer.

Disse nye foreninger er tilmeldt i årets løp:

Mandal Kommuneforening, Farsund Kommuneforening, Vest-Agder Elektrisitetsverks Personalforening, Ivelandsfoss Arbeiderforening, N.S.B. Elektrifiseringsarbeiderforening, Ana-Sira Veiarbeiderforening, Bakke Veiarbeiderforening, Farsund Jern- og Metallarbeiderforening, Flekkefjord Jern- og Metallarbeiderforening, Mandal Bakersvenners Forening, Farsund Bakersvenners Forening, Lista Treindustriarbeiderforening, Loga Tekstilarbeiderforening og Flekkefjord Kjøttindustriarbeiderforening.

Disse foreninger har et samlet medlemstall på 343.

Følgende foreninger er uttrådt i årets løp:

Lista Bygningsarbeiderforening (Bygn.forb.) p.g.a. at arbeidet ved Lista flyplass er nedlagt.

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

Det er i årets løp holdt 10 styremøter, 2 representantskapsmøter, 1 distriktsmøte og 25 agitasjonsmøter.

Videre har Samorganisasjonen deltatt i 4 felles fagforeringsstyremøter. Samorganisasjonen har arbeidet med å re-

konstruere de avdelinger som under krigen var nedlagt, slik at samtlige foreninger i vårt distrikt nå er i virksomhet.

Samorganisasjonen har vært de stedlige avdelinger og forbundene hjelpelig med å føre forhandlinger om opprettelse av nye tariffen ved 6 bedrifter. Videre har den på forbundenes vegne ført forhandlinger om ordning av forskjellige lønns- og arbeidsvilkår ved Mandal kommunale Kinematograf, Kristiansands Kommune samt ved 7 bedrifter, og likeledes ført forhandlinger ved lønnstvister for arbeiderne ved militære verksteder og arbeidsplasser. I følgende tilfeller har Samorganisasjonen deltatt sammen med forbundsrepresentanter: Lumber & Co., Bakken Kalkverk og Treskipsbyggeriene på Sørlandet. Endelig har Samorganisasjonen ordnet flere forhold for arbeiderne ved mindre forhandlinger og konferanser. Særlig var dette tilfelle i den første tiden etter freden i forbindelse med alle de vanskelige forhold som oppsto på de militære arbeidsplasser, som det var så mange av på Sørlandet.

Organisasjonsforholdene i distriktet må sies å være tilfredsstillende. Opplysningsarbeidet pågår og er kommet godt i gang.

Arbeidssituasjonen her er imidlertid vanskelig, i det driften ved Evje Nikkelgruver er nedlagt, hvorved hele bygda blir rammet. Videre hersker det total stans ved Vikelands Bruk, og arbeidet ved Sørlandsbanen er jo også opphørt. Samorganisasjonen har derfor konsentrert seg om å tilføre nye arbeidsmuligheter i distriktet og har i den forbindelse tatt opp spørsmålet om reising av ny industri her.

Telemark faglige Samorganisasjon

hadde ved årets utgang 202 foreninger med 14 108 medlemmer.

Disse nye foreningene er tilmeldt i årets løp:

Skien's Telefonarbeiderforening, Telemark Krets av Norsk Telegraf og Telefon, Porsgrunn Postbudforening, Skiensfjordens Stenindustriforening, Avdeling 29 Heistad av N.N.N., Helle Jern- og Metallarbeiderforening, Kragerø Jern- og Metallarbeiderforening, Kragerø og Sannidal Lastebileierforening, Kammerfors avdeling 99 av N.P.F., Nissedal Vegarbeiderforening, Fyresdal Transportarbeiderforening, Vest-Telemark Transportarbeiderforening, Lårdal Sag- og Høvleriarbeiderforening, Seljord og Bø Lastebilforening, Seljord Vegarbeiderforening, Notodden Jern- og Metallarbeiderforening og Bamble Arbeidsmannsforening.

Disse foreninger har et samlet medlemstall på 355.

Følgende foreninger er i årets løp uttrådt:

Avdeling 79 Skien's Sliperiarbeiderforening (N.P.F.) p.g.a.

at sliperiene i Skien er nedlagt, og medlemmene er overført til andre avdelinger.

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

I årets løp er det holdt 10 møter i forretningsutvalget, 4 møter i styret og et årsmøte.

Samorganisasjonen har innkalt til 3 møter i Veiarbeidernes Samarbeidskomité, 3 møter i Hydroarbeidernes Samarbeidskomité, 3 møter i Hydroarbeidernes Samarbeidskomité, 2 i Papirarbeidernes Samarbeidskomité, 2 i Fløtningsarbeidernes Lokalsammenslutning nr. 102. Et møte er sammenkalt av styrene av Jern- og Metallarbeidernes avdelinger i Skiensfjorden samt en konferanse av samtlige formenn for avdelinger av Norsk Skog- og Landarbeiderforbund i Telemark.

Samorganisasjonen har vært forbundene og de stedlige avdelinger behjelpelig med forhandlinger med følgende firmaer og bedrifter i 2 forhandlingsmøter med Skiens Telefonforening om opprettelse av ny tariffavtale, Skiensfjordens Frisørmesterlaug, Foss Gård, Gjerpens Pleiehjem, Gjerpens Kommune, Klyve gård — Solums Gamlehjem, Solums Kommune, Veiåens Fløtningslag Mælum, Porsgrunns Trevarefabrikk, A/S Grimsøy Kloster, Oskar Andersens Kjeksfabrikk, Porsgrunn, Parva Kjeksfabrikk, Porsgrunn, Bakermestrene Ekeberg og Bøch, Brevik og bakermester Samuel Olsen, Stathelle.

Det er også holdt en rekke andre konferanser med andre firmaer om ordning av dyrtidstillegget.

Troms faglige Samorganisasjon

hadde ved frigjøringen 26 foreninger med 1 478 medlemmer. Ved årets utgang hadde den 73 foreninger med 4 269 medlemmer.

Disse nye foreningene er tilmeldt:

Igeland og Ånstad Arbeidsmannsforening, Ytre Andørja Arbeiderforening, Lenvik Bygningsarbeiderforening, Bardufoss Bygningsarbeiderforening, Bardufoss Hotell- og Restaurantarbeiderforening, Hamnvik og Grovfjord Verkstedarbeiderforening, Tromsø Garveriarbeiderforening, Tromsøya Gartneriarbeiderforening, Tromsø stenindustriarbeiderforening, Tromsø Landtransportarbeiderforening, Lenvik Landtransportarbeiderforening og Tromsø Avdeling av Arbeidernes Presseforbund.

Følgende forening er uttrådt: Mefjordvær Havneanleggsarbeiderforening — (visstnok på grunn av at havneanlegget er ferdig).

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

I årets løp er det holdt 7 støremøter og 14 agitasjonsmøter. Videre er det holdt 2 fellesstyremøter med fagforeningsstyrene.

2-møter i det illegale faglige Arbeidsutvalg etter 8. mai, og et fellesmøte av dette og Samorganisasjonens forretningsutvalg.

Samorganisasjonen har vært så vel forbundene som de stedlige avdelingene behjelpelig ved forhandlinger og en rekke konferanser. Forhandlingene og konferansene har omfattet opprettelse av nye overenskomster, overenskomstenes forståelse, dyrtidstilleggene m. v. Samorganisasjonen har dessuten deltatt i en rekke møter og konferanser og andre faglige spørsmål.

Ved frigjøringen ble Samorganisasjonen overtatt av 3 representanter for det under okkupasjonstiden nedsatte faglige arbeidsutvalg: Ole Hauan, Albert Johansen og Alf Olsen. Det var da et eneste rot og virvar på kontoret, og en måtte derfor i den første tiden ved siden av det faglige arbeid sette all kraft inn på å få ryddet opp.

Det vesentlige arbeid i løpet av året har vært å søke å få gjennomført dyrtidstilleggene. Dette arbeid har stort sett gått bra. En har også hatt inntrykk av at en har møtt større forståelse hos arbeidsgiverne flest når det gjelder lønnsvilkårene når, enn før krigen. En tar da selvsagt i betraktning de vansker arbeidsgiverne har for å skaffe seg tilstrekkelig arbeidskraft.

Trøndelag faglige Samorganisasjon

hadde ved årets utgang 258 foreninger med 22 022 medlemmer.

Disse nye foreninger er tilmeldt i årets løp:

Arbeiderne ved Nordenfjeldske Tobakksfabrikk, Trondheim Tekstilarbeiderforening (B Brønne & Co. A/S's arbeidere slått sammen med tidligere Trondheim Repslagerforening), Arbeiderne ved Frosfilet og Levendefisk, Fengselsbetjentenes Forening, Gjør- og Sprittfabrikkarbeidernes Forening, Melkeutsalgenes Personale, Personalet ved Bærums Droge- og Kemikalieforretning, Trondheim og Omegn Gartnerforening, Hushjelpenes Fagforening, Rengjøringskvinnene ved Trondheim Telegrafstasjon, Kontorfunksjonærene ved Eelgeseter Fabrikk, Rengjøringskvinnene ved Singsaker skole, Arbeiderne ved veianlegget Sluppen—Rotvold, Trondheim og Omegn Jernbanearbeiderforening, Arbeiderne ved Vulkaniseringsverkstedene, Trondheim og Omland Leieboerforening, Orkdal Sag-, Tomt- og Høvleriarbeiderforening, Verdal Bygningsarbeiderforening, Bygningssekkernes Forening, Esna Anleggsarbeiderforening, Innlandets Arbeidsmannsforening, Melhus kommunale Elektrisitetsverks Forening (senere slått sammen til Nedre Gausdal Elektrikerforening), Orkanger og Omegn Handelsfunksjonærers Forening, Svøljen Jernarbeiderforening, Væren avdeling av Skog og Land, Fjæremsfossens Anleggsarbeiderforening, Snekkernes

Forening, Røra, Steinkjær og Omegn Veiarbeiderforening, Ler Garveri- og Salmakerforening, Arbeiderne ved Rakkbjørg Mølle, Flå Skog- og Landarbeiderforening, Støren og Omegn Lastebileierforening, Granfoss Mølle, Frol, Levanger og Omegn Lastebileierforening, Nedre Orkladal Vassdragsvesens Arbeiderforening, Røros Lastebileierforening og Jern- og Bilarbeidernes Forening, Orkladal.

Disse foreningene har et samlet medlemstall på 1 157.

Foruten denne nyorganisering har Samorganisasjonen deltatt i mange møter for stiftelse av Trondheim og Omegn Bolig- og Byggelag (TOBB). Tegning av medlemmene er hittil gått gjennom Samorganisasjonen.

I året er Trondheim Repslagerforening uttrådt, idet denne er slått sammen med nyorganiserte arbeidere ved B. Brønne & Co. A/S, under navnet Trondheim Tekstilforening.

Utenfor Samorganisasjonen står en del utenbys foreninger. Disse er blitt tilskrevet flere ganger, og vi håper på tilfredsstillende ordning i nær framtid.

I årets løp er det holdt 17 styremøter, 2 representantskapsmøter, 1 distriktsmøte, 1 medlemsmøte og 69 agitasjonsmøter. Foruten disse er det holdt 4 felles fagforeningsstyremøter, 4 fagforeningskurs, 1 protestmøte i anledning av landssviksaken, 1 minnemøte over falne kamerater og 1 underholdningsmøte for utenlandske krigsfanger.

Samorganisasjonen har vært de stedlige avdelinger og forbundene behjelpelig med 89 forhandlings- og meglingsmøter, og likeledes ved opprettelse av 14 overenskomster. Samorganisasjonen har enn videre behandlet en mengde tvister, og den har deltatt i 72 konferanser med myndighetene.

Samorganisasjonen har deltatt aktivt i alle møter for dannelse av Trondheim og Omegn Bolig- og Byggelag (TOBB). Tegning av medlemmer og innbetaling av kontingent er hittil blitt ekspedert av Samorganisasjonen.

Vestfold faglige Samorganisasjon

hadde ved årets utgang 162 foreninger med 15 839 medlemmer.

Disse nye foreninger er tilmeldt i årets løp:

Papirarbeidernes Forening, Larvik, Papirarbeidernes Forening, Sandefjord, Andebu Transportarbeiderforening, Borre Tekstilarbeiderforening og Arendalsogns Skog- og Landarbeiderforening.

Disse foreninger har et samlet medlemstall på 131.

Straks etter frigjøringen ble de foreninger som under nazitiden var tilmeldt Samorganisasjonen under tvang, tilbakeført

hvor de hørte hjemme under frie forhold. De opprinnelige grenser for vår organisasjon ble igjen tatt i bruk etter frigjøringen. I alt var det 17 organisasjoner som med dette gikk tilbake til sine opprinnelige organisasjoner. Disse foreninger hadde tilsammen 1 340 medlemmer. Fra Buskerud faglige Samorganisasjon er det tilbakeført til oss 2 foreninger med tilsammen 128 medlemmer. Innen det område som Vestfold faglige Samorganisasjon i dag arbeider i, hadde altså nazistene 10 920 medlemmer i 149 foreninger. Ved årsskiftet 1945—46 har Samorganisasjonen 15 839 medlemmer i 161 foreninger. D.v.s. en nettotilvekst på 4 918 medlemmer og 12 foreninger sammenliknet med 1943, men en tilbakegang på 1 150 medlemmer og 4 foreninger sammenliknet med 1940. En gjør samtidig oppmerksom på at de arbeidsløses foreninger i Larvik, Tjølling, Tønsberg og Holmestrand er forsvunnet under krigen.

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

I årets løp er det holdt 4 styremøter, 9 forretningsutvalgsmøter og 1 representantskapsmøte.

I Samorganisasjonen har så vel formannen som sekretæren deltatt i mange fagforeningsmøter, sammøter av fagforeningsstyrene m. v.

Samorganisasjonen har hjulpet de stedlige avdelingene og forbundene med forhandlinger og i konflikter.

Samorganisasjonen mener at tiden etter frigjøringen har vært vanskelig for organisasjonen. Det er foretatt organisasjonsmessig oppryddingsarbeid etter nazistene, som selvsagt har preget dens arbeid. Hva angår den politiske situasjon, har valgene også hatt innflytelse på arbeidet.

Østfold faglige Samorganisasjon

hadde ved frigjøringen 254 foreninger med 21 350 medlemmer. Ved årets utgang hadde den 262 foreninger med 26 300 medlemmer.

Disse nye foreningene er tilmeldt:

Tomter Trearbeiderforening, Halden og Omegns kjemiske, Tune Keramik- og Emaljarbeiderforening, Ise Jern- og Metallarbeiderforening, Skreddersvennenes Forening, Sarpsborg, Fredrikstad Gartneriarbeiderforening, Jeløy Skog- og Landarbeiderforening og Tune Skog- og Landarbeiderforening.

Disse foreninger har et samlet medlemstall på 218.

Ingen foreninger er uttrådt.

Ingen foreninger står utenfor Samorganisasjonen.

Det er i årets løp holdt 34 styremøter, 18 representantskapsmøter, årsmøte og 46 agitasjonsmøter.

Samorganisasjonen har hjulpet de stedlige avdelingene og forbundene ved å delta i en rekke forhandlinger om opprettelse av nye overenskomster, forhandlinger om dyrtidstillegg og ordning av oppståtte tvister og konflikter.

Nord-Norgeskontoret.

Beretning fra 8. mai til og med 31. desember 1945.

Med en gang ved tyskernes kapitulasjon den 8. mai trådte kontoret i virksomhet, idet P. Mentsen straks overtok gjøremålene. Sekretær Gunnar Bråthen som ble løslatt fra fangenskapet på Grini den 8. mai, tiltrådte med det samme ved Landsorganisasjonens hovedkontor. Men det var på forhånd ordnet slik at Mentsen skulle overta hans gjøremål i Nord-Norge inntil videre i tilfelle av at han på en eller annen måte var forhindret.

På Landsorganisasjonens representantskapsmøte 18.—22. juni ble Bråthen valgt som sekretær i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, Sekretariatet, og i sekretariatmøte etterpå ble Mentsen tilsatt som Nord-Norges-sekretær.

Som tilsynsutvalg for kontoret har inntil representantskapsmøtet fungert: Erik Vangberg, formann, Alf Olsen, sekretær, og Johan Jensen med Gunnar Gabrielsen som varamann. Siden representantskapsmøtet er det forretningsutvalget i Troms faglige Samorganisasjon som har vært tilsynsutvalg.

Kontoret har mottatt 243 skrivelser og sendt 304.

Sekretæren har anvendt 135 reisedager til agitasjon, forhandlinger, representasjon m. v.

Sekretæren møtte på Landsorganisasjonens representantskapsmøte 18.—22. juni, og har møtt som Landsorganisasjonens representant på styremøtet i Nordland faglige Samorganisasjon den 10. juni og på årsmøtet i Namdal og Helgeland faglige Samorganisasjon den 18. november.

Agitasjons- og opplysningsarbeid.

Sekretæren har hjulpet til med reorganisering av flere foreninger, ytet hjelp til stiftelse av 5 nye foreninger og organisert enkelte grupper i tilslutning til bestående foreninger. Han har også vært til stede på møter i en rekke foreninger på forskjellige steder og holdt foredrag. Likeså bistått med planlegging av opplysningsarbeid.

I tiden 17.—24. juli var sekretæren på reise i Finnmark og fikk bl. a. Finnmark faglige Distriktsorganisasjon reorganisert, med sete i Vadsø.

Tarifbevegelser og forhandlinger.

Det som særlig i første omgang skapte en masse arbeid var å få brakt orden i tariffsystemet, da det til dels var skapt et stort rot og hersket stor uklarhet om hva som var gjeldende. De er også blitt ført en rekke forhandlinger med forskjellige bedrifter og arbeidsgivere for å få ordnet dyrtidstilleggene. I et par tilfelle har slike saker måttet bringes til megling.

4 nye overenskomster er blitt opprettet. Dessuten er det ført forhandlinger med Gjenreisingsdirektoratets Finnmarks-kontor og fått fastslått de tariffavtaler som skal gjelde for det arbeid som sorterer direkte under gjenreisingskontoret.

Tvistespørsmål om forståelse av overenskomster og som ellers har oppstått, har det vært ført en rekke forhandlinger om. Til dels har det vært nokså ondartede tvister som har pågått i flere år under okkupasjonstiden. Men det har lyktes å få dem ryddet av veien ved forhandlinger.

Sekretæren har også etter anmodning fra forbund og foreninger ytet hjelp til å få ryddet bort persontvister som har pågått.

Kontorets driftsutgifter.

Til driften er gått med kr. 10 917.16.

Statistisk oversikt.

I dette avsnitt har en i år måttet sløyfe en rekke av de tabeller som tidligere har vært med her. Dette skyldes dels trykningsvanskeligheter, dels at forbundene i stor utstrekning ikke har kunnet sende inn de nødvendige rapporter. En del av de tall som er oppgitt, er også usikre eller anslagsvise.

Tabell I. Tariffrevisjoner 8. mai—31. desember 1945

viser antall reviderte, nyopprettede og prolongerte tariffer i dette tidsrom, fordelt forbundsvis og med oppgave over hvor mange organiserte og arbeidere i alt de omfatter. Når det gjelder de alminnelige dyrtidstillegg fra mai og september i fjor, viser en til avsnittet «Lønnsreguleringer» side — i beretningen.

Tabell II. Avdelings- og medlemsbevegelsen

er oppstilt etter forbundenes årsrapporter og viser antall avdelinger og medlemmer i de forskjellige forbund pr. 8. mai og pr. 31. desember 1945.

Pr. 8. mai 1945 var medlemstallet 267 726, fordelt på 35 forbund med 3 199 avdelinger.

Pr. 31. desember 1945 var medlemstallet 338 613, fordelt på 37 forbund og 3 695 avdelinger.

Økingen i medlemstallet i dette tidsrom var altså 70 887 eller 19.3 pst. Avdelingenes antall økte samtidig med 496.

Ca. 500 medlemmer var ved utgangen av året på Svalbard, og ca. 6 000 i utlandet.

Antallet av kvinnelige medlemmer har en ikke kunnet regne ut da en del forbund ikke har oversikt over det.

Tabell III. Medlemsbevegelsen under krigen

viser nedgang i medlemstallet fra 1939 til krigens avslutning. Den store nedgang i krigens første år henger i det vesentlige sammen med at de fleste av Sjømannsforbundets medlemmer befant seg utenfor landet ved okkupasjonen. I medlemstallet pr. 7. mai er ikke regnet med vel 15 000 av Sjømannsforbundets medlemmer. I medlemstallene for 1942, 1943 og 7. mai 1945 er heller ikke regnet med en del grupper som ble tvangstilsluttet L.O. under krigen, og hvis medlemsskap falt bort ved frigjøringen. Disse tall er derfor noe lavere enn de tall som er brukt i beretningene fra krigen.

*Sammendrag av Landsorganisasjonens medlemstall
pr. 31. desember 1923—1945.*

31. desember	1923	85 599	medlemmer
—«—	1924	92 767	—«—
—«—	1925	95 931	—«—
—«—	1926	93 134	—«—
—«—	1927	94 154	—«—
—«—	1928	106 182	—«—
—«—	1929	127 017	—«—
—«—	1930	139 591	—«—
—«—	1931	144 595	—«—
—«—	1932	153 374	—«—
—«—	1933	157 524	—«—
—«—	1934	172 513	—«—
—«—	1935	224 340	—«—
—«—	1936	276 992	—«—
—«—	1937	323 156	—«—
—«—	1938	344 795	—«—
—«—	1939	356 796	—«—
—«—	1940	306 341	—«—
—«—	1941	293 774	—«—
—«—	1942	289 000	—«—
—«—	1943	280 543	—«—
7. mai	1945	252 337	—«—
31. desember	1945	338 613	—«—

Tillitsmenn og funksjonærer.

Pr. 31. desember 1945 hadde Landsorganisasjonen og de tilsluttede 37 forbund 150 lønte tillitsmenn og 278 funksjonærer.

Pr. 31. desember 1939 hadde Landsorganisasjonen og 35 forbund 144 tillitsmenn og 174 funksjonærer.

Fagblad

utkommet 8. mai—31. desember 1945:

	Antall nr.	Gj.sn. antall
Fri Fagbevegelse (tidl. Meddelelsesbladet)	5	28 000
Arbeidsmanden	4	18 000
Norsk Baker- og Konditorforbunds Blad ..	2	3 500
Beklædningsarbeideren	1	7 600
Fagbladet	11	4 000
Bygningsarbeideren	5	32 000
Typografiske Meddelelser	16	4 500
Elektrikeren	7	4 500
Formernes Fagblad	4	3 000
Gullsmedarbeideren	3	1 000
Handel og Kontor	5	20 000
Restaurant- og Hotellfunksjonæren	6	4 000
Høvleriarbeideren	2	6 500
Jern- og Metallarbeideren	5	33 000
Jernbanemannen	15	18 000
Fabrikkarbeideren	5	20 000
Kjøttindustriarbeideren	5	1 800
Norsk Kommuneforbunds Fagblad	6	28 000
Frisørenes Fagblad	4	1 500
Norsk Litografia	3	1 200
Lokomotivmannstidende	13	2 500
Norsk Murerforbunds Fagblad	3	4 300
Norsk Musikerblad	10	1 200
Næringsmiddelarbeideren	4	12 000
Papirarbeideren	2	14 500
Postmannen	8	3 000
Norsk Sjømannsforbunds Medlemsblad ..	13	6 000
Lærarbeideren	3	2 000
Skog- og Landarbeideren	6	23 500
Skotøyarbeideren	7	4 000
Tekstilarbeideren	4	7 500
Telegraf og Telefon	6	4 200
Transportarbeideren	2	15 000
Treindustriarbeideren	5	5 600
Tobakkarbeideren	1	1 500
Tolleren	7	1 150
	<hr/>	
	Sum 208	348 050
	<hr/>	

*Beretning for Arbeidernes faglige Landsorganisasjons
Kvinnenemnd 1945.*

I sekretariatets møte 21. august 1945 ble det besluttet å rekonstruere den faglige kvinnenemnd innen Landsorganisasjonen.

saken:

Sekretariatet oppnevnte følgende utvalg til å ta seg av Thora Johansen, Anna Nilsen, Lucie Andresen, Ragna Karl- sen og Thyra Hansen.

Etter at dette utvalg hadde lagt fram statutter og retnings- linjer for kvinnenemndas framtidige arbeid, etter samme prin- sipp som før, og dette var godkjent av sekretariatet, ble nemnda rekonstruert.

Til det konstituerende møte 26. oktober møtte represen- tanter for 14 fagforbund, samt fra Hushjelpens Landsutvalg. Videre møtte en representant fra Avisbudenes Fagforening, idet sekretariatet har godkjent at denne forenings representant til- trer nemnda så lenge denne forening ikke står tilsluttet noe forbund.

Nemnda har 24 medlemmer.

Nemnda har henvendt seg til Samorganisasjonens kvinne- nemnder for å få disse til å gjenoppta sitt arbeid, og flere av disse nemnder er i god gjenge igjen.

Nemnda har holdt 4 møter og behandlet 32 saker. Arbeids- utvalget har hatt 7 møter.

Nemnda er tilsluttet Norske Kvinneorganisasjoners Samar- beidsnemnd.

Arbeidsutvalget består av:

Thora Johansen, formann, Anna Nilsen, sekretær, Thyra Hansen Lucie Andresen og Astrid Rasmussen.

Arbeidsutvalget.

Tabell I. Tariff-

Løpnr.	Forbund	Antall tariff-er			Antall i reviderte tariffer
		Reviderte	Ny- opprettet	Prol.	
1	Norsk Arbeidsmannsforbund	10	13	2	23 519
2	Norsk Baker- og Konditorforbund	-	10	-	-
3	Norsk Bekledningsarbeiderforbund	¹⁾ 6	14	-	269
4	Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearb.f.	-	-	-	-
5	Norsk Bygningsarbeiderforbund	11	24	-	236
6	Norsk Centralforening for Boktrykkere	-	-	-	-
7	Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	²⁾ 1	4	-	22
8	Norsk Formerforbund	-	1	-	-
9	Norsk Gullsmedarbeiderforbund	-	-	-	-
10	Norges Handels- og Kontorfunksj. Forb.	3	³⁾ 100	-	45
11	Norsk Hotell- og Restaurantarb.forbund	11	⁴⁾ 25	1	125
12	Norsk Høvleriarbeiderforbund ⁵⁾	191	13	-	5 995
13	Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund..	1	76	1	30
14	Norsk Jernbaneforbund ⁶⁾	1	-	-	ca. 5 000
15	Norsk Kjemisk Industriarb.forbund ..	⁷⁾ 6	25	-	176
16	Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund ..	-	3	-	-
17	Norsk Kommuneforbund	2	⁸⁾ 3	-	14
18	Norsk Kystloslag	-	-	-	-
19	Norsk Litografisk og Kjemigr. Forb. ...	-	-	-	-
20	Norsk Lokomotivmannsforbund	-	-	-	-
21	Norsk Murerforbund	2	-	4	20
22	Norsk Musikerforbund	-	-	-	-
23	Norsk Nærings- og Nydelsesm.arb.forb.	⁹⁾ 6	20	-	94
24	Norsk Papirindustriarbeiderforbund ¹⁰⁾	-	-	-	-
25	Norsk Postforbund	-	-	-	-
26	Norsk Sjømannsforbund ¹¹⁾	1	2	-	80
27	Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund ..	¹²⁾ 2	4	-	80
28	Norsk Skog- og Landarbeiderforbund ..	7	-	-	36 150
29	Norsk Skotøyarbeiderforbund	1	1	-	16
30	Norsk Stenindustriarbeiderforbund	-	5	-	-
31	Norsk Tekstilarbeiderforbund	¹³⁾ 9	6	-	237
32	Norsk Telegraf- og Telefonforbund	1	4	-	100
33	Norsk Transportarbeiderforbund	18	¹⁴⁾ 55	-	174
34	Norsk Treindustriarbeiderforbund	2	31	-	10
35	Tobakkarbeiderforbundet i Norge	-	-	-	-
36	Tolloppsynsmennenes Landsforbund ¹⁵⁾	-	-	-	-
	Tilsammen	292	439	8	72 392

revisjoner i 1945.

arbeidere		Antall organiserte			I alt			Lepnr.
i nyopp- rettede tariffer	i prolon- gerte tariffer	i reviderte tariffer	i nyopp- rettede tariffer	i prolon- gerte tariffer	Tariffer	Arbeidere	Organi- serte	
575	435	16 065	488	130	25	24 529	16 683	1
74	-	-	71	-	10	74	71	2
225	-	264	193	-	20	494	457	3
-	-	-	-	-	-	-	-	4
439	-	223	423	-	35	675	646	5
-	-	-	-	-	-	-	-	6
26	-	22	24	-	5	48	46	7
5	-	-	5	-	1	5	5	8
-	-	-	-	-	-	-	-	9
652	-	41	569	-	103	697	610	10
276	5	87	205	2	37	406	294	11
218	-	4 475	173	-	204	6 213	4 648	12
1 193	32	20	1 108	26	78	1 255	1 154	13
-	-	ca. 5 000	-	-	1	ca. 5 000	ca. 5 000	14
579	-	165	507	-	31	755	672	15
31	-	-	31	-	3	31	31	16
8	-	11	8	-	5	22	19	17
-	-	-	-	-	-	-	-	18
-	-	-	-	-	-	-	-	19
-	-	-	-	-	-	-	-	20
-	37	20	-	37	6	57	57	21
-	-	-	-	-	-	-	-	22
106	-	79	104	-	26	200	183	23
-	-	-	-	-	-	-	-	24
-	-	-	-	-	-	-	-	25
6 000	-	80	3 500	-	3	6 080	3 580	26
39	-	80	39	-	6	119	119	27
-	-	27 800	-	-	7	36 150	27 800	28
19	-	12	19	-	2	35	31	29
60	-	-	50	-	5	60	50	30
323	-	181	309	-	15	560	490	31
140	-	100	120	-	5	240	220	32
427	-	159	398	-	73	601	557	33
593	-	10	561	-	33	603	571	34
-	-	-	-	-	-	-	-	35
-	-	-	-	-	-	-	-	36
12 008	509	54 894	8 905	195	439	84 909	63 994	

Merknader til tabell I.

1. *Bekledningsarbeiderforbundet*: I tillegg til de reviderte tariffer kommer 28 tariffer hvor lønnen er hevet med inntil 5 øre pr. time for satser under kr. 0.90 og kr. 1.30 i henhold til Lønnsnemndas kjennelse, protokolltilførsel 1 og 3. Forbundet kan ikke oppgi hvor mange arbeidere tillegget omfatter.
2. *Elektrikerforbundet*: Foruten den ene reviderte tariff kommer 6 tariffer, omfattende 61 arbeidere, alle organiserte, hvor det har vært ført forhandlinger i henhold til Lønnsnemndas kjennelse, protokolltilførsel 1 og 3.
3. *Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund*: I de 100 nye tariffene er det også medregnet 2 avtaler med tilsammen 18 funksjonærer, hvorav 14 organiserte.
4. *Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet*: I de 25 nyopprettede tariffene er også medregnet 1 midlertidig avtale omfattende 52 arbeidere, 35 organiserte.
5. *Høvleriarbeiderforbundet*: Mangler rapport om lønnsbevegelsen vedrørende overenskomster i Trondheim.
6. *Jernbaneforbundet*: Det er ført forhandling i henhold i Lønnsnemndas kjennelse, protokolltilførsel 3. Forhandlingene omfattet ca. 5 000 mann.
7. *Kjemisk Industriarbeiderforbund*: I tillegg til de 6 reviderte kommer forhandlinger for 16 tariffer i henhold til Lønnsnemndas kjennelse om forhøyelse av lønnsseter under kr. 0.90 og kr. 1.30.
8. *Kommuneforbundet*: For 2 nyopprettede tariffer kan forbundet ikke oppgi antall arbeidere og organiserte.
9. *Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet*: I tillegg til de 6 reviderte kommer 86 tariffer hvor det har vært forhandlinger om forhøyelse av lønnsseter under kr. 0.90 og kr. 1.30 i henhold til Lønnsnemndas kjennelse, protokolltilførsel 1 og 3.
10. *Papirindustriarbeiderforbundet*: Forbundet har i henhold til Lønnsnemndas kjennelse hatt lønnsforhøyelse av minstelønnssetene for samtlige tariffer.
Likeledes er lønnsseter for unge arbeidere på lønnskala, forhøyet med 3 øre pr. time.

11. *Sjømannsforbundet*: For 1 tariff med 3 000 arbeidere — 3 000 organiserte, er det kun foretatt endring i den bestående tariff med de vanlige tillegg av 8. mai, 10. september samt 1. november 1945.
12. *Skinn- og Lærarbeiderforbundet*: I tillegg til de 2 reviderte har det vært forhandlinger for 12 tariffers i henhold til Lønnsnemndas kjennelse, protokolltilførsel 1 og 3.
13. *Tekstilarbeiderforbundet*: For 3 tariffers vedkommende er det ingen oppgaver over beskjefligelse.
I tillegg til de 9 reviderte har det vært forhandlinger for 47 tariffers i henhold til Lønnsnemndas kjennelse, protokolltilførsel 1 og 3. Forbundet kan ikke oppgi hvor mange det omfatter.
14. *Transportarbeiderforbundet*: For 1 av de nyopprettede tariffene var det tidligere midlertidig avtale av 22. desember 1939.
15. *Tollopsynsmennenes Landsforbund*: Forbundet innmeldt i L.O. fra 1. oktober 1945.

Tabell II. Avdelings- og

Løpenr.	Forbund	Antall avdelinger			
		pr. ³¹ / ₁₂ 1945	tilsluttet i årets løp	utgått eller nedlagt i årets løp	pr. ³¹ / ₁₂ 1945
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	0	22	0	22
2	Arbeidsmannsforbundet	384	111	32	463
3	Baker- og Konditorforbundet	53	13	1	65
4	Bekledningsarbeiderforbundet	37	10	-	47
5	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forb. ..	18	4	-	22
6	Bygningsarbeiderforbundet	181	24	3	202
7	Centralforeningen for Boktrykkere	52	1	-	53
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	81	11	1	91
9	Formerforbundet	40	-	-	40
10	Gullsmedarbeiderforbundet	7	-	-	7
11	Handels- og Kontorfunksj. Forbund ..	149	17	1	165
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	41	4	1	44
13	Høvleriarbeiderforbundet	112	26	0	138
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	121	33	-	154
15	Jernbaneforbundet	75	1	0	76
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	131	29	9	151
17	Kjøttindustriarbeiderforbundet	32	3	-	35
18	Kommuneforbundet	284	18	3	299
19	Kystloslaget	-	-	-	-
20	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund ..	7	-	-	7
21	Lokomotivmannsforbundet	9	0	0	9
22	Murerforbundet	65	-	1	64
23	Musikerforbundet	9	1	-	10
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb. ..	105	6	-	111
25	Papirindustriarbeiderforbundet	109	3	0	112
26	Postforbundet	44	2	-	46
27	Sjømannsforbundet	¹⁾ 53	-	-	¹⁾ 53
28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	29	4	0	33
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	596	95	5	686
30	Skotøyarbeiderforbundet	21	2	0	23
31	Stenindustriarbeiderforbundet	42	3	1	44
32	Tekstilarbeiderforbundet	56	13	-	69
33	Telegraf- og Telefonforbundet	48	2	-	50
34	Transportarbeiderforbundet	128	³⁾ 44	-	⁴⁾ 172
35	Treindustriarbeiderforbundet	73	36	3	106
36	Tobakkarbeiderforbundet	7	1	0	8
37	Tollopssynsmennenes Landsforbund ⁵⁾	-	18	0	18
		3 199	457	61	3 695

¹ Utlandet medregnet. ² Herav 611 i Norge ved krigens slutt. ³ Herav

⁵⁾ Tilsluttet L.O. fra 1. oktober 1945.

medlemsbevægelsen.

Antall medlemmer							Medl.tallets forandr.		Løpnr.
pr. 31/12 1945		inntrådt i årets løp	uttrådt i årets løp	pr. 31/12 1945			absolutt + eller -	prosentvis + eller -	
I alt	Herav halvtbet.			I alt	Herav halvtbet.	Kvinner			
0	0	175	0	175	8	13	+ 175	-	1
17 404	8 528	-	-	22 541	10 146	ca. 2 000	+ 5 137	+ 29.5	2
2 683	328	856	-	3 539	345	235	+ 856	+ 31.9	3
5 076	3 911	2 321	400	6 997	3 819	5 994	+ 1 921	+ 37.8	4
2 372	1 588	1 245	-	3 617	2 431	2 450	+ 1 245	+ 52.5	5
25 914	2 373	10 094	4 834	31 174	2 383	121	+ 5 260	+ 20.3	6
3 795	543	595	133	4 257	898	669	+ 462	+ 12.2	7
3 302	432	1 176	278	4 200	612	ca. 150	+ 898	+ 27.2	8
2 817	73	339	202	2 954	112	-	+ 137	+ 4.9	9
669	49	225	97	797	79	116	+ 128	+ 19.1	10
17 919	3 584	7 219	3 834	21 304	4 261	10 189	+ 3 385	+ 18.9	11
1 878	1 061	-	-	2 785	1 828	1 793	+ 907	+ 48.3	12
4 228	274	2 774	-	7 002	1 67	70	+ 2 774	+ 65.6	13
30 572	7 476	14 806	5 665	39 713	9 697	1 874	+ 9 141	+ 29.9	14
10 706	-	5 287	1 228	14 765	ca. 350	500	+ 4 059	+ 37.9	15
14 157	2 602	9 449	1 700	21 906	3 660	3 301	+ 7 749	+ 54.7	16
ca. 1 600	-	-	-	1 698	133	140	+ ca. 98	+ ca. 6.1	17
24 664	9 245	8 004	2 323	29 658	10 886	7 050	+ 4 994	+ 20.2	18
42	-	-	-	43	-	-	+ 1	+ 2.4	19
831	280	140	145	826	271	154	+ 5	+ 0.6	20
1 784	0	223	20	1 987	0	0	+ 203	+ 11.4	21
2 446	-	1 000	-	3 446	-	-	+ 1 000	+ 40.9	22
867	170	115	94	888	170	-	+ 21	+ 2.4	23
ca. 8 000	ca. 2 000	2 762	-	10 762	7 886	-	+ 2 762	+ 34.5	24
13 933	1 556	1 496	183	15 246	1 760	1 044	+ 1 313	+ 9.4	25
1 920	553	-	-	2 181	589	ca. 60	+ 261	+ 13.6	26
ca. 16 000	-	-	-	ca. 18 000	ca. 500	-	+ ca. 2 000	+ 12.5	27
1 617	626	698	589	1 726	517	477	+ 109	+ 6.7	28
22 037	22 037	8 296	5 993	24 340	24 340	-	+ 2 303	+ 10.5	29
2 868	1 255	-	-	3 655	1 515	1 368	+ 787	+ 27.4	30
865	47	667	36	1 496	79	-	+ 631	+ 72.9	31
5 218	3 450	3 700	2 205	6 713	4 206	4 343	+ 1 495	+ 28.7	32
535	92	2 956	-	3 491	680	ca. 600	+ 2 956	+ 552.5	33
14 652	2 917	3 472	840	17 284	2 077	404	+ 2 632	+ 18.0	34
3 655	503	2 248	510	5 393	858	87	+ 1 738	+ 47.6	35
ca. 700	-	-	-	1 282	518	971	+ 582	+ 83.1	36
-	-	772	-	772	-	-	+ 772	+ -	37
267 726	77 553	93 110	31 309	338 613	98 881	46 173	+ 70 887	+ 19.3	

12 som ble strøket under krigen. ⁴ Herav 18 evakuerte.

Tabell III. Medlemsbevegelsen under krigen.

Løpnr.	Forbund	Medlemstall						
		pr. 31/12 1989	pr. 31/12 1940	pr. 31/12 1941	pr. 31/12 1942	pr. 31/12 1943	pr. 7/6 1945	pr. 31/12 1945
1	Arbeiderpartiets Presseforbund ¹	176	-	-	-	-	-	175
2	Arbeidsmannsforbundet	26 860	24 398	18 257	18 759	18 099	17 404	22 541
3	Baker- og Konditorforbundet	2 797	2 660	2 604	2 739	3 006	2 683	3 539
4	Bekledningsarbeiderforbundet	8 682	8 926	8 316	7 850	5 726	5 076	6 997
5	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forb. ..	2 748	2 773	3 067	3 009	2 682	2 372	3 617
6	Bygningsarbeiderforbundet	32 205	31 973	32 557	33 146	33 553	25 914	31 174
7	Centralforeningen for Boktrykkere	4 173	4 190	4 016	4 083	3 869	3 795	4 257
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	3 646	3 378	3 383	3 418	3 403	3 302	4 200
9	Formerforbundet	2 934	2 984	2 963	2 926	2 900	2 817	2 954
10	Gullsmedarbeiderforbundet	701	708	705	703	679	669	797
11	Handels- og Kontorfunksj. Forbund ..	19 536	18 571	16 812	17 943	18 179	17 919	21 304
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	6 916	4 331	5 603	2 852	1 872	1 878	2 785
13	Høvleriarbeiderforbundet	6 229	5 460	5 408	5 650	5 091	4 228	7 002
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	32 605	32 606	31 946	31 493	31 059	30 572	39 713
15	Jernbaneforbundet	13 857	13 429	13 398	13 148	13 768	10 706	14 765
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	20 915	19 171	17 333	17 300	17 049	14 157	21 906
17	Kjøttindustriarbeiderforbundet	1 969	1 890	1 661	1 688	1 704	ca. 1 600	1 698
18	Kommuneforbundet	28 026	27 156	26 240	25 900	25 674	24 664	29 658
19	Kystloslaget	0	81	82	ca. 80	ca. 80	42	43
20	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund ..	974	942	910	865	826	831	826
21	Lokomotivmannsforbundet	1 701	1 729	1 820	ca. 1 800	1 800	1 784	1 987
22	Murerforbundet	3 905	3 915	3 704	3 463	2 565	2 446	3 446
23	Musikerforbundet	906	828	786	822	851	867	888
24	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.forb. ..	13 846	11 003	12 102	11 986	11 938	ca. 8 000	10 762
25	Papirindustriarbeiderforbundet	15 000	15 000	14 385	14 340	14 144	13 933	15 246
26	Postforbundet	2 363	2 151	2 144	2 084	2 074	1 920	2 181
27	Sjømannsforbundet	27 834	²⁾ 4 195	²⁾ 3 692	²⁾ 2 028	²⁾ 1 293	²⁾ 611	ca. 18 000

28	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1 673	1 715	1 689	1 687	1 725	1 617	1 726
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	25 814	20 615	23 579	23 291	22 228	22 037	24 340
30	Skotøyarbeiderforbundet	4 298	4 397	3 938	3 616	3 121	3 868	3 655
31	Stenindustriarbeiderforbundet	1 706	1 575	1 505	1 484	1 437	865	1 496
32	Tekstilarbeiderforbundet	8 357	7 538	6 335	6 054	5 578	5 218	6 713
33	Telegraf- og Telefonforbundet	2 635	2 534	2 182	1 703	1 500	535	3 491
34	Transportarbeiderforbundet	20 804	18 238	15 673	16 029	15 268	14 652	17 84
35	Treindustriarbeiderforbundet	4 101	3 778	3 594	3 757	4 512	3 655	5 393
36	Tobakkarbeiderforbundet	1 587	1 503	1 385	1 304	1 290	ca. 700	1 282
37	Tollopsynsmennesenes Landsforbund ..	-	-	-	-	-	-	772
	Arbeidsledige utenfor forbundene	4 317	-	-	-	-	-	-
		356 796	306 341	293 774	¹)289 000	²)280 543	³)252 337	338 613

¹ Oppløst under krigen. ² Medlemmer utenfor Norge ikke regnet med. ³ Medlemmer i en del grupper som ble tvangstilsluttet L.O. under krigen ikke regnet med.

